

ČASOPIS
ZAMESTNANCOV
š. p. LESY SR
BANSKÁ BYSTRICA
február 2007

2

Lesník

Lesná technika

Polemika mesiaca
SAP

Predstavujeme Vám
NÁRODNÉ
LESNÍCKE
CENTRUM

Téma mesiaca - Lesoturistika

Lesník,

časopis zamestnancov štátneho podniku LESY Slovenskej republiky, Banská Bystrica

redakčná rada

Ing. Ján Mičovský, CSc.,
Ing. Jozef Marko,
Ing. Lucia Hanková,
Ing. Rudolf Bruchánik, PhD.,
JUDr. Milan Vančo,
Ing. Berta Ondrišová

predseda redakčnej rady

Ing. Ľubomír Veselý

výkonný redaktor

Mgr. Peter Gogola,
www.lesy.sk,
e-mail: peter.gogola@lesy.sk

rada stálych prispievateľov

Ing. Július Burkovský, Jiří Junek,
Ing. Radoslav Lorko,
Ing. Igor Vizslai,
Ing. Boris Pekarovič,
Dáša Pavlovičová,
Ing. Jaroslav Kobza,
Ing. Jozef Sokol, Jozef Šabo,
Ing. Ľuboš Tuľak, Ing. Marcel Fiala,
Ing. Ladislav Dochán,
Roman Podolinský, Ing. Ján Bulla,
Ing. Marek Tabernaus,
Ing. Peter Patay, Ing. Ján Vavrek,
Dušan Dávid, Ing. Jozef Staško,
Rudolf Halák, Ing. Karol Volentier

grafická úprava

Mária Gálová, Miloš Sedláček
Národné lesnícke centrum,
T. G. Masaryka 22, 960 92 Zvolen

náklad: 1400 výtlačkov

foto obálka

Ing. Jozef Marko

adresa redakcie

Námestie SNP č.8,
975 66 Banská Bystrica,
Tel.: 048/434 42 78,
Fax: 048/434 41 91

4

2 **Obsah**

3 **Editorial**

Spýtali sme sa...

Téma mesiaca: Lesoturistika

4 **Recept na úspech**

Najlepšou chatou v rámci š.p. LESY SR je Chata Pod jazierkom

5 **Keď spojíme príjemné s užitočným**

Vyhodnotenie príspevkov na podnikovú rekreáciu

Les dôležitý pre človeka a lesník dôležitý pre les

6 **Krásne a jedinečné!**

Čo slovenská kartografia ešte nezaznamenala

Poznávať Slovensko s lesníckou mapou

7 **Na slovíčko**

...dnes s generálnym riaditeľom š.p. LESY SR doc. RNDr. Ing. Jozefom Mindášom, PhD.

8 **Keď PRO SILVA neznamená**

Pro seba

Používajú ho tí najlepší: SAP

10 **Orkán Kyrill šarapatil**

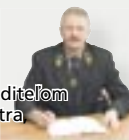
Naše muflóny na ceste do Chorvátska

11 **Kto by mal chrániť prírodu Slovenska?**

12 **Chceme byť strechou lesníckeho domu**

Rozhovor s generálnym riaditeľom Národného lesníckeho centra prof. Júliusom Novotným

14 **Interpersonálna argumentácia v pracovných vzťahoch**

15 **Čas na citlivé vnímanie lesa**

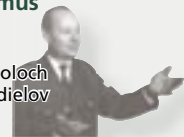
Vedúci Lesnej správy Jelšava Ing. Stanislav NOVÁK

16 **K biologickej ochrane porastov pred škodcami zverou - II. časť**

17 **Pozvánka: Svetové poľovníctvo a poľovnícky turizmus**

18 **Výnimočný kolega**

O moskovských protokoloch i zháňaní náhradných dielov

20 **Múdry povrázok**

Opatrnosti

21 **Návšteva u SLONa**

22 **Nečakajú na príkazy. Sami hľadajú nové riešenia**

24 **Rozhodujúce je nasadenie v optimálnych podmienkach**

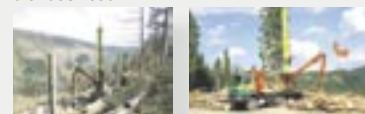
S riaditeľom OZLT Ing. Miroslavom SLOTTOM o moderných technológiách

25 **Koľko stojí kubík dreva**

Sonda do fungovania RSLT vo Vranove nad Topľou

27 **Voláme ich olejníčky**

Pohľad zvonku. Užitočné porovnania a skúsenosti

28 **Inšpirujúci prístup našich predchodcov**

Čo nám prezrádza pamätník jednej lesnej správy

29 **Plány plavebného kanálu Zlatá Baňa - Solivar**

Príbehy vecí alebo Pár slov o predmetoch zo zbierok Lesníckeho a drevárskeho múzea

30 **Pozvánka: Navštívte OZ Trenčín**

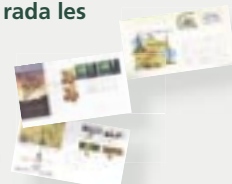
31 **Rusi „kopú“ za nás**

Reč čísel a fámy zo zdroja JPP

Prečo mám rada les

32 **Krížovka**

Uveríte?

33 **Filatelistika**

Poľovnícky receptár

34 **Pre deti**

35 **Spoločenská kronika**

36 **Európski lesníci - lyžiari „bojovali“ v Taliansku**

36

6

30

Predseda Svetovej banky je celkom slušná funkcia. Bohatý, chodí po svete, dobre vyzerá. A ak pri rannej káve nechtiac trochu silnejšie lúskne prstami, môže to zatiať aj úrokovými mierami. Jednoducho autorita.

Ale ani horár nie je funkcia na zahodenie. Hoc bohatý hlavne na zážitky a viac ako po svete chodí po odvozných miestach, jeho hybká postava tú bankárovu nepochybné predčí. A ak sa v krčme pri skladaní klobúka trochu viac rukou zaženie, svetovou ekonomikou to síce nepohne, no miestni mládenci pre istotu poodskočia! Tiež autorita.

Horári toho vedia veľa. Veď sa školili už skoro na všetko. Na OLH. Na lesnú stráž. Na manipulátov. Na poľovných sprievodcov. Na lesných pedagógov. Najnovšie aj na lesných informátorov. Privítať pectestných v doline, cestu poradiť, na kalamitu upozorniť. Veľa nás to nestojí, no funguje to. I národ už zmenu postrehol. „Pán horár, ďakujeme za pomoc, tá mapka je parádna, naozaj sa nám zide. Dobre sa tu majte“. Tento výrok som vsuktku odpočul. Maličkosť, ale poteší. O tých mapách sa viac dozviete vo vnútri čísla. Bývajú však aj iné výroky:

„Pán horár, môžeme tadiaľto prejsť do Lámanej doliny?“

„Lámte sa vy kade chcete, darebáci, len mi tu nepobehujte! Nevidíte, že JA TU robím...?!“

Tak toto som si, samozrejme, vymyslel. Pre výstrahu, aby sa nám náhodou jazyk nešmykol, ak by sa nás zajtra ktosi na Lámanú pýtal... Aby sme pre vlastnú pýchu na posmech nevyšli. Ako ten predseda Svetovej banky, ktorý toho toľko vedel. Len nie to, že sa bude musieť pred mešitou slušne vyzuť a pred svetom ukázať svoje deravé ponožky...

Ján Mičovský

Anketa

VIKTÓRIA JURINOVÁ
referentka
lesoturistiky
OZ Rožňava

Určite najviac využívané sú naše „TOP“ chaty, ktoré sú uvedené na internete. Sú známe aj v zahraničí, mali sme hostí z Česka, Rakúska, Nemecka a Poľska. Tieto ubytovacie zariadenia „utiahnu“ aj menej využívané chaty, známe len pre malú časť obyvateľstva okresu. Zákazníci sú náročnejší, hlavne zahraniční a majú svoju predstavu o službách spojených s ubytovaním a preto si radšej vyberú chatu s elektrinou a vodou.

Ing. MATÚŠ HANKO
referent
poľovníctva
a lesoturistiky
OZ Sobrance

Minuloročná turistická sezóna dopadla výborne hlavne z pohľadu Chaty Morské Oko a Kaštielika na Morskom Oku. Výrazne k tomu prispelo počasie a samotná atraktivnosť lokality (NPR Morské Oko), v ktorej sa spomínané zariadenia nachádzajú. V ostatných zariadeniach sme zaznamenali výrazný nárast turistov v porovnaní s minulými sezónami.

Spýtali sme sa: Ako hodnotíte minuloročnú turistickú sezónu z pohľadu využitia ubytovacích zariadení š.p. LESY SR?

Ing. JARMILA HORVÁTHOVÁ
referentka lesoturistiky
OZ Rimavská Sobota

Minuloročná turistická sezóna bola pri zohľadnení všetkých podmienok OZ dobrá. Najväčší záujem bol o poľovnícku chatu Lujza umiestnenú v Danielej zvernici a o poľovnícku chatu Tepličné, ktorá je tiež veľmi atraktívnym ubytovacím zariadením. V budúcnosti však bude potrebná investícia aj do ďalších chat, čo by mohlo zaručiť ich väčšiu využiteľnosť.

ALENA NÉMETHOVÁ
referentka
lesoturistiky
OZ Žilina

Odštepny závod Žilina sa rozkladá na turisticky zaujímavom teritóriu, s mnohými kultúrnymi a historickými pamiatkami. Atraktívne sú lokality ako Rajcko, Žilinsko a Turiec, kde sa nachádzajú aj naše rekreačné zariadenia - prevažne typu poľovníckych a horských chat. Využitie chat je podmienené prírodnými danosťami regiónov. Na Rajecku je atraktívna letná turistická rekreácia (kúpaliská Rajec, Rajecké Teplice, prechádzky lesom spojené so zberom lesných plodov). Vo Vrúcku (Turiec) je zase zaujímavá celoročná rekreácia rodinného typu s vychádzkami a výletmi do blízkeho okolia (Harmanecká jaskyňa, kúpeľné mesto Turčianske Teplice a pod.). Pre Gaderskú dolinu je typická letná rekreácia spojená s lovom rýb a prechádzkami v Národnom parku Veľká Fatra.

V čase hlavnej letnej turistickej sezóny sú rekreačné zariadenia plne vyťažené. Horšie je to s návštevnosťou v zimných mesiacoch, čo je ovplyvnené nedostupnosťou chat pre množstvo snehu. Je nám ľúto, že žiadne naše rekreačné zariadenie sa nenachádza v blízkosti atraktívnych lyžiarskych centier, čo by ešte zvýšilo záujem verejnosti o naše zariadenia.

HEDVIGA BENČOVÁ
referentka
lesoturistiky
OZ Žarnovica

Minuloročná turistická sezóna z môjho pohľadu bola na Odštepnom závode Žarnovica celkom uspokojivá. K zvýšeniu využiteľnosti chat vo veľkej miere prispela možnosť rezervácie ubytovania cez internet. Dúfam, že po rekonštrukcii chaty Lesák vo Vyhniach sa využiteľnosť našich zariadení ešte zvýši, nakoľko táto chata je situovaná v turistickej oblasti Štiavnické vrchy a v roku 2007 má byť ukončená výstavba oddychového areálu „Vodný raj Vyhne“.

Ing. MIROSLAV PEPICH
vedúci úseku lesníckej výroby
OZ Čierny Balog

Využitie našich ubytovacích zariadení je dlhodobý problém. Aj keď sa využitie z roka na rok zvyšuje, ešte stále nie sme spokojní. V minulom roku sme vložili, a v nasledujúcich dvoch plánujeme vložiť do rekreačných zariadení OZ Č. Balog nemalé finančné prostriedky na skvalitnenie

ich vybavenia a splnenie hygienických požiadaviek. Dúfame, že so zvyšujúcou sa úrovňou našich chat porastie aj ich využívanie.

Ing. JÁN VOJTEK
referent
lesoturistiky,
OZ Čadca

Ťažko sa mi posudzuje minuloročná sezóna, nakoľko lesoturistikú na našom závode mám na starosti iba od decembra. Naše ubytovacie zariadenie poskytli ubytovanie a oddych viac ako tisíce hostí verím, že všetci boli aj spokojní. Záver roka bol trochu ovplyvnený na tento kraj nezvykle miernou zimou. V súčasnosti je to už v poriadku, všetko je biele a zimná sezóna sa už rozbehla.

Ing. ŠTEFAN FEDORKO
referent
lesoturistiky,
OZ Prešov

Oblasť cestovného ruchu má rozvíjajúci sa charakter a to aj z pohľadu využívania ubytovacích zariadení Lesov SR, š.p., na OZ Prešov. Tieto zariadenia sa nachádzajú na zaujímavých turistických lokalitách, ale turisti o ich existencii a o možnosti ubytovania v nich často nevedia. V budúcnosti sa chceme zamerať na ich propagáciu a tiež na zlepšenie vybavenia zariadení a poskytovania služieb.

NA ÚVOD

Známy odborník na turistický ruch, šéfredaktor časopisu Cestovateľ Lubomír Motyčka, sa kedysi v rozhovore pre náš časopis vyjadril, že vníma š.p. LESY SR ako najväčšiu hotelovú spoločnosť na Slovensku. Fajn – poviete si, máme chaty a kaštieliky od Šaštína až po Sobrance. Ale vieme ich využívanie účelne manažovať? Robíme všetko pre propagáciu našich ubytovacích zariadení? Máme spätnú väzbu od návštevníkov? Na tieto a mnohé ďalšie otázky sa pokúsime odpovedať vo februárovej téme mesiaca. A prečo už vo februári, keď turistická sezóna vrcholí v lete? Nuž preto, lebo ako každá seriózna spoločnosť, plánujeme turistickú sezónu už vopred. Aby sme mohli, keď sa nás leto opýta, čo sme robili v zime, odpovedať: pripravovali sme sa, ako dobrí a predvídavi hospodári.

Peter Gogola

Najlepšou chatou v rámci š.p. LESY SR
je Chata Pod jazierkom

Recept na úspech

Mária Chovancová

Ing. Alena Hanková

Lucia HANKOVÁ

Na základe hodnotenia 429 zamestnancov LESY SR, š.p., ktorí využili možnosť čerpania 2 000 Sk príspevkov na podnikovú rekreáciu v ubytovacích zariadeniach LESY SR, š.p., sa najlepšou chatou stala Chata Pod jazierkom Bardejovské kúpele. Napriek tomu, že

uvedená chata je situovaná ďaleko od centra Slovenska, podarilo sa jej získať prvenstvo medzi viac ako 300 chatami, ktoré LESY SR, š.p. obhospodaruje. Chata má 9 lôžok a nachádza sa priamo v areáli Bardejovských kúpeľov. K dispozícii sú dve dvojlôžkové, jedna trojlôžková izba a jeden dvojlôžkový apartmán. Samozrejmosťou je kuchynka, spoločenská miestnosť a kúpeľne.

Za to, že na OZ Bardejov ubytovanie na chatách jednoducho funguje, vďačíme najmä referentke lesoturistiky Ing. Alene Hankovej (zhodou okolností je to moja menovkyňa), ako aj veľmi dôležitej osobe prvého kontaktu – správkyni chaty Márii Chovancovej. Obidvom sme položili zopár otázok:

Kto a kedy si môže pobyt na Chate Pod jazierkom objednať?

A. Hanková: Pobyt na Chate Pod jazierkom si môže počas celého roka objednať každý, kto chce svojmu telu dopriať trochu oddychu. Je určená nielen pre zamestnancov LESY SR, š.p., ale aj pre širokú verejnosť.

Čo všetko musí zákazník urobiť, aby sa k vám na chatu dostal?

A. Hanková: Najrýchlejšia a najjednoduchšia cesta je cez našu web stránku www.lesy.sk, na ktorej sa preklikáte v sekcii rekreácia a lesoturistika priamo na chaty OZ Bardejov. Stačí zadať svoje údaje do on-line objednávky a pobyt na chate si zarezervovať. Avšak nie všetci záujemcovia majú k dispozícii internet, preto často využívajú telefonickú objednávku (t.č. 0918 335 204) alebo osobnú návštevu OZ Bardejov, kde vyplnía objednávkový formulár. Stáva sa, že na ten istý termín, najmä v letnom období, je viac záujemcov. Potom uprednostníme toho, kto si chatu skôr záväzne objedná.

Čo táto lokalita zákazníkovi ponúka?

A. Hanková: Informácie o možnostiach okolia nájdú všetci návštevníci aj priamo na chatách, kde sa nachádzajú jednoduché informačné brožúry a turistické mapy. Väčšina zákazníkov vyhľadáva Chatu Pod jazierkom kvôli procedúram, ktoré si môžu objednať priamo v liečebných domoch Bardejovských kúpeľov. K často navštevovaným záujmavostiam patria Skanzen ľudovej architektúry, letné ľudové slávnosti a prezentácie remeselníkov, historické jadro mesta

Bardejov (zapísané v zozname pamiatok UNESCO), najstarší zachovaný typ dreveného kostola na Slovensku v Hervartove a množstvo ďalších drevených kostolíkov. Milovníci športu tu nájdú dva bazény (z toho jeden termálny), tenisové kurty, minigolf, cykloturistické a bežkárske trasy, lyžiarske strediská v Stebnickej Hute, Makovici a Regetovke. Atraktívnym je i poľské kúpeľné mesto Krynica, ktoré je vzdialené iba 45 minút cesty osobným autom. Obdivovatelia prírody by určite mali vidieť ŠPR Zborovský hradný vrch, Regetovské rašelinisko, Livovskú jelšinu a Čergovský Minčol (1 152 m n.m.). V blízkosti budúcnosti bude pri chate začínať aj lesnícky náučný chodník. Ďalšie informácie o zaujímavostiach okolia získa každý záujemca aj cez fungujúce lesnícke informačné kancelárie.

Kofko zákazníkov Chatu pod jazierkom v roku 2006 navštívilo a aká bola priemerná minuloročná využiteľnosť chaty?

A. Hanková: Priemerná ročná využiteľnosť chaty sa každým rokom zvyšuje. V roku 2006 to bolo 24% s celkovým počtom takmer 150 ubytovaných hostí.

V čom je tajomstvo úspechu Chaty pod jazierkom?

M. Chovancová: Návštevnosť chaty určite súvisí s atraktívnosťou prostredia, ale i dlhodobej per-

fektnej starostlivosti o chatu bývalej správkyni chaty p. Zápachovej a dohľadom nad úrovňou poskytovaných služieb, vybavenia chaty a udržiavania okolia zo strany dnes už bývalého riaditeľa OZ Ing. Štefana Beňu. Taktiež je dôležitá dobrá spolupráca medzi mnou ako správkyniou chaty a odštepým závodom, na ktorom chaty zastrešuje referentka lesoturistiky. Vďaka dobre rozbehnutému systému dnes už existuje veľa klientov, ktorí sa sem radi aj 2-3 krát ročne vracajú a dokonca majú i svoju obľúbenú izbu. Dôkazom o tom, že sa tu cítia dobre, sú aj pochvalné záznamy v Knihe želaní a sťažností.

Aký by mal byť podľa vás správca chaty?

M. Chovancová: Dôležitý je prvý dojem zákazníka. Ak zaregistruje čistotu, poriadok, ak ho pekne privítate a poskytnete mu prvé a najdôležitejšie informácie, tak verte, že to zapôsobí. Správcom chaty by mal byť človek, ktorý je ochotný obetovať tejto práci aj svoj voľný čas. Podľa mňa by to mal byť človek, ktorý má k tejto práci vzťah a zmysel pre poriadok, čistotu a zodpovednosť.

Niektoré OZ nie sú naklonené ubytovávaniu hostí na chatách LESY SR, š.p. Ich argumentom je väčšinou to, že nechcú, aby chaty boli zákazníkmi poškodené. Aké skúsenosti máte na OZ Bardejov?

A. Hanková: Doteraz sme takéto negatívne skúsenosti našťastie nemali. Rizikové sú najmä skupinky mladých ľudí, ktorí niečo oslavujú a potom mieru zodpovednosti nepoznajú. Nebezpečný je aj Silvester. Dôležité je, aby si hostia najmä prostredníctvom správcu chaty uvedomovali svoju zodpovednosť za prípadné spôsobené škody. Nemôžeme si dovoliť, aby sme kvôli riziku objekty zatvorili a nevyužívali, pretože po čase by určite začali chátrať. Najpríjemnejšie sú pochopiteľne rodinné dovolenky, ktorým sa aj najviac tešíme.

Čo by ste na záver odkázali kolegovi na ostatných OZ?

M. Chovancová: Ťažko je niečo radiť, pretože každý závod má rozličné danosti okolia, má lukratívne aj menej lukratívne chaty a nie každý rok je rovnaký. Rozhodujúci a najdôležitejší je ľudský prístup k zákazníkovi i k tejto zaujímavej, ale náročnej robote. ■

Na záver OZ Bardejov srdečne gratulujeme a pozývame všetkých, aby v tejto sezóne určite navštívili najlepšiu chatu v rámci š.p. LESY SR – Chatu Pod jazierkom v Bardejovských kúpeľoch.

Chata Pod jazierkom

Vyhodnotenie príspevkov na podnikovú rekreáciu

Ked' spojíme príjemné s užitočným

Lucia HANKOVÁ

V roku 2006 sa na podnet Odboru poľovníctva, rybárstva a lesoturistiky podarilo v Kolektívnej zmluve zakotviť právo zamestnanca š.p. LESY SR na 2 000-korunový príspevok z Centrálného sociálneho fondu, ak sa zrekreuje na ubytovacom zariadení LESY SR, š.p. Súčasne bola vyhlásená súťaž o investície pre OZ, ktoré si svojimi chatami získajú najviac zamestnancov. Taktiež bolo vyhlásené žrebovanie jedného zo zamestnancov, ktorý získa víkendový pobyt pre 2 osoby v jednom z lukratívnych ubytovacích zariadení LESY SR, š.p.

Uvedený príspevok na základe „Poukážky“ využilo cca 10% zamestnancov a celková výška poskytnutých príspevkov z Centrálného sociálneho fondu bola viac ako 700 tis. korún. Každý zamestnanec mal možnosť vyjadriť svoju spokojnosť so samotnou chatou ako aj so správcom chaty. Vyhodnotenie spokojnosti zamestnancov prinieslo zaujímavé závery:

Najviac zamestnancov využilo príspevok na nasledovných organizačných jednotkách: 1. miesto – 41 zamestnancov z GR • 2. miesto – 35 zamestnancov z OZ Prievidza • 3. miesto – 25 zamestnancov z OZ Liptovský Hrádok • 4. miesto – 24 zamestnancov z OZLT

Najnižší záujem o čerpanie príspevkov bol na OZ Považská Bystrica, Slovenská Lupča, Košice a Revúca.

Najlepšie a najnavštevovanejšie chaty boli: 1. miesto – Chata pod jazierkom Bardejovské kúpele (OZ Bardejov) • 2. miesto – Chata Beňušanka Patince (OZ Beňuš) • 3. miesto – Chata Morské Oko (OZ Sobrance) • 4. miesto – Kaštielik Morské Oko (OZ Sobrance)

V celkovom hodnotení chát, správcov chát a počtu návštevníkov sa najlepšími a najvyhľadávanejšími stali nasledovné OZ: 1. miesto – OZ Beňuš • 2. miesto – OZ Prešov • 3. miesto – OZ Sobrance • 4. miesto – OZ Prievidza a OZ Liptovský Hrádok

Na základe hodnotenia zamestnancov tri najlepšie odštepne závody získavajú možnosť investície na vylepšenie kvality niektorej zo svojich chát a to vo výške 300 000 korún pre OZ Beňuš, 200 000 korún pre OZ Prešov a 100 000 korún pre OZ Sobrance.

Po sľúbenom žrebovaní sa **výhercom víkendového pobytu pre 2 osoby v jednom z lukratívnych ubytovacích zariadení LESY SR, š.p. stal Ing. Slavomír Hrešo z OZ Prešov.**

Aj v roku 2007 má každý zamestnanec pri pobyte na ubytovacích zariadeniach LSR, š.p. nárok na 2000 Sk príspevok. Stačí si vyzdvihnúť „Poukážku“ na príspevok u referenta lesoturistiky, pri pobyte ju dať podpísať správcovi chaty a po pobyte spolu s dokladom o zaplatení „Poukážku“ predložiť na zúčtovanie znovu referentovi lesoturistiky. Odštepňom závozom tak pribudne opäť 4500 potenciálnych zákazníkov z vlastných radov. Pevne veríme, že v roku 2007 využije svoju možnosť spojiť príjemné s užitočným minimálne dva razy toľko zamestnancov ako v roku 2006. ■

Navštevovanosť chát v roku 2006 podľa jednotlivých OZ

č.	OZ	Počet ubytovaných hostí za rok 2006	Počet chát	Priemerný počet hostí na jednu chatu
01	Šaštín	438	5	87,6
02	Smolenice	32	1	32,0
03	Palárikovo	60	1	60,0
04	Levice	421	12	35,1
05	Topoľčianky	1 010	12	84,2
06	Prievidza	1 503	17	88,4
07	Trenčín	460	8	57,5
08	Považská Bystrica	78	2	39,0
09	Žilina	1 593	12	132,8
10	Čadca	1 053	9	117,0
11	Námestovo	2 136	22	97,1
12	Liptovský Hrádok	500	30	16,7
13	Beňuš	1 614	14	115,3
14	Čierny Balog	3 031	20	151,6
15	Slovenská Lupča	505	16	31,6
16	Žarnovica	1 123	15	74,9
17	Krupina	1 107	11	100,6
18	Kriváň	2 106	15	140,4
19	Rimavská Sobota	742	9	82,4
20	Revúca	476	12	39,7
21	Rožňava	1 038	11	94,4
22	Košice	933	20	46,7
23	Prešov	1 119	16	69,9
24	Bardejov	416	4	104,0
25	Vranov	396	11	36,0
26	Sobrance	1 413	14	100,9
31	OZLT Banská Bystrica	95	2	47,5
32	Semenoles	77	1	77,0
SPOLU		25 475	322	79,1

Aj našimi chatami môžeme verejnosti povedať prečo je:

Les dôležitý pre človeka a lesník dôležitý pre les

Lucia HANKOVÁ

Komentár

Tak ako väčšina z nás, aj ja milujem prírodu a nekonečné spoznávanie zelených zákutí Slovenska. O to viac ma poteší, ak sa v niektorom čarovnom kútku nachádza chata LESY SR, š.p. Najväčšiu časť návštevníkov našich chát tvoria skromní ľudia, ktorí si nevyžadujú luxus, iba čistotu chaty, funkčnosť zariadenia a ľudský prístup zo strany správcu chaty a referenta lesoturistiky na OZ. Stačí návštevníkovi vysvetliť, čo zaujímavé sa v okolí chaty nachádza a v neposlednom rade, prečo je les taký dôležitý pre život človeka a lesník taký dôležitý pre život lesa. O tom, že príjemný pobyt a spokojní hostia veľmi rýchlo šíria dobré meno firmy niet pochýb. Veď práve lesoturistika je prijateľná a nenásilná forma oslovovania laickej verejnosti.

Žiaľ, ešte aj v súčasnosti musíme určité závody neustále presvedčať o potrebe využívania chát a zvyšovania počtu návštevníkov. Prečo do dnešného dňa niektoré závody odmietajú nových hostí? Na niektorých OZ sú chaty podľa oficiálnych hlásení takmer celý rok prázdne. Často sa stretávame so sťažnosťami hostí, ktorí asi oprávnené tvrdia, že na lesnícke chaty sa bežný smrteľník nikdy nedostane. Ak nových hostí nepotrebujeme, malo by to znamenať, že naše chaty sú tak obsadené, že už počas roka nemáme ani jeden voľný termín. Opak je pravdou. Rezervy vo využiteľnosti chát sú stále veľmi vysoké. Odštepňom závozom často „vrazi“ nemalé peniaze do chaty, ktorú tak dostane na špičkovú úroveň. A súčasne sa rozhodne pre filozofiu „pre istotu v novej chate neubytujeme žiadneho hosta, veď by nám v nej mohol niečo pokaziť“. V tom lepšom prípade do chaty pustia aspoň poľovníckych hostí, v tom horšom si chatu držia pre „vlastné potreby“. Ale veď každé podnikanie nesie so sebou určité riziko a napriek tomu ľudia a firmy podnikajú.

Stará známa pravda hovorí, že všetko je v ľudoch. Vždy záleží na tom, aký uhol pohľadu si vyberieme. O tom, že o lesoturistikú a ubytovanie na našich chatách je veľký záujem svedčí napríklad 3031 spokojných hostí, ktorí v roku 2006 využili služby OZ Čierny Balog. Čo poviete, nie je to úžasné a inšpirujúce číslo? ■

Čo slovenská kartografia ešte nezaznamenala

Krásne a jedinečné!

Ján MIČOVSKÝ

Šedivá je teória, zelený je strom života!

Na tento výrok klasika som si spomenul, keď bola nedávno verejnosti predstavovaná už šiesta mapa vydaná pre potreby lesných informačných kancelárií nášho podniku. Vďaka dobrému nápadu kolegov z OZ Slovenská Ľupča sa tak stalo atraktívnym spôsobom, ktorému venovali pozornosť aj médiá. A urobili dobre – záujem verejnosti o to, čo sa skrýva za lakonickou skratkou „LIK“ sa po „krste“ Ľupčianskej mapy prudko zvýšil. Začali volať fandovia, turisti, zberatelia máp... Na onú okřídlenú vetu som si spomenul práve preto, lebo trochu „šedivému“ projektu LIKov, pomohla do života práve „zelená“ informačná mapa!

O potrebe podporiť lesnícke informačné kancelárie informačnými mapami sa rozhodlo v roku 2005. Nápad mal iskru – obohatiť klasickú mapu s turistickými pozoruhodnosťami o lesnícke reálie. Také niečo slovenská kartografia dovtedy nepoznala. Pravda, bol to len prvý krok k úspechu. Druhým, oveľa dôležitejším bola kreativita „dvornej“ grafičky nášho podniku Márie Gálovej z NLC Zvolen, ktorá mape vdýchla krásu spojenú s účelnosťou. No a tretím, pre realizáciu určite najdôležitejším krokom bola skutočnosť, že sa závodoch „objavili“ kolegovia ochotní a schopní mapy podkladovo pripraviť. Nešlo o žiadnu maličkosť – najst 40 až 50 kultúrnych, historických, prírodných a predovšetkým lesníckych pozoruhodností regiónu, tieto výstižne popísať a dobre nafotiť, to naozaj nie je úloha na jeden mesiac. Nebolo dôležité pracovné zadanie autorov, ale nasadenie a tvorivosť s akou sa pustili do práce. Dovoľte, aby som ich s vďakou vymenoval: **Ing. Igor Vizslai (Revúca), Ing. Milan Laš (Čadca), Ing. Martin Holubčík, Ing. Radoslav Lorko (Námestovo), Ing. Ladislav Bihari (Žilina), Ing. Vladimír Masica, Ing. Jozef Hudec (Slovenská Ľupča) a Ing. Boris Pekarovič (Čierny Balog)**. Kompletizáciu potrebných podkladov sa ich práca nekončila. Čakalo ich ešte niekoľko „sedení“ u grafičky, kde sa hľadali najlepšie riešenia. A to všetko bez ohľadu na hlavné povinnosti autorov, veď tvorbu máp nemal nik z nich v popise práce. Verím, že výsledok ich potešil. Nejde však o nich. Krása a informačná hodnota teší predovšetkým tých, pre ktorých sú mapy určené – návštevníkov našich závodov. Dostavil sa aj nečakaný efekt: nejedného domáceho kolegu po vzhľadnutí mapy prekvapilo bohatstvo vlastného regiónu: „Aj takéto niečo tu máme?!“ Takto aj sami získavame nové informácie, ktoré pri práci netradičných kancelárií vieme využiť.

Po tejto chváloreči treba však poctivo priznať, že mapy nie sú bez chýb. Na niektoré predovšetkým terminologické nedostatky nás už znalci upozornili. Je to dobrý argument na podvihnutie latky pre tých, ktorí mapy ešte len pripravujú. Nech je našim cieľom 26 zaujímavých kartografických diel, ktoré po skompletizovaní vydajú netradičnou formou svedectvo o kráse našich regiónov i hodnote práce, ktorú v nich vykonávame. ■

Poznávať Slovensko s lesníckou mapou

Peter GOGOLA

Myšlienka vytvoriť turistické mapy s pridanou hodnotou – informáciou o význame práce lesníkov – to bol prvý krok na ceste k osloveniu širokej verejnosti, ktorá má záľubu v lesoturistike a spoznávaní krás Slovenska. Cieľom je vytvoriť sériu 26 máp pre všetky odštepne závody. V stredu 24. januára bola v Dolnom Jelenci pri Banskej Bystrici pokresťená mapa odštepneho závodu Slovenská Ľupča. Stalo sa to na pamätnom mieste, pri pomníku zakladateľa moderného slovenského lesníctva Jozefa Dekreta Matejovie.

Účelom máp je inšpirovať verejnosť k návšteve lesov. A nielen k návšteve, ale i k poznávaniu krásy a významu prírody pre človeka. Lesné informačné kancelárie a turistické budy v krátkom čase vybavené kvalitnými a hodnotnými mapami, ktoré topograficky pokrývajú celé územie Slovenska a umožnia získať komplexnú informáciu o prírodných výtvoroch, historických pamätihodnostiach, faune a flóre Slovenska a v neposlednom rade i o význame práce lesníkov. Mapa OZ Slovenská Ľupča je šiestou v poradí, avšak prvou, ktorá bola prezentovaná verejne formou inaugurácie.

Na slovíčko

Peter GOGOLA

...dnes s generálnym riaditeľom š.p. LESY SR doc. RNDr. Ing. Jozefom Mindášom, PhD.

zo zamestnancov?

Áno, ale aj z odborníkov z iných lesníckych inštitúcií. V čele tohto orgánu stojí Ing. Jozef Zatlukal, človek s lesníckymi i manažérskymi schopnosťami a dlhoročnou praxou. Z ďalších členov spomeniem napr. docenta Konôpku a prof. Novotného z NLC Zvolen. Počet členov a zloženie tohto tímu ešte nie je definitívne a bude sa priebežne aktualizovať podľa riešenej problematiky.

Plánujete uskutočniť stretnutia so zamestnancami jednotlivých závodov?

Áno, už na prelome januára a februára som urobil také menšie „kolečko“, ale pripravujem sa spolu s odbornými riaditeľmi na veľkú okružnú cestu po závodoch. Chcem poznať priamo v teréne problémy, ktorými žije lesnícka prevádzka.

Odpustíte, ak budem trochu indiskrétny: ako váš prvý mesiac vo funkcii generálneho riaditeľa vníma vaša rodina?

Musím povedať, že vôbec nie dramaticky: už z môjho pôsobenia na poste riaditeľa Lesníckeho výskumného ústavu vo Zvolene si moja manželka a dcéry zvykli, že si ma počas pracovných dní príliš neužijú. Napriek tomu si myslím, že sa mi darí popri náročnej práci venovať rodine hodinku – dve denne.

Ďakujem za rozhovor. ■

Pán generálny riaditeľ, uplynul mesiac od vášho nástupu do funkcie. Ako hodnotíte tento mesiac?

Predovšetkým ako dosť hektický. Pravdu povediac, pociťujem akútny nedostatok času na riešenie agendy generálneho riaditeľa. Každodenný život prináša rôznorodé problémy, mnohé z nich je treba riešiť neodkladne. Popri tom mám spoločenské povinnosti, stretnutia s čelnými predstaviteľmi najrôznejších inštitúcií, samospráv, štátnych orgánov, lesníckych organizácií a podobne.

Ktoré problémy pokladáte v súčasnosti za najpálčivejšie?

Samozrejme tie, ktoré sa týkajú lesníckej prevádzky. Čakajú nás strategické rozhodnutia, týkajúce sa Odštepného závodu lesnej techniky a Strediska biomasa. Kľúčovým je postavenie odborného lesného hospodára a s tým súvisiace problémy. A čo sa týka generálneho riaditeľstva, vnímam súčasný systém ako neprehľadný, bez jasne definovaných vertikálnych a horizontálnych väzieb. Riešenie spomínaných problémov si vyžaduje koncepčné, dobre uvážené rozhodnutia. Práve preto som sa rozhodol vytvoriť poradný orgán, akési kolégium generálneho riaditeľa.

Tento poradný orgán je zložený

„Kto iný by mal pozývať do lesa, ak nie lesník?“, položil si rečnícku otázku na slávnostnom akte krstu mapy riaditeľ Odštepného závodu Slovenská Lupča Ing. Vladimír Masica, a vzápätí dodal: „cítíme sa v tom byť povolaní a preto sme hrdí, že máme peknú a prehľadnú mapu, ktorá zachytáva všetko to, čo je v našom regióne hodné pozornosti širokej turistickvej verejnosti“.

V súčasnosti sú v ponuke mapy odštepných lesných závodov Revúca, Čadca, Žilina, Námestovo, Čierny Balog a Slovenská Lupča. Čoskoro k nim pribudne Šaštín, Bardejov, Krupina a Sobrance. ■

foto: Jiří Junek

Keď PRO SILVA neznamená Pro seba

Martin MATYS

Ing. Kráľovič ved. LS Majdán a Poliaci ...a máme tu ešte i také pstruhy...

Gestor pre prírodu blízke pestovanie lesa na GR Lesov SR š.p. Ing. Bruchánik, nás OLH – kov, spravujúcich vo svojich lesníckych obvodov objekty Pro Silva, pozval dňa 17.10.2006 do malebného zákutia Štiavnických vrchov, na breh Počúvadla, pod svah Sitna, do chaty Školy v prírode, aby sme v tomto komornom prostredí obhájovali svoje projekty prírode blízkeho obhospodarovania lesa v podmienkach vlastných LO. Nešlo však len o prezentáciu vlastných prác, ale aj o konfrontáciu nápadov a skúsenosti pri podporovaní pestovania lesa prírode blízokým spôsobom. Hostiteľ - OZ Levice - nám predstavil svoj novozaložený objekt Pro Silva v bezprostrednej blízkosti jazera Počúvadlo, kopírujúc náučný chodník s obsahy, kvalitnými a bohato ilustrovanými tabuľkami. Domáci lesníci, OLH, si priamo pred kolegami mohli vyskúšať prezentáciu

leso-pestebných zámerov na danej lokalite.

Odmenou za naše, v prevažnej miere teoretické návrhy ďalšieho obhospodarovania lesa, bolo udelenie interného certifikátu pre prírode blízke obhospodarovanie lesa.

Pri záverečnom zhodnotení akcie sme boli vyzvaní využívať získané poznatky na prezentáciu svojej lesníckej činnosti pred odbornou i laickou verejnosťou. Vtedy som netušil, ako bolo stretnutie časovo vhodne naplánované.

Náš OZ Smolenice navštívili už 19.10., kolegovia lesníci z Lasov Panstwowych Poznań. Keďže počúvadelskeho seminára sa zúčastnil i vedúci výroby Ing. Pisarovič a pestovateľ OZ p. Sloboda nebolo pre nich nič jednoduchšie ako nasmerovať „zahraničnú“ delegáciu na môj LO Polomy. Počas asi dvojhodinovej prezentácií našich objektov Pro Silva sme sa snažili hosťom ukázať už vykonané práce pri uvoľňovaní prirodzeného zmladenia Bk, ako i prebiehajúce fázy prípravných či presvetľujúcich rubov, prírode blízokým spôsobom. Po krátkej návšteve pstruhového hospodárstva Parina, ktoré sa teritoriálne rozprestiera na mojom LO, sme dlhšie zotrvali v lesníckej a poľovníckej rozprave. Asi preto, že sme jedli čerstvo vylovených pstruhov.

Naším cieľom bolo urobiť všetko preto, aby sme aj takouto formou šírili dobré meno š.p. Lesy SR, tentokrát i za hranice republiky. Hrejivý pocit z úspešne zvladnutej akcie bol tou najlepšou odmenou za celú realizáciu projektu Pro Silva. ■

SAP. Lakonické slovko, ktoré v súčasnosti sprevádza nejednu diskusiu na našich pracoviskách. Ved' kto už len rád mení návyky a zaužívané spôsoby správania sa? Intervaly zásadných zmien sa však aj v lesníctve z generácie na generáciu skracujú. Ak naši predchodcovia vydržali pri jednom systéme "uzávierok" celé desaťročia, dnes ich už sotva môžeme merať rokmi. Potreba uplatniť výkonnejší softvér má svoju logiku a v podstate len dobieha výrazné zmeny, ktoré sa udialí v štátnych lesoch za posledných 18 rokov. Úbytok lesa, odchody ľudí, zmeny technológií, dodávateľský systém, požiadavka vysokej kvality práce a ešte vyššej rýchlosti výmeny informácií, to všetko útočí na našu schopnosť zvládať zadanú prácu. Bez počítačov a najmä kvalitného softvéru by sme to už nedokázali. Je preto dobre, že vedenie podniku rozhodlo o kúpe špičkového produktu. So SAPom vsutku pracujú tí najlepší na svete. Potiaľ je všetko v poriadku. Polemiku však môže vyvolať tempo a spôsob aplikácie tohto systému v podmienkach lesného podniku. V takýchto prípadoch je vždy dobré vopred vyškrtnúť extrémny: Nekonečná nerozhodnosť pri rozhodujúcom kroku je rovnako škodlivá ako slepá odvaha bez poznania pôdy na ktorú sa chystáme vkročiť. Ku ktorému z obidvoch extrémov sme pri zavádzaní nového softvéru bližšie? To už je otázka na dvoch kolegov, ktorí sa pravdepodobne celkom nezhodnú. Skôr ako vyslovia svoj názor si však dovoľm pripomenúť, že túto rubriku sme do LESNÍKa nezaviedli v snahe „naháňať“ po podniku senzácie a škodiť dobrej veci, ale naopak – pomôcť zmapovať názory ľudí, ktorí majú odvahu a schopnosť takýmito vecami pohnúť. K lepšiemu. A to sa dá vždy.

...keď si ich vylovíte môžete ich jesť.

Ing. Boris PEKAROVIČ, vedúci obchodu a logistiky na OZ Čierny Balog

„Nepoznám cieľový stav a nepoznám všetky súvislosti, a tak len ťažko môžem vysloviť k SAPu komplexný súd. Ak sa však pozriem na vec na základe našej súčasnej skúsenosti na závode, tak bude ťažko vysloviť čosi lichotivé. Naša základná výhrada smeruje k tomu, že v plnej prevádzke musíme používať nedo-

Používajú ho tí najlepší: SAP

Ján MIČOVSKÝ

končený produkt, polotovár, ktorý sa dotvára za chodu a má ešte veľa chýb! Nebyť nasadenia našich ľudí, ktorí pracujú aj cez víkendy, pričom denne konzultujú množstvo nejasností s ostatnými závodmi, ústredím podniku a autormi SW, tak by sme už asi zastali. Je pre mňa záhadou, ako sa takýto neúplný program mohol vôbec nasadiť. Akoby sme sa nepoučili zo zavádzania „softipáckeho“ programu pred niekoľkými rokmi. Tak ako vtedy, aj dnešný dodávateľ ešte len spoznáva lesnícke špecifiká a objavuje komplikované členenia, previazanosti. Myslím si, že takejto veľkej investícii mala predchádzať oveľa širšia príprava, pričom tvorca softvéru si mal možno aj rok dopredu podrobne zmapovať všetky základy. Nestačí ísť na dva-tri. Najväčší problém nám však spôsobuje to, že celý systém pracuje v on-line režime. To troj, možno päť násobne (v závislosti od rýchlosti internetového pripojenia závodu, správy) spomaluje výkon pri zadávaní vstupných dát. Ľudia prakticky nemajú možnosť kontroly toho, čo už odoslali na ústredný server. Pritom sa často stane, že sa im práčne natypované údaje strácajú a musia začať odznova. Robia si preto aspoň „print-screeny“, ale je toto vari riešenie?

Asi tomu na závide celkom nerozumieme, no naozaj neveríme, že ústredie potrebuje on-line informácie o takých detailoch, ktoré siahajú až na LO a do JPRL. Ľudia na podniku jednoducho nebudú mať čas kontrolovať také množstvo údajov. No ak je taká podrobnosť predsa len potrebná, tak prečo by sme údaje nemohli vyhotovovať „off line“ a iba ich odosielať v denných „on line“ dávkach?!

Dnes je posledný deň januára a my potrebujeme urobiť porovnanie odvozu dreva. Nedá sa, lebo na ES majú v príslušnom programe namiesto výstupov „čisté okná“. Doteraz sme nemohli z rôznych dôvodov zadávať vstupy, teraz zase nevieme získať výstupy... Porovnanie sa musí spraviť ručne, samozrejme s chybami.

Otázny je aj užívateľský komfort nového softvéru. Fakturantka typuje tie isté údaje ako doteraz, no trvá jej to približne dvakrát dlhšie. Museli sme vyzvať našich top odberateľov, aby pochopili súčasnú situáciu a aby podpísali dodatky ku kúpnyim zmluvám o tom, že doba splatnosti našich faktúr plynie od reálnej dodávky a nie od dňa vystavenia faktúry, lebo inak neviem, z čoho by sme v prvom kvartáli žili...

Obavy máme aj z toho, že nevieme zatiaľ posúdiť zhodnosť, presnosť údajov medzi LHKE, KRPK a skutočnosťou...

Keby bola bývala spomínaná zodpovedajúca príprava, mali by sme dnes v rukách použiteľné manuály. Skutočnosť je však taká, že celkový manuál k SAPu neexistuje a tie čiastkové sú už v množstve detailov i hlavných prvkov z dôvodu sústavného riešenia programov neplateľné...

Naozaj nechcem znevažovať zmysel nasadenia nového softvéru a úsilie ľudí, ktorí okolo toho robia. Nebolo by nám však teraz všetkým ľahšie, ak by sa bolo príprave venovalo viac času? Náhodný pohľad do kancelárií závodov, lesných správ či skladov v týchto dňoch neposkytuje pohľad na prácu v modernej firme, ale častý pohľad na tápajúcich a neustále znova sa čudujúcich a nervózných pracovníkov, uvedomujúcich si svoju konečnú zodpovednosť za zvládanie problematiky... "

Ing. Jozef SÁMEL,
vedúci odboru
informačných
technológií, LESY SR,
š.p., Banská Bystrica:

Na začiatok spresním, že súčasná implementácia nepozostáva iba zo SAPu, ale aj z dvoch produktov firmy Foresta - aplikácie KRPK a WebLES. Zatiaľ ešte príliš veľa implementačných problémov objektívne sťažuje koncovému užívateľovi orientáciu a užívateľ nedokáže určiť miesto vzniku konkrétneho problému. Častokrát chyba obmedzujúca užívateľov v SAPe je spôsobená vo WebLESe a naopak. **Nehovorme preto iba o SAPe, ale radšej o informačnom systéme ako celku.**

Takýto systém nie je možné dodať ako hotový produkt, ako napríklad Microsoft Office, ale je ho nutné postupne parametrizovať a oživovať. V apríli 2006, pred podpísaním zmluvy na implementáciu IS, sme podnikovému manažmentu popisovali priebeh implementácie tak rozsiahleho systému a v takom krátkom čase pomocou nasledovných štyroch bodov:

- dodávateľ bude poznať iba svoj štandardný informačný systém, teda typicky fungujúcu firmu bez lesníckych špecifik
- v horizonte 1-2 rokov dôjde v mnohých oblastiach k zhoršeniu a k vyostreniu pracovných vzťahov z dôvodu preťaženia účastníkov projektu
- systém bude iba zrkadlom procesov, ktoré dodávateľovi popíšeme, tento ich nemôže sám od seba zmeniť ani k lepšiemu ani k horšiemu, kľúčovi preto budú garanti procesov
- zle fungujúce zanedbané procesy budú znamenať zle fungujúci systém a zvýšené finančné nároky na odstránenie

Prípravovali sme sa na to, aby sme tieto nepríjemné sprievodné znaky implementácie nového IS obmedzili. Boli sme pred dilemou. Implementovať tento systém pri spravidla štandardnej implementačnej dobe jeden a pol roka, alebo ho implementovať za 7 mesiacov, v krátkom čase, ktorý je teoreticky možný a z pohľadu dodávateľa reálny. Vážnym ekonomickým argumentom pre nás bolo, že každý jeden mesiac implementácie navyše sa ráta v miliónoch korún. Prispôbili sme tomu časový harmonogram aj rozsah prípravných prác v tímoch. Pochopiteľne kratšia príprava generuje oveľa viac komplikácií pri ostrom spustení systému a niektoré časti systému sa doslova parametrizujú za ostrej prevádzky. Bohužiaľ

k mnohým večerom a nociam, ktoré za uplynulých niekoľko mesiacov nad projektom strávili desiatky členov implementačných tímov, pribudli teraz aj koncoví užívatelia. Keď sa pozriem večer o 20 hodine do systému, väčšinou tam niekoho vidím pracovať, rovnako aj ráno o 6 hodine tam už spravidla niekto je. Je to dobré, lebo vidieť, že väčšina užívateľov má snahu so systémom, napriek veľkým problémom, pracovať. Verím, že čoskoro začneme v systéme riešiť kozmetické chyby a nie niekoľkohodinové zdržania z dôvodu jeho problematickej funkčnosti, ba často až nefunkčnosti. Doba stabilizácie takýchto systémov býva spravidla tri mesiace.

Treba zdôrazniť, že v súčasnosti implementovaný informačný systém nie je implementovaný pre túto chvíľu, ale cieľovo s výhľadom pre niekoľko rokov dopredu a musí spĺňať hlavne budúce kritériá. Pri výbere systému boli požiadavky vtedajšieho manažmentu orientované na on-line systém, kedy užívateľ pracuje s programom aj databázou na centrálnom serveri, a to hlavne z dôvodu aktuálnosti dát, čo vzhľadom na prevádzkové špecifiká nebolo kľúčovým argumentom. Informatická orientácia na on-line systém bola však motivovaná predovšetkým technologicky. On-line systém je výrazne jednoduchší na údržbu a hlavne garantuje užívateľskú homogénnosť. Je potrebná iba jedna preinštalácia centrálnych aplikácií a nie sú potrebné stovky preinštalácií v počítačoch všetkých užívateľov na Slovensku, so všetkými rizikami nejednotných parametrov. Ďalšou výhodou je možnosť prístupu k aplikáciám odkiaľkoľvek. Užívateľ nie je viazaný na jeden počítač alebo jedno pracovisko. Je to aj predpokladom pre možné zavedenie kontrolovateľnej a merateľnej práce doma.

On-line systémy sú v súčasnosti jednoznačným informatickým trendom. Spája sa to však s vážnym rizikom s ktorým sa boríme aj v súčasnosti – predpokladá dobre vybudovanú dátovú sieť (WAN). Vieme aká je ešte situácia na mnohých lesných správach, kde pripojenie predstavuje v súčasnosti neprekonateľnú prekážku a kolegom neostáva iná možnosť, len typovať na OZ, vedľajšej LS alebo doma. Vývoj pokračuje v tejto oblasti veľmi rýchlo a verím, že v blízkej budúcnosti sa nám podarí aj túto bariéru zlomiť. Bohužiaľ však nezávisí od nás, ale od dodávateľov telekomunikačných služieb.

On-line systémy sú v súčasnosti jednoznačným informatickým trendom. Spája sa to však s vážnym rizikom s ktorým sa boríme aj v súčasnosti – predpokladá dobre vybudovanú dátovú sieť (WAN). Vieme aká je ešte situácia na mnohých lesných správach, kde pripojenie predstavuje v súčasnosti neprekonateľnú prekážku a kolegom neostáva iná možnosť, len typovať na OZ, vedľajšej LS alebo doma. Vývoj pokračuje v tejto oblasti veľmi rýchlo a verím, že v blízkej budúcnosti sa nám podarí aj túto bariéru zlomiť. Bohužiaľ však nezávisí od nás, ale od dodávateľov telekomunikačných služieb.

SAP

Uzavrieť dnes uspokojujúco túto polemiku nie je možné a určite to nik ani neočakáva. V takýchto „boľavých“ chvíľach je dôležitejší ako súčasný stav celková prognóza. A tá je dobrá. A tak neostáva nič iné, len poprosiť kolegov „v prvej línii“, aby ešte čosi vydržali. Na obidvoch stranách, pretože nemalé problémy s nábehom nového informačného systému majú dnes jeho tvorcovia i užívatelia. O niekoľko mesiacov sa k téme vrátíme. Budeme zvedaví čo sa zmenilo. K lepšiemu. Lebo práve to je zmyslom tohto zložitého procesu.

P.S.: Jozef Sámel, ktorý je dnes „hromozvodom“ pre všetky – zaslúžené i nezaslúžené „sapácke“ výčitky – mi počas rozhovoru dal dobrý tip: „Podobné problémy sme mali pred časom aj pri nábehu nového systému spracovania miezd. Nože sa skús spýtať tých, ktorí s týmto systémom dnes pracujú, či to vtedajšie trápenie nestálo za to?“

Skúsím. ■

Orkán Kyrill šarapatil

Peter GOGOLA

Orkán Kyrill, ktorý sa prehnal Európou v tretej dekáde januára, spôsobil v európskych lesoch nemalé škody. Veterná kalamita však zrejme neovplyvní ceny dreva, pretože dopyt po ňom je stále vysoký.

Následkom vyčíňania orkánu Kyrill v Európe leží na zemi celkovo 53 850 000 m³ dreva. V jednotlivých krajinách sa rozsah škôd líši podľa oblastí a hustoty zalesnenia, v rozmedzí od 12 miliónov m³ vo Švédsku a Českej republike, do 2,5 milióna v Rakúsku a 1,5 milióna m³ v Poľsku. Škody boli nižšie v pobaltských štátoch - Lotyšsko (500 000 m³) a Litva (300 000 m³), podobne vo Francúzsku (120 000 m³), Rumunsku (130 000 m³) a Anglicku (50 000 m³). Škody u nás, na Slovensku, sú odhadované na 150 000 m³. LESY SR evidujú sumárny odhad 76 000 m³, pričom najvyššie objemy kalamitného dreva hlásili OZ Košice (21 000 m³), OZ Námestovo (19 000 m³), OZ Čadca (14 000 m³) a OZ Beňuš (7 000 m³).

„Sme radi, že straty sú nižšie, než sme očakávali“, povedal Thomas Uher, člen predstavenstva Österreichische Bundesforste a prezident združenia štátnych lesových podnikov v Európe EUSTAFOR. „Aj keď 54 miliónov kubíkov predstavuje veľké množstvo dreva, je to len časť očakávanej ťažby v roku 2007, do ktorej môžu byť zahrnuté. Predpokladáme, že výška plánovanej ťažby na tento rok bude zhruba 450 miliónov m³. V tom prípade množstvo kalamitného dreva tvorí iba 12% z celkovej ročnej ťažby.“

Škody, spôsobené orkánom Kyrill, sú značne pod kritickým bodom. Lesníci začali okamžite likvidovať víchrícou povalené stromy, aby zabránili invázii podkôrneho hmyzu. Podľa EUSTAFOR bude väčšina kalamitného dreva odstránená do konca leta.

Dopyt po dreve je stále vysoký, preto EUSTAFOR očakáva, že sa ceny dreva nezmenia. „Vzhľadom na vysoký dopyt je pravdepodobné, že drevospracujúci priemysel bude schopný odobrať a spracovať tento objem dreva vo veľmi krátkom čase“, uviedol Thomas Uher. „Vieme, že je omnoho náročnejšie ťažiť drevo po veternej kalamite. Preto môžeme tento rok očakávať mierny nárast ťažbových nákladov. To je najzávažnejší dopad následkov orkánu Kyrill na lesníctvo.“

Pozn.: EUSTAFOR je asociácia štátnych lesových podnikov so sídlom v Bruseli, ktorá bola založená 3. mája 2006 za účasti 18 organizácií, vrátane š.p. LESY SR. ■

Zdroj: tlačová správa EUSTAFOR
Foto: Peter Gogola

Naše muflóny na ceste do Chorvátska

Peter GOGOLA

Chorvátski lesníci sa rozhodli zlepšiť genetické kvality muflónej zveri v Slavónsku (časť Chorvátska), ktorá bola značne zdecimovaná vojnou v deväťdesiatych rokoch. K obnove kvality a množstva muflónej populácie prispeje dodávka 31 kusov muflónej zveri, ktorú v stredu 31. januára odviezli zo zvernice Svodín z Odštepného závodu v Palárikove.

20 baranov a 11 muflóniek vo veku od dvoch do štyroch rokov bude vypustených vo zvernici v Kunjevci, ktorú obhospodaruje lesný závod Vinkovci, organizačná jednotka Chorvátskych štátnych lesov (Hrvatske šume).

„Naším cieľom je znovuoobnovenie populácie muflónej zveri na úroveň pred vojnou, teda na 100 kusov základného stáda,“ povedal poľovný špecialista z lesného závodu Vinkovci Ing. Franjo Jovanovac.

„S najväčšou pravdepodobnosťou sú všetky muflónky brezivé, takže svoje tohtoročné mláďatá odchovávajú už na svojom novom pôsobisku, vo zvernici Kunjevac“, povedal poľovný referent z palárikovského odštepného závodu LESOV SR, Ing. Patrik Michál. ■

foto: autor

Kto by mal chrániť prírodu Slovenska?

Marián JASÍK

Večer na Prvý sviatok vianočný som sa pokojne usadil do kresla a horúci čaj som si položil na decembrové číslo Lesníka. Keď už bolo na časopise viac krúžkov od horúceho pohára, uvedomil som si, že som si ešte neprečítal všetky príspevky. Ako posledný pred spaním som si prečítal glosu od Jozefa Marka „Ako chrániť prírodu Slovenska?“. Jej obsah ma zaujal hlavne preto, že som ho mohol konfrontovať s realitou, ktorú som zažil a to nielen v ten sviatočný deň. Autor článku v ňom konštatuje, že hoci je celé Slovensko chránené, celá naša krajina je zasvinená odpadom, zdevastovaná a ponechaná napospas nezodpovedným ľuďom a firmám. Uvádza, že síce máme rôzne zákony, vyhlášky, nariadenia a inštitúcie, nemáme však čisté a zachovalé prírodné prostredie. Nostalgicky si autor zaspomínal na časy, kedy sa dobrovoľná ochrana prírody zameriavala na všeobecné environmentálne problémy (ako príklad uvádza problematiku odpadu a prácu s mládežou), bola verejnosťou všeobecne akceptovaná a poskytovala príklad a inšpiráciu ostatným. Na záver si autor kladie otázku, či nie je možné, aby sa ochrana prírody vrátila do obdobia ľudského nadšenia a viery v to, že každý môže prispieť k jej ochrane.

AK KAŽDÝ PREVEZME ZODPOVEDNOSŤ ZA SVOJE KONANIE

Nalievam si ďalšiu šálku čaju a v duchu si premietam udalosti toho dňa. Zhoda okolností ma v ten deň ráno zaviala na Telgárt. Nedalo mi a zašiel som sa pozrieť, v akom stave sú hrable na zachytávanie odpadu na toku Zubrovica, ktorý sa vlieva do Hrona tesne nad Prírodnou rezerváciou Meandre Hrona. Tie boli osadené obcou za finančnej podpory Správy Národného parku Nízke Tatry v roku 2004. Podobné zariadenie tam bolo už dávnejšie, avšak raz boli hrable ukradnuté, druhý raz ich „odniesla“ veľká voda. Ak aj bolo zariadenie funkčné, diali sa tam za tie roky čudné veci. Raz nemal zachytený odpad kto pozbierať, inokedy boli hrable vyťahované a odpad si spokojne plával dolu tokom. Najúžasnejší bol pohľad na „postavičky“ prehadzujúce odpad z jednej strany na druhú, kde sa nechal pokojne unášať prúdom. Na vyčistenie očarujúcich meandrov bola opakovane zorganizovaná akcia, za čo patrí vďaka miestnym rybárom, obci, pracovníkom povodia a svojim dielom prispeli aj pracovníci správy národného parku. Veľkoobjemové kontajnery zakúpené správou parku a úhrada nákladov spojených s uložením odpadu na legálnu skládku pomohli aspoň čiastočne zmierniť tento problém. Situácia sa v posledných rokoch mení k lepšiemu. Stojac na brehu Hrona som si opätovne uvedomil, že problém sa vyrieši len vtedy, ak ho začne ako problém pociťovať miestna komunita a miestni obyvatelia, ak každý z nich prevezme zodpovednosť za svoje konanie. Inak budú toky, okraje ciest, ale aj mestá a dediny stále špinavé. Takí už sme my, ľudia. V tomto prípade zvlášť tí, ktorí popri cestách predávajú tony lesných plodov, ktoré „vymenili“ za tony odpadkov, nechajúc ich napospas slnku, vode a vetru

v lesoch a na holiach. Najväčším „trestom“ pre túto komunitu, je, keď si „pokutu“ musia odpracovať zbieraním vlastného i cudzieho odpadu.

Presuňme sa o niekoľko kilometrov západnejšie do nemenovanej doliny, kde som si chcel ešte v ten deň pozrieť, ako dolina vyzerá po spracovaní rozsiahlej kalamity. Nechcem písať o rozrytých cestách a skladoch, nových dočasných približovacích cestách postavených bez povolení, stojacich stromoch, či skôr smerových kladkách, bez kôry, a ani o premárnenej príležitosti dokázať, že vieme na území národného parku postupovať inak ako v nechránenej krajine, s dôrazom na skutočnú ochranu prírody. Po celej doline, takmer všade, kde sa v posledných rokoch robilo, som nachádzal voľne pohodené plastové a sklenené fľaše, konzervy (medzi najobľúbenejšie v tomto regióne patria pečevňová nátierka a pikantná bravčová pomazánka), krabičky od cigariet, obaly z olejov, zvyšky lán, staré nefunkčné oplôtky, resp. ich zvyšky, ale našiel som aj sudy, pneumatiky, rôzne zabudnuté nástroje, kladky, či reťaz z píly. Niektorí z tých, čo zanechali po sebe toto posolstvo mali v sebe aspoň kúsok hanby za svoje konanie a tieto „poklady“ skryli. Či už pod peň, skalu, alebo do kopy haluziny. Za pokrok už možno považovať aj to, keď tieto skvosty skončia na kope v bývalom ohnisku. Toto všetko sú schopní zanechať po sebe ľudia pracujúci v lese, vnímajúci les len ako fabriku, kde sa musí do šichty a nie niečo inšpirujúce, očarujúce, hodné patričnej úcty. Ale takto sme ich to naučili, považujú to za normálne, nepocítiať postih za takéto svoje konanie. Teraz len žneme, čo sme zasiali.

NAJVIAC ODPADU NECHÁVAJÚ V LESE LESNÍ ROBOTNÍCI

Takto „naladený“ som sa zastavil pri jednej poľovníckej chate, kde som mal zaparkované auto. Čo si myslíte, že sa dá za takýmito chatami nájsť? V optimálnom, aj keď dosť ojedinelom prípade poriadok, ak máte menej šťastia vykopanú jamu plnú smetí a v najhoršom prípade zátišie s odpadom. V tomto prípade som nedopadol najhoršie. Kto chodí po našich horách s otvorenými očami sám pozná situáciu v tých „svojích dolinách“. Hoci to mnohým lesníkom, čo nechcú pozrieť ponad „lesnícky berlínsky múr“ bude znieť nelichotivo, najviac odpadu nechávajú aj v tých najodľahlejších lesných zákutiach tí, čo v lese pracujú, predovšetkým lesní robotníci. V posledných desiatich rokoch im úspešne konkurujú príslušníci určitého etnika, ktorí sa rok čo rok ako kobylky vyroja na hole v čase dozrievania lesných plodov. Ďaleko najmenej odpadkov zanechajú po sebe peší turisti a po vyriešení niekoľkých kolíznych bodov na hrebeni Nízkych Tatier ich považujeme v tomto ohľade za najmenej problémovú skupinu. Problémy s odpa-

dom pretrvávajú v rekreačných strediskách a na miestach, kde sa sústreďujú mototuristi. Poznaním tejto reality by sme mali naše spoločné úsilie zamerať na podstatné zlepšenie situácie a v prvom rade na to, aby odpad v lesoch neostával a až v poslednom rade organizovať „výpravy za odpadom“. Chceli by sme vyslať apel všetkým, ktorí môžu tento stav ovplyvniť, aby sa nad týmto vleklým problémom zamysleli a začali ho efektívne riešiť. Dobrým príkladom môžu byť niektoré subjekty, ktoré sa dokázali s týmto problémom už vysporiadať.

Na záver by som si dovolil polemizovať s pánom Markom o úlohe ochrany prírody v súčasnosti. Som presvedčený, že ochrana prírody by nemala byť založená na nadšení ľudí, ktorí ju robia. Profesionalita je to, čo by si mala denne-denne pripomínať moderná ochrana prírody a podľa tohto princípu aj konať. Určitá miera nadšenia nikdy nezaškodí a pomáha veci posúvať rýchlejšie

dopredu, avšak v inštitúciách tohto typu by rozhodne nemalo hrať prím. Práve aspekt nadšenia nás na správe národného parku vedie k tomu, aby sme každý rok spolu so ZO SZOPK Nízke Tatry organizovali podujatie „Čistenie Nízkych Tatier „ČINT““ zamerané práve na „vyčistenie“ konkrétnej lokality. Z pozície profesionálnych ochrancov prírody riešime problematiku odpadov až nezdravo často a supľujeme prácu tých, ktorí to majú v kompetencii. Keby sa profesionálnejšie spravali cestári, možno by bolo menej odpadu popri cestách a na odpočívadlách, keby tak robili správcovia tokov, možno by brehové porasty neboli tak ovešané igelitkami zo supermarketov a pri putovaní popri tokoch by sme neobjavovali početné „PET zátoky“. A to sme ešte nespomenuli obce, úrady životného prostredia, inšpekciu životného prostredia, inštitúcie ktoré majú rozsiahle právomoci a povinnosti v oblasti odpadového hospodárstva. Popri tom všetkom je na mieste otázka: Kto by mal chrániť prírodu Slovenska? Odkiaľ začať? Odpoveď myslím, že poznáte... ■

Ing. Marián Jasík, Štátna ochrana prírody SR, Správa NP Nízke Tatry

NLC

Rozhovor s generálnym riaditeľom
Národného lesníckeho centra,
prof. Júliusom Novotným

Chceme byť strechou lesníckeho domu

Peter GOGOLA

NLC vzniklo pred rokom. Pri jeho zrode, ktorý bol vlastne zlúčením lesníckych vzdelávacích, výskumných a projekčných inštitúcií, bol deklarovaný zámer robiť spomínané činnosti takpovediac „pod jednou strechou“, efektívnejšie a kvalitnejšie. Ako hodnotíte prvý rok NLC a naplnenie jeho zámerov a cieľov?

dva problémy: prvý problém, efektívne využitie štátnych financií, lebo prílev peňazí zo štátnej pokladne pre lesníctvo je a bude limitovaný a preto ich treba efektívne využiť a druhý, zásadný, aby sme integrovali intelektuálnu základňu slovenského lesníctva pod jednu strechu, čo umožní efektívne prepojiť lesnícke aktivity. Len jeden z mno-

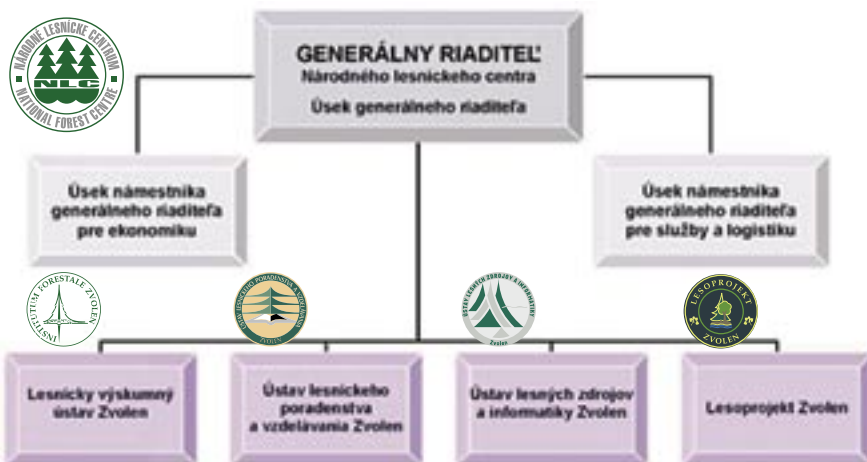
Možno že by bolo dobré vrátiť sa o dva roky dozadu, keď existovali tri inštitúcie: Lesnícky výskumný ústav, Lesoprojekt a Ústav pre výchovu a vzdelávanie pracovníkov LH. Počas existencie troch inštitúcií existovala medzi týmito organizáciami rivalita, boj o to, kto si z pomyselného koláča „odhryzne“ viac. Každá z týchto troch inštitúcií sa snažila prezentovať sa, niekedy možno aj na úkor ostatných. Služby ktoré poskytovali lesníctvu boli limitované rámcom činnosti týchto organizácií a nikdy neboli komplexné. Vznik NLC mal vlastne vyriešiť

hých príkladov ako prepojenie funguje v praxi - výstupy z Lesníckeho výskumného ústavu sa cez Ústav vzdelávania dostávajú k lesníkom a cez ústav pre lesné zdroje a informatiku sa dostáva do lesných hospodárskych plánov. Ten efekt je v akomsi reťazení poznatkov a informácií. NLC je schopné štátnym aj neštátnym lesníkom životnému prostrediu alebo ministerstvu hospodárstva poskytnúť akékoľvek služby a výstupy, týkajúce sa lesníctva na Slovensku, bez toho aby na to potrebovalo ďalších dodávateľov, alebo partnerov. Z toho vyplýva, že pre

lesníkov sme zlepšili prístup k lesníckemu servisu, pretože všetky služby a informácie nájdu v jednom zdroji - v Národnom lesníckom centre. Z ekonomického hľadiska, NLC ich dokáže lepšie používať, nie je tu problém s dvojitou alebo trojitou réžiou, nie je tu problém s duplicitou obslužných činností ako sú laboratóriá, edičné centrá a podobne. Tak že ja vidím pozitívny efekt z prvého roka fungovania NLC v tom, že sme pre lesníctvo pripravili ďaleko jednoduchší prístup k informáciám a službám, a čo je dôležité, začali sme ponúkať nadprodukt: začali sme budovať lesnícke strategické partnerstvá. Strategickými partnermi pre nás sú: štátne lesy, neštátne lesy, univerzity, životné prostredie, ľudia, ktorých zaujíma les a veci s lesom spojené. Strategické partnerstvo súčasne znamená, že pre tieto skupiny poskytujeme ďalšie služby, ktoré doteraz nepoznali. Jednou z tých služieb je integrácia názorov lesníkov v procese zdokonaľovania legislatívy či zoskupenie lesníckych intelektuálov, aby vytvorili stratégiu a koncepciu lesníctva vo forme národného lesníckeho programu. Vytvorili sme expertnú skupinu, ktorá pracuje na tom, aby verejnosť vnímala lesníctvo inak ako doteraz, aby sa vytvorila stratégia spoločného public relations, aby sme vedeli lesníctvo lepšie prezentovať. To predtým nebolo možné, pretože každá z tých troch inštitúcií si robila svoju vlastnú politiku, a teraz je tu NLC, ktoré je akousi pomyselnou strechou lesníckeho domu, a pod touto strechou si môžu nájsť svoje miesto všetci, ktorí chcú v tom dome bývať.

NLC sa ako príspevková organizácia musí správať trhovo a hľadať si priestor pre svoje podnikateľské aktivity, ktoré sú zdrojom príjmov. Ktoré aktivity sú z ekonomického hľadiska pre NLC kľúčové?

Je to presne tak, NLC nemá svoj rozpočet krytý v plnej výške zo zdrojov zriaďovateľa, teda MP SR. Ministerstvo s nami uzatvára kontrakt na každý rok, v ktorom definuje, aké úlohy máme pre zriaďovateľa realizovať a na tieto úlohy nám dáva balík peňazí rozdelený do presne definovaných úloh. Z takýchto zdrojov NLC získalo v roku 2006 iba 54% svojho rozpočtu, čiže 46% sme museli zaradiť. Zdrojom pre ďalšie financovanie sú komerčné aktivity, ako je napríklad spracovávanie lesných hospodárskych plánov, služby pre lesníctvo, medzinárodné projekty, projekty EÚ a Sektorové operačné programy, dohody a kontrakty s Lesmi SR a s neštátnymi lesmi, so životným prostredím, ďalším dôležitým zdrojom sú objednávky súkromných firiem a projekty, ktoré idú cez medzinárodné inštitúcie, alebo aj cez mimovládne organizácie. Je to dosť náročné, pretože každý z klientov má špecifické požiadavky a je na nás, aby sme podľa nich poskladali vhodný realizačný tím. Na Slovensku sú našimi strategickými partnermi LESY SR, Neštátne lesy, Štátne lesy TANAPu, významnými partnermi sú aj ministerstvá, okrem zriaďo-

vateľa tj. MP SR aj Ministerstvo životného prostredia, Ministerstvo hospodárstva a sčasti aj Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja. Keď že sme aj vedecká inštitúcia, našimi strategickými partnermi sú aj univerzity najmä Technická univerzita vo Zvolene a pracoviská rezortnej VVZ ako aj niektoré vybrané pracoviská Slovenskej akadémie vied.

Aká je tá celková suma, ktorú potrebujete poskladať zo zdrojov MP a zo svojej komerčnej činnosti?

Rozpočet NLC v roku 2006 bol 277 miliónov korún, 146 miliónov bolo krytých zo zdrojov MP SR.

Pristup k prostriedkom z fondov EÚ bol dosiaľ pre lesnícky sektor dosť problematický, najmä štátne lesohospodárske subjekty si na ne v uplynulom období nesiahli. Dnes sa situácia začína meniť, aké ambície má v tomto smere NLC?

To je dobrá otázka. Dosiaľ boli nejaké – nie ktovieako veľké – prostriedky pre lesníctvo v programoch SAPARD a podobných programoch, ale lesníctvo ich nevedelo dostatočne efektívne využívať, okrem toho boli určené najmä pre nešťatný sektor.

Teraz je situácia úplne iná: keďže EÚ od roku 2007 otvára program rozvoja vidieka, ktorý má dosť široké zóny na financovanie lesníctva, počnúc ekologickým obhospodarovaním a končiac zalesňovaním poľnohospodárskych pôd, vytvára sa oveľa väčší manévrovací priestor. NLC má záujem robiť v tomto smere dve veci. Po prvé byť akýmsi konzultačným miestom pre všetkých, ktorí sa chcú o tieto peniaze uchádzať, teda robiť poradenstvo a po druhé, chceme priamo takéto projekty na požiadanie klientov pripravovať za odplatu, to je tá komerčná časť. Poradenstvo by malo byť aktivitou financovanou Ministerstvom pôdohospodárstva. V prípade že to tak bude a zriaďovateľ si u nás túto službu objedná a zaplatí, budeme ju poskytovať klientom bezplatne. Myslíme si, že lesníctvo bude mať vďaka Programu rozvoja vidieka v najbližších siedmich rokoch podstatne viac peňazí zo sektorových operačných programov, než tomu bolo doteraz, len dúfajme, že lesníci budú chcieť tieto prostriedky efektívne využívať. Nepochybne zaujímavou informáciou je, že tieto prostriedky budú k dispozícii aj pre štátne lesy, nielen pre neštátne. Toto vnímame pozitívny posun, pretože poskytovať možnosť čerpať prostriedky len pre určitú skupinu vlastníkov by bolo svojim spôsobom diskriminačné.

Naši kolegovia, štátni lesníci v prevádzke, sa cítia v dôsledku protichodných, resp. nedostatočne zadefinovaných ustanovení v zákone o lesoch a zákone o ochrane životného prostredia, ďalej kvôli nejasnej interpretácii zákona o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a pretrvávajúcich problémoch v usporiadaní vlastníckych a užívateľských práv k lesným nehnuteľnostiam v defenzíve, do ktorej boli zatlačení

presadzovaním záujmov súkromných vlastníkov lesov, ochrancov prírody, priekupníkov s drevom, a pod. Participuje NLC na vyriešení legislatívnych dier v pripravovaných novelách zákonov, aby každá zainteresovaná skupina mala v nich jasne vymedzené kompetencie a zodpovednosť a aby nedochádzalo k ich kríženiu a stretu?

Je to pravda, celkom dobre viem pochopiť frustráciu lesníka v praxi, keď sa pri obhospodarovaní lesa potýka s konfliktom medzi zákonom o ochrane prírody a zákonom o lesoch a on nevie, ako si poradiť, lebo ak dodrží ustanovenie jedného, zároveň porušuje druhý. NLC má v tomto smere pomerne veľké ambície, a to hneď v dvoch oblastiach: prvá oblasť je pomáhať tvoriť samotnú legislatívu a druhou oblasťou je ambícia byť koordinátorom a negociátorom pre oba zákony a pomôcť integrovať názory a ponúknuť ich tvorcom zákonov, teda obom zainteresovaným ministerstvám, aby si ich osvojili a premietli do znenia zákonov, ktoré potom posunú do legislatívneho procesu. V tomto by NLC mohlo zohrať pre lesníctvo veľmi dôležitú úlohu. Tento proces je však veľmi zložitý, konfliktný a často aj veľmi zdĺhavý.

NLC koordinuje aktivity štátnych i neštátnych lesníckych podnikov, organizácií a združení, ktoré smerujú k tomu, aby si verejnosť uvedomila význam práce lesníkov pre les, význam lesa pre spoločnosť a aby nevnímala lesníkov len ako drevo-rubačov a obchodníkov s drevom, ale predovšetkým ako zakladateľov, vychovávateľov a ochrancov lesa, so všetkými jeho mimoriadne dôležitými mimoprodukčnými funkciami. Akú dôležitosť prikladáte vy osobne komunikácii so širokou verejnosťou? Vnímate nejaký pokrok v tejto oblasti, dosiahnutý za uplynulé roky?

Ja tejto oblasti prikladám mimoriadny význam, pretože obraz lesníctva v očiach verejnosti sa priamo odráža aj do politických rozhodnutí a do reakcií spoločnosti na lesníctvo. Teda ak lesníctvo nemá dobrý imidž vo verejnosti a ten sa potom premieta do málo progresívnych rozhodnutí vlády alebo parlamentu, lesníctvo na to dopláca. Lesníci sú veľmi zvláštna komunita, veľmi milá, historicky stará, so všetkými krásami ale aj chybami, ktoré prináša takýto typ komunity. Keď sa rozprávame s verejnosťou o našich problémoch, tak nikdy nehovoríme jazykom verejnosti, hovoríme jazykom svojim a verejnosť nám potom nerozumie. náš jazyk je odborný, je zložitý, a verejnosť nechápe, čo jej chceme povedať. Bojíme sa s verejnosťou rozprávať jednoduchým jazykom, aby pochopila, v čom sú naše problémy a v čom sú naše priority a potom sa verejnosť stavia k nám tak, že „to je zložitá komunita, tomu nerozumíme, nechajme ju tak“. A mám pocit, že značná časť verejnosti sa domnieva, že lesník je ten starý bradatý ujo s flintou na pleci – a to vôbec nie je pravda. Problém

je v tom, že lesníctvo ako komunita sa len učí komunikovať s verejnosťou. My sme si postavili víziu, že vytvoríme jeden spoločný program, nazvime ho práca s verejnosťou, ktorý bude pre lesníctvo pokusom o vytvorenie uceleného systému pre komunikáciu lesníkov s verejnosťou. Využili sme skúsenosti š.p. LESY SR, kde si myslíme že tím, ktorý pracuje na PR je skutočne profesionálny a používa zaujímavé metódy, možno že aj preto, že má skúsenosti aj z iných oblastí. Tak vznikol materiál, ktorý sa nazýva Lesníctvo a práca s verejnosťou a teraz je už len otázka, ako rýchlo ho dokážeme pokryť financiami a začneme uplatňovať v reálnom živote. Verím že sa ray dožijem dňa kedy budú lesníci v médiách tak aktívny že spoločnosť konečne pochopí aké je pre takú krajinu ako Slovensko lesníctvo dôležité a že si niektoré tendenčné NGO a naši neprajníci ani „neškrtnú“. Teším sa na deň, keď už lesníci nebudú zúfalo obhajovať svoju jasnú pravdu v pozícii kedy sú obrazne povedané „prítlačení ku stene“, ale lesníctvo bude proaktívne formovať verejnú mienku, aby si slovenskí spoluobčania uvedomili, aký významný národný poklad tj. LES lesníci chránia a zveľďujú.

Zmenili ste sa o Lesoch slovenskej republiky ako o významnom partnerovi NLC. V čom vnímate význam tohto partnerstva?

LSR sú pre nás strategickým partnerom, pretože sú najväčším lesohospodárskym subjektom na Slovensku. Okrem toho štátne lesy – tak ako všade v Európe – sú nositeľmi určitej štátnej lesníckej politiky. A nám záleží na tom, aby sme rozumeli potrebám tohto takpovediac najsilnejšieho hráča a zároveň aby sme vedeli ponúknuť také služby, ktoré štátne lesy potrebujú – chceme byť jeho intelektuálnou základňou. Podstatou tohto vzťahu je vzájomná výhodosť.

Ste v lesníckom sektore vnímaný ako špičkový manažér a zároveň mienkotvorná autorita. Aká je vaša vízia NLC v časovom horizonte desiatich rokov?

Dosiaľ sme hovorili o ambíciách NLC na národnej úrovni. Mojou ambíciou ako manažéra je zasadiť NLC do európskych dimenzií. Máme veľké ambície presadiť sa ako centrum excelencie, byť kľúčovým hráčom vo vzťahu slovenského lesníctva k Európskej únii, k OSN, máme pre to dostatočný potenciál expertov s odbornými i jazykovými predpokladmi. Ja osobne sa zasadzujem o to, aby Slovensko ako kolíska európskeho lesníctva raz usporiadalo Konferenciu ministrov o ochrane lesov v Európe. Slovensko má bohatú lesnícku históriu a vysoký lesnícky kredit. Slovenské lesníctvo by si zaslužilo byť jedným z rozhodujúcich hráčov na európskom lesníckom kolbišti. Ak sa NLC podarí napomôcť realizovať túto víziu, a súčasne naplní všetky úlohy ktoré od NLC očakáva slovenské lesníctvo, vtedy budem mať pocit že NLC svoju misiu naplnilo.

Ďakujem vám za rozhovor. ■

Interpersonálna argumentácia v pracovných vzťahoch

Karol VOLENTIER

V súkromných aj pracovných životoch robíme rozhodnutia, ktoré musia byť prijateľné pre každého zainteresovaného. Vyjednávacie sa objaví pri riešení problému vtedy, keď strany uznajú svoju závislosť, sú schopné pomenovať svoje obavy a sú ochotné pracovať aj na nekompatibilných, aj na prelínajúcich sa cieľoch. Vyjednanie potom chápeme ako aktívnu fázu riešenia problému, keď ľudia produkujú možnosti a nápady, robia vzájomné ústupky a snažia sa, aby sa ich spoločné ciele naplnili. Vo svojej najlepšej podobe je vyjednanie aktívne, konštruktívne riešenie problémov. Vo svojej najhoršej forme je vyjednanie bojom o moc alebo manipuláciou. Vyjednanie dovoľuje konfliktným stranám stanoviť svoje preferencie, diskutovať o vzťahu, držať pod kontrolou určité správanie a zvýšiť predvídateľnosť seba aj druhého. V procese vyjednávania všetky strany závisia od zhodnotenia moci a štruktúry situácie, regulujú vlastné správanie aby maximalizovali svoje zisky a hľadajú návrhy na dosiahnutie riešenia.

Distributívne (súťaživé) vyjednanie je také, v ktorom sa odmeny pokladajú za „nemenný koláč“, ktorý sa má rozdeliť medzi strany. Ciele strán sú teda v priamom rozpore, takže to, čo vy získate, druhý stratí. V distributívnom vyjednaní má každá strana zvyčajne „bod odporu“, alebo „rozsah vyjednávania“, za ktorý už nepôjde. Súťaživé vyjednanie neberie do úvahy budúci vzťah s druhou stranou a snaží sa maximalizovať zisky a minimalizovať straty. Vyjednávači neposkytujú údaje jeden druhému a snažia sa zbaviť sa navzájom schopnosti predpovedať reakcie, kým sa nedozvedia čo najviac o pozícii toho druhého. Takýto vyjednávač si načasuje ústupky starostlivo krok za krokom. Najvhodnejšie situácie pre súťaživé prístup sú tie, ktoré sú typu „výhra/prehra“, kde jedna strana bojuje, aby vyhrala a druhá, aby prehrala. Keď nepredpokladáme žiadny dlhodobý vzťah s týmto človekom, súťaživé prístup môže byť zmysluplný – získajte, čo sa dá a zmiznite. Takýto prípad je prirodzene vhodný len v kultúre, kde sa cenia individuálne zisky a vzťahom sa venuje až druhordná pozornosť. Ak je niekto naozajstny machiavellista, ktorý každý krok v živote strategicky plánuje, aby získal nejakú odmenu, súťaživosť je centrom jeho pohľadu na svet. Nevýhody súťaživého prístupu k vyjednaní však prevažujú.

Negatívne znaky súťaživého prístupu k vyjednaní:

- Má silný dôraz na konfrontáciu, povzbudzuje použitie donucovania a emocionálneho nátlaku ako presvedčovacích prostriedkov.
- Je tvrdý na vzťahy, živí nedôveru, pocity izolovanosti, frustráciu a hnev a má za následok častejšie zlyhanie vyjednávania.
- Skresľuje komunikáciu, produkuje dezinformácie a zlé úsudky.
- Pracuje proti vnímavosti a otvorenosti k oponentovi, čím obmedzuje prístup k spoločenským ziskom.
- Povzbudzuje hru s ohňom tým, že vytvára veľa príležitostí na bezvýhodiskové situácie.
- Sťažuje predvídateľnosť oponentových reakcií, pretože sa spolieha na manipuláciu a konfrontáciu riadiaceho procesu.
- Prispieva k preceneniu výnosov súťaživého správania, pretože sa nezameriava na relatívne objektívnu analýzu podstatných predností.

Integratívne (spolupracujúce) vyjednanie predpokladá, že strany majú aj rôznorodé, aj spoločné záujmy a že proces vyjednávania

môže mať za následok, že obe strany niečo získajú. Existujú tu zmiešané motívy – samostatné aj vzájomne prepojené potreby. Spolupracujúce vyjednanie zdôrazňuje maximalizovanie spoločných ziskov pre obe strany – často tvorivým spôsobom. Kládne hodnotu na vzťah medzi konfliktnými stranami, vyžaduje si dôveru a spolieha sa na úplné odhalenie relevantných informácií. Jedným z predpokladov vyjednávania je, že v probléme nie sú nevyhnutné polarne protiklady. Spolupracujúce prístupy zaoberajú sa protikladmi, akoby boli prepojené a nie nekompatibilné. Vyjednávači sa zaoberajú spoločným riešením problému, spoločne navrhujú riešenia, ktoré maximalizujú zisky pre obe strany. Dostaneme od druhých, čo potrebujeme, ale spôsobom, ktorý aj im pomáha dosiahnuť niektoré z ich cieľov. Vyjednávač sa zaujíma o zachovanie vzťahu s druhým. Spolupracujúca dohoda oboch dovoľuje, aby odišli z rokovania s neporušeným vzťahom a ochotní si dôverovať a spolupracovať aj v ďalšej situácii vyjednávania. Povšimnutiahodné sú niektoré špecifické techniky, ktoré vedú k spolupracujúcim výsledkom:

Zväčšenie koláča povzbudzuje spolupracujúce výsledky, pretože väčšina problémov je založených na vnímaní nedostatočných zdrojov – rozšírenie zdrojov pozmeňuje štruktúru riešeného problému. Hľadajú sa nejaké dimenzie, ktoré si druhý cení a robia sa ponuky na vyrovnanie ziskov.

Výmena „politickéj“ podpory – človek ponúka „vymeniť“ veci, ktoré sú pre druhého vrcholnou prioritou. Strany musia nájsť v probléme viacnásobné témy. Potom pripravíte dohodu, aby každý z vás dostal položku vrcholnej priority, kým sa vzdáva niečoho s nižšou prioritou. „Prekladáte“ a premiešavate témy, kým sa na vrchol hromady nedostanú otázky vrcholovej dôležitosti.

Zníženie nákladov minimalizuje výdavky druhého, ak ide s vami.

Premostenie nachádza nové možnosti, aby sa naplnili potreby druhej strany.

Negatívne znaky spolupracujúceho prístupu k vyjednaní:

- Vyžaduje inteligenciu vyššieho rádu, prenikavé vnímanie a rozlišovanie a rýchly vynaliezavosť.
- Uprednostňuje kooperáciu, čím vytvára vnútorný tlak k robeniu kompromisov a prispôbovaniu.
- Vyhýba sa stratégiám, ktoré sú konfrontačné

né, pretože nesú riziko bezvýhodiskovosti, ktoré sa pokladá za zlyhanie.

- Zameriava sa na to, aby bol človek citlivý k záujmom druhých, zvyšuje zraniteľnosť voči podvodom a manipulácii od súťaživého oponenta.
- Zvyšuje možnosť, že dohoda bude pre druhú stranu priaznivejšia, ako by si spravodlivosť zasľúžila.
- Sťažuje stanovenie definitívnej úrovne aspirácií a jej spodnej úrovne kvôli spoliehaniu sa na kvalitatívne ciele.
- Vyžaduje silnú dôveru vo vlastné vnímanie, týkajúce sa záujmov a potrieb druhej strany.

Zásadové vyjednanie (vyjednanie o hodnotách) predstavuje praktický prístup k spolupracujúcemu vyjednaníu prostredníctvom štyroch princípov, pomocou ktorých je možné zmeniť deštruktívne vyjednanie späť do kooperatívneho módu. Nie sú to ani tak zručnosti, ako postupy, ktoré by sa mali používať počas konštruktívneho riešenia problému.

Ľudia: Oddelte ľudí od problému. Partneri by mali začať chápať, že pracujú bok po boku a útočia na problém, nie jeden na druhého. Nadradený cieľ procesu je: „My pracujúce spolu, môžeme vyriešiť tento problém, ktorý nás konfrontuje. Problému treba čeliť, akoby človek čelil nepriateľovi, kooperatívne pracovať s konfliktným partnerom na vyriešení problému. Je vo vlastnom záujme oboch strán uchovať si uskutočniteľný vzťah. Pre partnerov sa dlhodobé vzťahové, alebo obsahové ciele môžu stať nadradenými cieľmi, ktoré redukujú konflikt kvôli krátkodobým cieľom.

Záujmy: Zameranie sa na záujmy, nie na postavenie. Keď ľudia formulujú svoje ciele v pojmoch postavenia, ktoré treba chrániť, sú menej schopní prísť s múdrymi dohodami. Čím viac objasňujete svoje postavenie a bránite ho, tým viac sa mu stávate oddaným. Argumentovanie kvôli postaveniu ohrozuje pretrvávajúce vzťahy, pretože problém sa často stáva súbojom vôle. Bez ohľadu na to, čo sa na vyjednanie týka, ľudia sa zvyčajne rutinne zaoberajú handrkovaním o postavenie. Každá strana zaujme postavenie, argumentuje zaň a robí ústupky, aby dosiahla kompromis. Postavenie je však špecifickým riešením záujmu, ak začnete s postavením, prehlídate veľa tvorivých možností na naplnenie záujmov. Záujmy sú rozptýlenejšie ako postavenie a niekedy je ťažké ich identifikovať, môžete však udržať proces spolupráce v chode, keď sa na ne zameriate.

Možnosti: Vyberte rozmanité riešenia skôr, než sa rozhodnete, čo urobíte. Snaha vyriešiť problém tvárou v tvár protivníkovi, zužuje pohľad človeka. Tlak znižuje tvorivé myslenie práve v čase, keď je tvorivosť najpotrebnejšia. Hľadanie jediného správneho riešenia môže byť neplodné. Tento problém môžete prekonať, keď sa zameriate na nové riešenia namiesto nekonečného obhajovania svojich perspektívnych cieľov. Dobré rozhodnutie je také, ktoré sa vynorí z viacerých možností vytvorených zainteresovanými stranami.

Kritériá: Trvajte na tom, aby bol výsledok založený na nejakom objektívnom štandarde. Vôľa jedného človeka nestačí na ospravedlnenie riešenia problému. Mali by sa použiť určité princípy férovosti, alebo objektívne posúdenie. Človek si môže vyvinúť objektívne kritériá prostredníctvom férových postupov a hľadáním spravodlivých štandardov.

Spolupracujúci vyjednávač môže byť práve taký „tvrdý“ ako súťažiaci vyjednávač. Neústupčivý však je kvôli iným aspektom. Zostane pevný vo svojich cieľoch, ale flexibilný ohľadne toho, ako ich uskutočniť. Spolupracujte s druhou stranou, ale nekapitulujte. Vaše ciele nech sú vo vašej mysli vždy pevné, ale prostriedky, ktoré použijete, nech sú flexibilné a prispôbené aj potrebám druhej osoby. ■

Ing. Volentier - manažér pre vzdelávanie zamestnancov a personálne procesy

Vedúci Lesnej správy Jelšava Ing. Stanislav NOVÁK

Čas na citlivé vnímanie lesa

Jozef MARKO

Medzi nami sú kolegovia, ktorí za roky práce v štátnych lesoch dokázali, že majú svoju profesiu radi. Milujú les a rozumejú mu. Okolie ich vníma ako pracovitých, zodpovedných a zanietených odborníkov, ale aj ako čestných a rešpektovaných ľudí. Ich skúsenosti sú zaujímavé, ich názory inšpirujúce. Takýmto zamestnancom š.p. LESY SR chceme dať priestor v novej rubrike Lesníka, ktorú sme nazvali Lesnícky portrét. Budeme vďační našim čitateľom, ak nás upozornia na kolegov, ktorí si miesto v tejto rubrike zaslúžia. Radi im ho poskytneme.

LESNÍCKE ZÁSADY A MLADÍ LESNÍCI

58-ročný Ing. Stanislav Novák, vedúci LS Jelšava na OZ Revúca, pochádza z lesníckej rodiny. Jeho otec bol urbárnym horárom a rád si aj zapoľoval. Syn pokračoval v jeho šlapajách, aj keď trochu kľukatou cestou, cez absolvovanie chemickej priemyslovky vo Svite. Po skončení štúdií na lesníckej fakulte vo Zvolene nastúpil na poľesie Ploské, potom narukoval a keď sa vrátil v roku 1973 späť do prevádzky, poľesia už neboli. Nahradili ich správy. „Začal som na pozícii pestovateľa LS Sirk. Moji dvaja kolegovia boli dosť ambiciózni a popri zamestnaní študovali, preto som musel často zastáť aj ich prácu a robiť to, čo bolo treba. Keď to však porovnáam s dneškom, naše vzťahy boli kamarátskejšie, pracovali sme v silnej firme a cítili sme aj väčší rešpekt vo verejnosti. Ak sa niečo stalo v lese, stačilo dať o sebe vedieť v ktorejkoľvek obci a každý kto mohol, podal pomocnú ruku. Vzťah ľudí ku gruntu bol iný ako teraz. Pevnejší, ale postupne slabol. Možno aj preto súčasní mladí lesníci netrávajú v lese toľko dní a nocí, ako tomu bolo za mojich mladých čias. Širokospektrálne zameranie našich mladých kolegov nepovažujem za dobré. Akoby sa z a b ú d a - lo na to, že slovo lesník je odvodené od

slova les. Lesnícke zásady, ktoré nám kedysi vštepovali profesori Stolína alebo Randuška, určite mali čosi do seba. Hovorili nám napríklad, že lesník nepozná zlý čas, iba zlé oblečenie. Určite by bolo dobré, keby sa ich naučili rešpektovať aj naši nasledovníci.“

ČO NAJVIAC BYŤ V LESE

Ing. Novák zdôrazňuje, že lesník pracuje so živým materiálom a preto musí rozumieť reči stromov, musí vedieť vypozerovať, ako les reaguje na svetlo, vlhkosť, teplo, jednoducho na všetko, čo ovplyvňuje jeho vývoj. Preto má aj súčasný lesník podľa jeho názoru dostatok dôvodov na to, aby bol čo najviac v lese. Sám veľmi dobre pozná porasty na LS Jelšava a spolu s OLH-kmi sa zúčastňuje na ich vyznačovaní. Mrzí ho, že aj keď OLH a lesníci musia na lesnom obvode spolupracovať, nie vždy je tomu tak, pretože všetko závisí len od ich pováh, ktoré sú rôzne a niekedy k sebe jednoducho nepasujú. „Stále tvrdím, že výsledkom práce lesníkov je les. Les nám povie všetko o tom, aký lesník v ňom hospodári. Dnes lesníci veľa informácií čerpajú z tabuliek, leteckých snímok, ale tie predsa nemôžu nahradiť meranie priamo v teréne, fyzické prejedenie si porastov. Ani taxátor nemá šancu spoznať dostatočne porasty a ich zaškatuľkovanie do rôznych kategórií neodzrkadľuje dostatočne poznanie a potreby lesa. Bohužiaľ, v súčasnosti sa zaoberáme viac rôznymi pokynmi, predpismi, preto sme v časovej tiesni a menej času nám ostáva na citlivé vnímanie lesa,“ dodáva Ing. Novák.

Zmieňuje sa aj o ďalších posla- niach, ktoré lesník v minulosti mal a má ich aj v súčasnosti. Je zároveň po- lovníkom, o c h r a n -

com prírody, je človekom, ktorý komunikuje s verejnosťou. Poľovníka však vôbec nevníma ako lovca. Sám hovorí, že puška mu v lese nechýba, spoločníka mu robí na prechádzkach lesom pes. Psi ho sprevádzajú celým životom. Spomína si, že ešte ako malý chlapec sedával za stolom a pod stolom vždy ležal otcov poľovnícky pes.

Dnes má Ing. Novák niekoľko ocenení jeho kynologickej práce. Čo sa týka komunikácie s verejnosťou uvedomuje si, že túto oblasť lesníci v minulosti zanedbali a mrzí ho, že ešte aj dnes majú navrch v médiách ochrancovia prírody. „Musíme sa naučiť doslova predávať našu prácu verejnosti, nebáť sa vystupovať a prezentovať, čo robíme v lese a v prospech lesa. Som rád, že čoraz väčšiu pozornosť venujeme lesnej pedagogike. Sám som vyškolený lesný pedagóg, pretože si uvedomujem, že so zmenou vnímania lesníckej práce musíme začať práve u detí a mladých ľudí,“ argumentuje Ing. Novák a dodáva: „Pre lesníka je podľa môjho názoru veľmi dôležitý vzťah k semenárstvu a škôlkárstvu, pretože by mal byť sebestačný vo vhodnom sadbovom materiáli. Kvalita lesníka bola vždy posudzovaná aj podľa lesnej škôlky. Preto považujem za veľkú chybu plošné rušenie lesných škôlok, aj keď s ich prevádzkovaním boli neskutočné problémy. Platilo a bude platiť, že najstabilnejšie a najprispôsobivejšie lesné porasty sú na domá- cich stanovištiach.“

VLASTNÍCKY VZŤAH K LESU JE UŽ INÝ

Ing. Novák ďalej hovorí, že súčasný trend vo vývoji lesnej techniky a volanie po prírode blízkom obhospodarovaní lesov sú podmienené kvalitou a hustotou lesných ciest všetkých kategórií. Súčasný stav vo výstavbe a údržbe lesných ciest a stavieb však tomu podľa neho vôbec nezodpovedá. Zaujímavý je aj jeho názor, ktorý sa týka prinavracania lesných porastov, obhospodarovaných doteraz štátnymi lesníkmi, súkromným vlastníkom lesných pozemkov. Tento proces považuje za ekologickú katastrofu. Nielen preto, že vlastnícky vzťah k lesu dnes už nie je taký ako pred rokmi a zakladá sa skôr na tom, že žiadny vlastník nechce a nemá prečo doplácať na les, ale aj z dôvodu výskytu množstva špekulantov a priekupníkov s drevom, ktorí les zneužívajú na obohacovanie sa. A na to les podľa neho citeľne dopláca. Je preto iba prirodzené, že skúsený lesník Ing. Novák volá po takom modeli, aký funguje napríklad v Poľsku, kde až 80 percent lesov obhospodaruje štát. Na lesných porastoch našich severných susedov je to podľa neho aj vidieť. A na ňom zasa vidieť, že nielen hovorí, ale aj cíti ako pravý lesník. Že je presne taký, ako nám ho opísali jeho kolegovia, ktorí si ho ctia a vážia. ■

K biologickej ochrane porastov pred škodami zverou II. časť

Matúš RAJSKÝ, Jaroslav SLAMEČKA, Pavel HELL, Milan GARAJ

Podobne ako vo výskume výživy srnčej zveri (Lesník 2007/1) aj pri jelenej zveri sme overovali v experimentálnych podmienkach vplyv použitého krmiva na intenzitu škôd spôsobovaných zverou. Údaje o odhadovaných škodách na porastoch sú lesníckej a poľovníckej praxi známe, my sa zameriame na prezentovanie našich sledovaní a výsledkov týkajúcich sa obhryzu kôry zverou.

Keďže jeleniu zver zaraďujeme z hľadiska potravinnej ekológie do prechodného výživového typu prežúvavcov, má spoločné znaky s tzv. spásačmi objemových krmív (napr. muflónia zver) a tiež s ohryzovačmi (napr. srnčia a losia zver). Prírodná potrava jelenej zveri sa vo voľnej prírode v priebehu roka mení. Kým počas vegetačného obdobia má bližšie k spásačom, tak v zimnom období k ohryzovačom. Keďže konzumácia kôry, terminálov a letorastov je normálnym prejavom jej potravinnej ekológie, poškodzovanie lesného prostredia ohryzom nedokážeme eliminovať úplne, ale čo je dôležité, môžeme jeho intenzitu a tým aj rozsah vzniknutých škôd do značnej miery ovplyvňovať.

Vieme, že na ohryz drevín zverou vplyva viacero faktorov. My sme za presne sledovaných podmienok, pri minima-

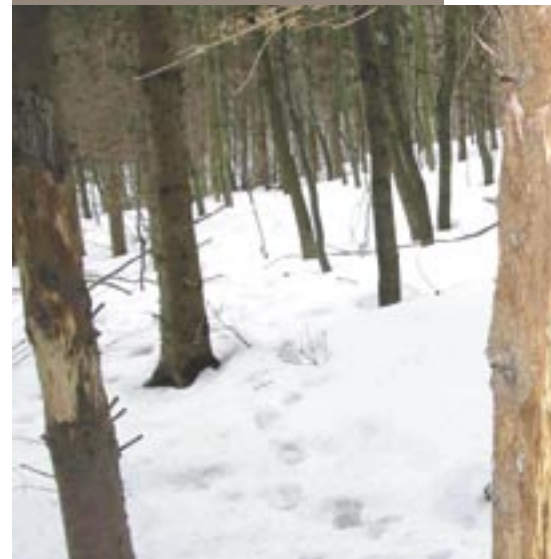
lizovaní ostatných pôsobiacich vplyvov, vyhodnocovali obhryz kôry v závislosti od úrovne dostupnej výživy pre zver. Použili sme smrekové kmene v rastovej fáze žrdkoviny a žrdoviny v dĺžkach 2-2,5 m, ktoré boli denne zveri menené. Jelenice (vek 4-7 rokov) boli rozdelené do skupín, pričom sme ako krmivá použili lúčne seno, ktoré tvorilo v každom z piatich modelov základ krmnej dávky, ďalej trávnu a kukuričnú siláž, ovos a granulované krmivo s obsahom jadrových krmív, minerálov, lucernového sena, cukrovarských rezkov a 30 % podielu dendromasy (obr. 1-5). Podotýkame, že zver mala prídelené krmivá v skupinách k dispozícii (vrátane obhryzového materiálu) v čerstvom stave a v adlibitných množstvách, čiže mala možnosť výberu.

Z výsledkov vyplynulo, že najintenzívnejšie obhryzala kôru skupina, ktorá mala prístup iba k lúčnemu senu. Obhryz tvoril až **31,9 %** denného príjmu potravy v čerstvom stave. Lúčne seno dobrej kvality v adlibitnom množstve by malo byť základom krmenia jelenej zveri, ale vhodné je k nemu pridávať siláže a ďalšie dužinaté (napr. cukrovú a krmnu repu), ako aj jadrové krmivá v obmedzených dávkach. Ak je seno po-

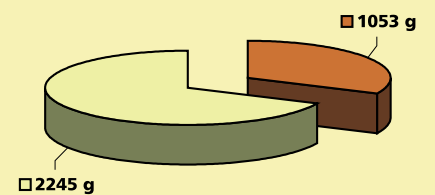
dávané ako samotné krmivo a zároveň je horšej kvality, zver vyhľadáva atraktívnejšiu potravu, akou sú napr. prirodzené zdroje, a to lesné dreviny. V druhej skupine krmenej okrem sena aj trávnu silážou (senážou) tvorila kôra už iba **0,3 %** denného príjmu potravy, lúčne seno 1,8 % a trávna siláž až 97,9 %. Príjem kôry aj sena poklesol.

Zver uprednostňuje silážované krmivá aj z dôvodu vysokého obsahu vody a pri ich dobrej kvalite dosahujú popri primeranej vý-

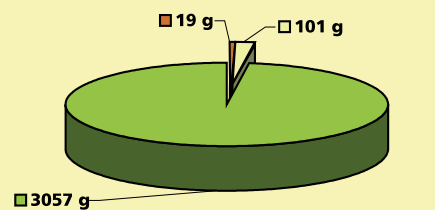
Poškodzovanie drevín

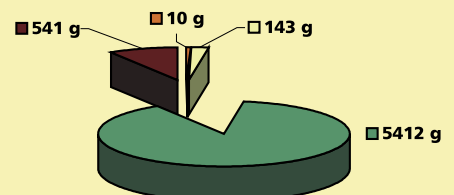
Obr. 1 - 5 Smreková kôra v potravě (g) jelenej zveri v zime pri rozdielnom zložení krmnej dávky v experimentálnych podmienkach (priemerne na 1 dospelého jedinca a deň)

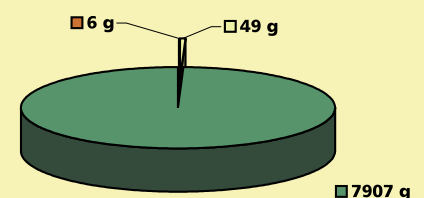
Smreková kôra Lúčne seno

Smreková kôra Lúčne seno Trávna siláž

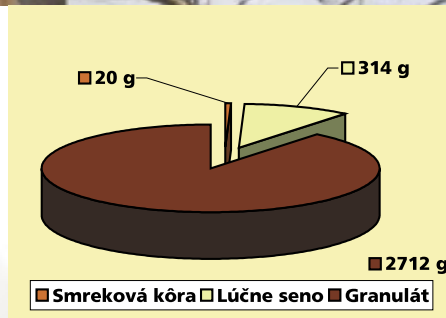
Smreková kôra Lúčne seno Kukuričná siláž Ovos

Smreková kôra Lúčne seno Kukuričná siláž

živnej hodnote aj vysokú chuťovú atraktivitu. Podobný výsledok sme zaznamenali aj pri doplnení kŕmnej dávky kukuričnou silážou a kukuričnou silážou s ovsom. Zver prijímala v týchto dvoch prípadoch denne v potrave iba **0,07** a **0,16** % kôry, čiže ešte menej ako pri trávnej siláži. V piatej skupine sme zveri predkladali popri lúčnom sene aj granulát s 30 % obsahom stromovej biomasy v sušine. Pri jeho výrobe sme použili konáriky listnatých aj ihličnatých drevín. Išlo o hmotu, ktorá je odpadom pri ťažbe (hrúbka do 2cm). V tomto prípade tiež zver obhryzala kôru iba minimálne (**0,65** % v potrave), podstatný podiel príjmu tvoril granulát (89,05 %). Išlo síce o krmivo s vysokým obsahom sušiny (približne 90 %), čiže s nízkym percentom vody, podobne ako seno, ale obsahovalo chuťovo atraktívne komponenty pre zver (tak isto aj prirodzenú potravu) a živiny boli zastúpené vo vyváženom pomere.

Pri výbere kŕmív pre jeleniu zver je potrebné mať na zreteli, aby ich zver ochotne a pravidelne prijímala. Dôležité je tiež aby obsahovali dostatočné množstvo vlákniny (priemerne minimálne 17-20 % v sušine), ktorá je potrebná pre dobré trávenie. Z tohoto pohľadu je tiež dôležité, aby potrava obsahovala aj štruktúru o minimálnom rozmere 1-1,5 cm (napr. kŕmna zmes by nemala byť zgranulovaná z komponentov pomletých na prach). Kŕmivá

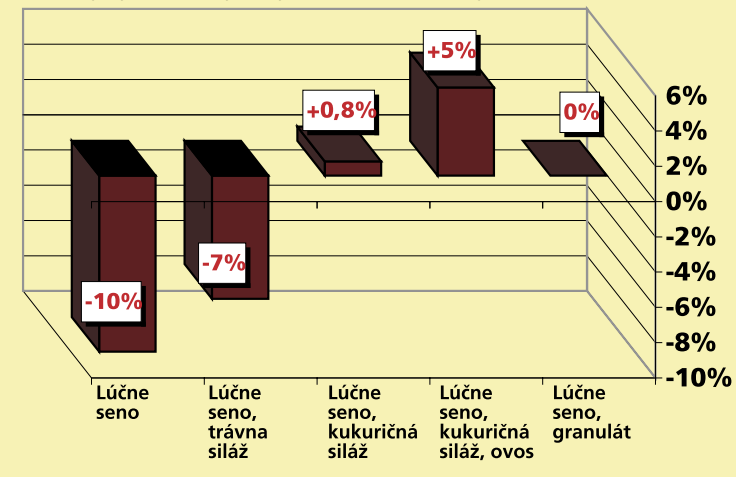
bohatšie na dusíkaté látky (bielkoviny) ako napr. lucerna, ďatelina, strukoviny a pod. je vhodné pridávať vo zvýšenej miere najmä v závere zimy a v prechodnom jarnom období, z dôvodu rastu plodov u samíc a parožia u samcov. Obilie môžeme podávať zveri po celé prikrmovacie obdobie, lebo je bohatým zdrojom energie (sacharidov). Treba mať však na zreteli, že ak ho zver prijíma ako samotné krmivo (monodiétne), môže dôjsť k vážnym zdravotným problémom (acidózam), ktoré v ťažších prípadoch vedú k úhynom. Kukuričná siláž je vhodným krmivom s optimálnym podielom vlákniny a energie. Nevýhodou je, že ho možno zveri predkladať len na krátke obdobie, keďže na vzduchu v dôsledku sekundárnej fermentácie rýchlo podlieha kvalitatívnym zmenám.

Popri sledovaní vplyvu kŕmív na obhryz sme zaznamenávali aj zmeny hmotnosti (kondície) počas zimného obdobia (obr. 6). Ukázalo sa, že zver kŕmená iba lúčnym senom, ktorá spôsobovala najväčšie poškodenie smrekových kmeňov, dosiahla najväčší úbytok živej hmotnosti, a to pokles v priemere na jedinca takmer až o 14 kg.

Na našom pracovisku sme pri sledovaní vplyvu jednotlivých kŕmív na poškodzovanie drevín jeleňou zverou sledovali iba obhryz kôry. V skupine kŕmenej lúčnym senom ako samotným krmivom dosiahol jej príjem veľmi vysokú úroveň. Predpokladáme, že ak by mala zver prístup aj k letorastom a terminálom drevín (odhryz), intenzita obhryzu kôry by v dôsledku ich zvýšenej konzumácie poklesla.

Chybou je, ak počas prikrmovej sezóny dochádza k nepravidelnému dopĺňaniu kŕmív do kŕmidiel a zver navyknutá na určitý režim je potom nútená kompenzovať deficit (hlad) zvýšeným obhryzom a odhryzom. Kŕmivá musia dosahovať dobrú kvalitu a zveri ich predkladáme v množstvách primeraných jej počtosti. Otázka o skutočnom zmysle zimného kŕmenia súvisí v prvom rade s tým, nakoľko je dané prostredie ohrozené škodami zverou a s ekologickými, príp. ekonomickými dopadmi, v prípade keď zver bude pokrývať potrebu živín, energie a vody prostredníctvom konzumácie stromovej biomasy. Aby bolo kŕmenie účelné, je dôležité ho vykonávať správne, to znamená pravidelne predkladať kŕmivá na vhodné stanovišťa, pričom ich výber musí zohľadňovať fyziologické potreby zveri. ■

Obr. 6 Vývoj hmotnosti jelenej zveri v experimentálnych podmienkach

Matuš Rajský, Jaroslav Slamečka, Pavel Hell, Milan Garaj¹
 Stredoeurópsky inštitút ekológie zveri
 Wien, Brno, Nitra
 Slovenské centrum poľnohospodárskeho výskumu Nitra
¹OZ Topoľčianky

Slovenský poľovnícky zväz
Lesy Slovenskej republiky,
š.p. Banská Bystrica
Národné lesnícke centrum Zvolen
Slovenské centrum poľnohosp.
výskumu Nitra
Technická univerzita Zvolen
Stredoeurópsky inštitút ekológie zveri
Štátna ochrana prírody SR
Štátna veterinárna a potravinová správa SR

usporiadajú v rámci

LEVICKÝCH POĽOVNÍCKYCH DNÍ

odborný seminár s medzinárodnou účasťou

SVETOVÉ POĽOVNÍCTVO A POĽOVNÍCKY TURIZMUS

ktorý sa uskutoční dňa **24. marca 2007 o 9.00 hod.** v Dome kultúry Družba v Leviciach

pod záštitou **MINISTRA PŔDOHOSPODÁRSTVA SR**

O moskovských protokoloch i zháňaní náhradných dielov

Výnimočný kolega

Ján MIČOVSKÝ

Meno, ktoré kedysi obletelo celý svet. Stalo sa symbolom neobvyklej kombinácie - politiky a slušnosti. Neobvyklej o to viac, že išlo o politiku na scéne, ktorej kulisy rozostavoval Kremel. Meno, ktoré je dnes spájané s hrdinstvom ale i naivitou. Nech súdi čas. Ak by sme však vzťah Slovákov k panteónu svojich nesmrteľných vyjadrili počtom novembrových sviečok na ich hrobch, potom je toto meno bez konkurencie...

Alexander Dubček.

Do tohto seriálu ho nenominovala snaha miešať sa historikom do remesla, ale skutočnosť, že bol v rokoch 1970 až 1982 naším kolegom. Ako si na toto obdobie spomína Ing. Jozef Križanovič, jeden z najbližších Dubčekových spolupracovníkov v podniku Západoslovenské štátne lesy? A ako jeho najstarší syn, Pavol, ktorý mal v časoch Pražskej jari dvadsať rokov?

Jozef Križanovič

...už v minulosti som ho na podniku občas stretol, ale nedovolil som si prihovoriť sa mu. A teraz s ním idem zdieľať jednu kanceláriu! Otvoril som dvere, pozdravil som sa a rozosmial. Sedel tam naozaj Dubček a jedol chlieb s masťou a cibulou!

„Čo sa tak smeješ?“

„Prepáčte, to ten chlieb s cibulou....prekvapilo ma to....“

„A čo si ty myslíš, veď ja som tiež len človek!“

Možno to bol práve tento náš prvý rozhovor, ktorý rozhodol o tom, že sme si s pánom Dubčekom padli do oka. A hoci som bol takmer o tridsať rokov mladší, dôveroval mi, ako asi málokomu na podniku. Tuším ma mal trochu za syna. Priučil som sa od neho ako yrovnane znášať aj ťažké dni. A veru sa mi to neskôr v živote zišlo... Sedávali sme v tých rokoch spolu nielen v kancelárii, ale občas aj v račianskych pivničkách. Vínko rád okošťoval, ale jeho výrobu veľmi neovládal. O takmer celoročných prácach vo vinohrade nevedel takmer nič. V tom som mu bol učiteľom spociatku zase ja, neskôršie aj známi vinári z Rače.

Neurazte sa, ale spýtam sa vás na to radšej hneď na začiatku - bolo možné sedieť roky s Dubčekom a nebyť zároveň spolupracovníkom Štátnej bezpečnosti..?

Neurazím, veď sa ma na to už spýtal kde - kto. So Štátnou bezpečnosťou som nemal nič, ba nikdy sa ma ani len nepokúsili osloviť. Asi preto, že v časoch, keď nás život dal s Dubčekom do jednej kancelárie, to mali už vyriešené. Všetci sme vedeli, kto bol „poverený“ dohľadom nad ním. A dobre to vedel aj sám Dubček. Nedal to však nikdy na seba znáť. Ba stávalo sa, že ak sme si z práce zašli na pohár vína, pozval aj dotyčných „spolupracovníkov“. Faktom však je, že sa téme politiky v práci i mimo nej absolútne vyhýbal.

Akú mal pracovnú náplň?

Obidvaja sme pracovali ako samostatní prevádzkovi inšpektori. Ja som mal v referáte starostlivosť o základné prostriedky, Dubček podnikový autopark. Metodicky mu podliehali aj vývojové dielne v Pezinku, ktoré boli zamerané na opravu služobných

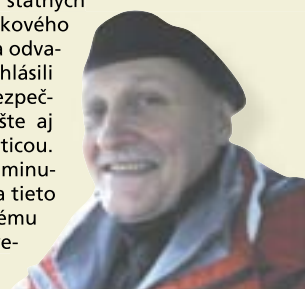
vozidiel a neskôr aj centrálnu opravu motorových píl. V tých dielňach sa naozaj vyznal. Keď chýbali ľudia, nemal problém dať sa do montérok, zvariť a urobiť čo bolo treba. Bol vyučeným strojníkom a naozaj to vedel. Najväčšie uplatnenie však mal pri zháňaní náhradných dielov. Ak bol niečo „úzky profil“ stačilo mu chytiť telefón a priamo u dodávateľa zohnal aj to, čo by iní nedokázali. Ľudia sa k nemu síce veľmi nehlásili, no nezabudli naňho.

Aký to bol človek?

Skromný, ľudský, kamarátsky a rodinne založený, so zmyslom pre pravdu a humor. Vulgárne slovo od neho nik nepočul. Jeho slušnosť mala niekedy až komické rozmery: dokázal v zime osloviť aj „svojho“ ešebáka: „hybaj sa dnu ohriať, veď sa my dobre poznáme...“. V práci nikdy nepovedal, že sa dačo nedá vyriešiť a ak aj bol smutný, nedal na seba nič znáť. A malo ho čo trápiť. Vyhodili ho zo všadiaľ, ešte aj z odborov. Nedali mu ani poľovný lístok. Ráno prichádzal do práce veľmi zavčasu. Na obedy s nami nikdy nechodil. Ak mu dačo v práci vadilo, tak to boli fajčiari. Keď na to prišlo, vedel sa aj zabaviť, zaspievať i s dievčatami pošpásovať. Ba - vari to už môžem prezradiť - v kancelárii sme mali také tenučké poháriky a občas sme si spolu dali za glg vínka. Bol som vtedy trochu viac „pri tele“ a pán Dubček ma často „pucoval“, že sa mám viac hýbať a športovať. On sám si dával pozor na líniu, chodieval väčšinou pešo. Nikdy sa neodťahoval ani od brigád na ktoré sme vtedy z podniku často chodili - zalesňovať, či uhadzovať haluzinu. Spájalo nás aj to, že sme obaja chovali zajace. Nikdy nezapudnem, ako mi raz volá mamka celá udivená: „Príď domov, bol tu súdruh Dubček a doniesol ti nahonenú samicu!“ Veta, akú nevymyslí nik, iba život! Dubček však bol srdečný a kultivovaný človek. Také bolo aj zariadenie jeho domu - jednoduchý byt, veľa kníh. Svoju manželku vždy pekne volal Aničkou. A ten jeho známy úsmev bol naozaj skutočný. Málokedy mu schádzal z tváre aj v časoch našej spolupráce. Budem si ho tak aj vždy pamätať....

A ako si na pôsobenie svojho otca v štátnych lesoch spomína jeho najstarší syn Pavol?

Po otcovi máme veľmi bohatý archív a priznám sa, že jeho systematické spracovanie nás ešte len čaká. A týka sa to aj lesníckej etapy života nášho otca o ktorej všetko iste nevieme. Ak by sa ozvali pamätníci, bol by som veľmi vďačný. To, že sa otec zamestnal v štátnych lesoch, bola zásluha vtedajšieho podnikového riaditeľa Hanáka. Bolo na to treba asi veľa odvahy. Nezostalo veľa ľudí, ktorí sa k otcovi hlásili a boli ochotní mu aj pomôcť. Štátna bezpečnosť nám venovala trvalú pozornosť. Ešte aj v servise nám „vylepšili“ televízor - plošticou. Medzi lesníkmi mal otec veľa priateľov z minulosti. Pôsobením otca v štátnych lesoch sa tieto vzťahy nepokazili, ale ešte naopak. Jednému z kolegov bol dokonca akýmsi stavbyvedúcim pri dome. Otec bol totiž naozaj

Pavol Dubček

majstrom mnohých remesiel. Mne zase často hovorieval - keď ti bude zle, obráť sa na lesníkov, tí ti pomôžu.

Čo sa vám pri spomienkach na otca vybavuje najviac?

Otec mal kvality, ktoré som si začal uvedomovať len postupne. Ja som bol v časoch normalizácie „dislokovaný“ do Malaciek a keďže ma otec naučil vzťahu k prírode, chodieval som často do lesa a premýšľal o otcovi i našom spoločnom živote s ním. Nikdy v živote nás ako deti fyzicky netrestal. Otcovou podstatou nebola naivita, ako si niektorí myslia, ale slušnosť a morálka. No, ak je pomoc blížnemu a sociálne cítenie považované za naivitu, tak potom sa k naivným hlásim aj ja. Otec vedel, že svet treba urobiť lepším a chcel k tomu prispieť. Hovorieval – keď si silný, nemáš čo silu ukazovať, ale pomáhať druhým. S rokmi som sa presvedčil, že práve tí, ktorí ho zavítali obviňovali zo zlyhania majú – na rozdiel od neho - svoju minulosť trochu temnú. Tak ako aj jeden z politikov susednej krajiny, ktorý je otcovým veľkým kritikom a ktorého minulosť verejnosť ešte dosť prekvapí... O otcovej životnej filozofii svedčí aj to, že, keď bol po takmer dvadsiatich rokoch prenasledovania rehabilitovaný a zvolený za predsedu parlamentu a mohol potrestať tých, ktorí potlačali základné ľudské práva, nešiel ani vtedy cestou odplaty. Opäť ukázal, že humanizmus je preňho viac ako pomsta. Potvrdil, že s ľuďmi, ktorí svoju kariéru založili na krivdách a násilí ho nikdy nič nespájalo. Akurát, možno len brokvnica, ktorú dostal spolu s Vasíľom Biľakom... Ale to je už iný príbeh...

...ale čitateľov by pravdepodobne zaujímal...

Keď bol Brežnev na jar 1968 na návšteve Československa doniesol falošný dar - dve rovnaké brokovnice, dvanásťky. Jednu dal Biľakovi, druhú otcovi. Biľak tú svoju má možno dodnes, otec svoje zbrane zachraňoval na poslednú chvíľu – keď ŠtB prišla ráno o tretej po ne, boli už prepísané. K brokovnici som sa dostal až po rokoch vďaka priateľom lesníkom, predovšetkým vďaka páňovi Eduardovi, práve tomu, ktorému otec pomáhal pri dome. Mala ju vtedy vo vlastníctve jedna pani. Ak by poznala jej pôvod, asi by sa zbraň stala pre ňu cenovo nedostupnou. A tak ju pre mňa anonymne kúpil otcov kolega, ktorý dodnes zostal priateľom našej rodiny.

Prečo nazývate tie brokovnice falošným darom?

Brežnev ich doniesol pri svojej návšteve krátko pred okupáciou. Na všetkých sa usmieval, no určite už vedel, čo zamýšľa. Nuž, preto...

Spomenuli ste, že otca obviňovali zo zlyhania. Najčastejšie sa mu vyčíta podpísanie moskovského protokolu, ktorý legalizoval okupáciu, čím sa táto premenila na bratskú pomoc...

...omyl! Otec nikdy nepodpísal súhlas s okupáciou. Bol odvláčený a internovaný v prvý deň okupácie na neznáme miesto. Následne potom v Moskve, pod nátlakom a hrozbami, podpísala celá delegácia, včítane prezidenta, dokument, ktorým sa Československo zaviazovalo, že vo veci okupácie nepodá na pôde OSN protestnú nótu. Myslím, že je to trochu rozdiel. Ale aj kedy nebol, prečo otcovi vytykať to, že chcel zabrániť krvipreliaťiu a následnej likvidácii časti inteligencie, ktorá už bola na zoznamoch KGB! Predchádzajúce ozbrojené pokusy o demokratizáciu východného bloku a ich výsledky sú dostatočne známe. Povojnová generácia potrebuje k pochopeniu novodobých dejín Európy komplexnú faktografiu, založenú nie na subjektívnych názoroch niektorých módných politikov, ale na skúsenostiach a poznatkoch pamätníkov. To, ako vybrať pozitívne posolstvo z našich dejín, to je už úloha vzdelávacieho systému, ktorý musí rešpektovať realitu. Alebo si azda skutočne dnes niekto myslí, že sa Brežnevovi dalo v roku 1968 úspešne ubrániť?! Raz na konto moskovských rokovaní jeden z realistov na obranu otca vtipne poznamenal – keby ste sa vy museli pozeráť Brežnevovi desať minút do očí do smrti by ste s... ruské zástavy...! Otec bol zástanca morálnej rezistencie. A myslím, že práve v tom bola jeho sila. Dobře poznal cenu života. A určite nebol zbabelec. Alebo si myslíte, žeby zbabelec dokázal ísť do Povstania, byť dva krát zranený, plaziť sa s prestrelenou nohou z Považského Inovca do Bielych Karpát celé kilometre...?! Otcove pamiatky z Povstania mám s úctou odložené, verte že nie sú skropené vodou.... Otcov brat Julio v boji zahynul. Vtedy mal ozbrojený boj určite obrovský zmysel. Ale vohnať celý národ pod hlavne tankov piatich armád...?!

Aký je vzťah Pavla Dubčeka k lesu?

Z troch bratov som lásku k lesu zdedil najviac asi ja. Ale nesmiem zabudnúť ani na brata Milana, ktorý bol niekoľko rokov zamestnaný u štátnych lesov. S otcom sme chodievali pravidelne do lesa už ako malé deti, keď sme žili v Banskej Bystrici. Starší nás učili vnímať ako žije hora, ako hučí, ako dýcha... Vážim si od detstva lesníkov, lebo im treba ďakovať za to, že sa odborne a s láskou starajú o prírodné dedičstvo ľudstva. Dosť som pochopil po svete a trápi ma, keď vidím, ako sa nám pred očami mení planéta. Dávam si otázku, či je ľudstvo také hlúpe, že k samozničeniu smeruje rýchlejšie, ako dinosaurus, ktorý tu prežil milióny rokov? Myslím si, že nastala doba, keď všetci musíme prírodu aktívne chrániť. Som vďačný priateľom - lesným inžinierom, za to, že ma ako laika učia chápať ekosystém v širokých súvislostiach. Som presvedčený, že nemôžeme chrániť a uprednostňovať v ochrane jeden druh živočicha, či rastliny pred iným. Nemôžeme chrániť bociana a nevidieť žabu! Iba samotná láska k prírode však nestačí. Verejnosti chýba viac odborného pohľadu na našu prírodu, s tým treba aktívne začať už na školách. Myslím, že máme dostatok odborníkov, ktorí už v minulosti dokázali, že vedia prírodu nielen chrániť, ale aj liečiť! Verejnosť očakáva, že svoje sily spoja. A som rád, že lesníci sú aj v tomto hybnou silou.

Budova bývalých Západoslovenských štátnych lesov sa nachádza na Peknej ceste, v bratislavskej miestnej časti Krasňany. Roky, ktoré v nej pôsobil Alexander Dubček si naši kolegovia pred časom pripomenuli dôstojnou tabuľou. Možno, že historici budú mať ešte nejaký čas problémy s posúdením úlohy, ktorú predstaviteľ drobnej krajiny pokúšajúcej sa poľudštiť režim panujúci na polovici zemegule zohral. My lesníci však čakať nemáme prečo. Mali sme česť mať za kolegu slušného človeka, ktorý zažil vrcholy i pády, veril svojim ideálom a snažil sa ich nezištne pretaviť do života. A to má cenu vždy. ■

Vzhľadom na to, že pôsobenie Alexandra Dubčeka v štátnych lesoch nie je doposiaľ dostatočne zmapované, prosí jeho najstarší syn aj prostredníctvom nášho časopisu všetkých, ktorí by toto otcove obdobie vedeli doplniť akýmikoľvek faktami, aby tak láskavo urobili na adrese:

MUDr. Pavol Dubček, M. Rázusa 17, 901 01 Malacky.

Pamätná tabuľa na budove LESOV SR v Bratislave

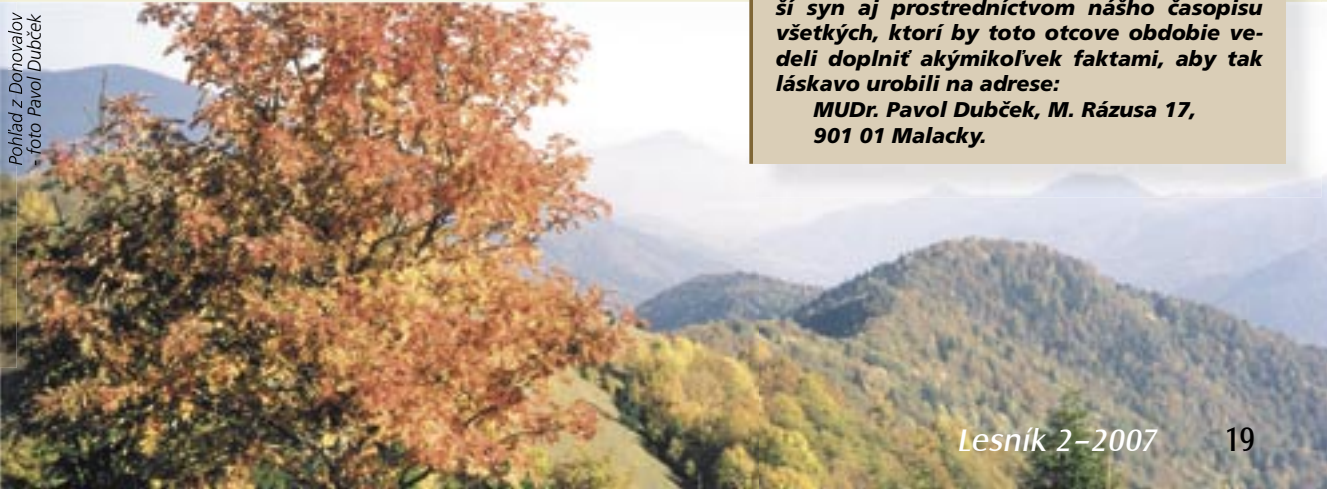

Alexander Dubček so synom Pavlom, v Mostenickej doline, 1956

Alexander Dubček - oslava 70. nar.

Pohľad z Donovalov - foto Pavol Dubček

Múdry povrázok

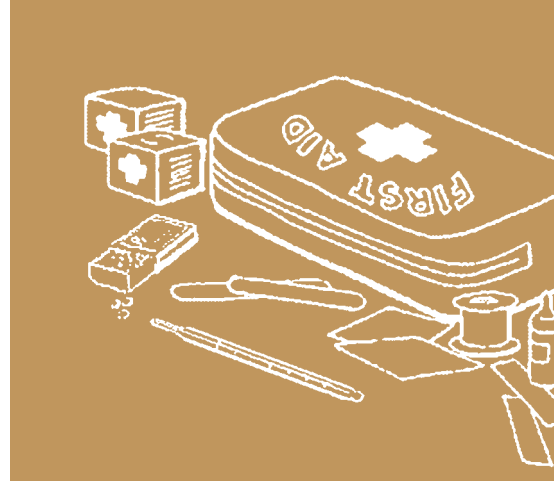
Peter GOGOLA

Záujem detí o spoznávanie prírody môže lesný pedagóg podporiť mnohorakými aktivitami. Ten najúčinnjší spôsob je samozrejme poznávať les priamo v lese. V zimnom období však počasie často nepraje aktivitám vonku, a preto je dobré mať k dispozícii pomôcky, s ktorými je možné poznávať les aj vnútri – v triede či v klubovni. Jednou z takýchto pomôcok je múdry povrázok.

Princíp hlavolamu, zloženého z papierových kariet a povrázka, priniesla na trh brnenská firma Betexa, ktorá je v Čechách známa ako výrobca skladačiek, vystrihovačiek, hlavolamov a spoločenských hier. Česká verzia – Chytrý povrázek v lese – vznikla v roku 2005 a jej vydanie zabezpečili Lesy České republiky v spolupráci s občianskym združením Rezekvítek. Výtvarné spracovanie témy lesa bravúrne zvládla výtvarníčka Blanka Ponižílová. Jednoduchá a pritom vtípná pomôcka si získala naše sympatie na výstave Silva Regina v Brne v apríli minulého roku a keďže na Slovensku sme dosiaľ takúto pomôcku nemali, oslovili sme

Tomáša Bel-

ku, konateľa firmy Betexa. Vďaka jeho ústretovosti a ochote sme v krátkom čase v spolupráci s Betexou vytvorili slovenskú jazykovú mutáciu. Výroba a transport na Slovensko bol vecou niekoľkých týždňov. Vďaka tomu sú dnes lesní pedagógovia vybavení hodnotnou a účelnou pomôckou, ktorá iste zaujme mnoho detí. ■

Súčasťou odbornej prípravy lesných pedagógov v rámci kurzu lesnej pedagogiky je i seminár poskytovania prvej pomoci. Situácie, v ktorých si lesný pedagóg musí poradiť s ošetrením drobného poranenia dieťaťa, našťastie nie sú príliš časté. V každom prípade však musí byť na takéto situácie vybavený, a to vedomosťami i zdravotníckym materiálom. O úrazoch v lese, ich prevencii, o poskytovaní prvej pomoci a vybavení lekárnicky lesného pedagóga som sa porozprával s pediatričkou, MUDr. Ľubicou Jurigovou z Fakultnej nemocnice s poliklinikou F. D. Roosewelta v Banskej Bystrici.

Čo býva najčastejšou príčinou úrazov v lese?

K úrazu dochádza najčastejšie v priamej súvislosti s nepripravenosťou alebo nedisciplinovanosťou, či nevhodným správaním návštevníkov lesa. Či už sa jedná o nevhodný odev alebo obuv, alebo nerešpektovanie či hrubé cielečné porušovanie odporúčení lesníkov, ako je chodenie mimo vyznačených chodníkov, zakladanie ohňa a v neposlednej rade pojedanie rôznych neznámych plodín.

Čo všetko musí brať lesný pedagóg na vedomí, aby sa vyhol úrazom zverených návštevníkov lesa?

Je veľmi dôležité, aby človek, ktorý organizuje skupinové podujatie detí,

Opatrnosti nikdy nie je dost'

Peter GOGOLA

MUDr. Ľubica Jurigová

dobře poznal zdravotný stav jednotlivých účastníkov. Aby deti samé mali pri sebe lieky, ktoré užívajú dlhodobo a aby dĺžka trasy bola prispôsobená ich fyzickým možnostiam. Tiež je vhodné zvážiť vychádzky do prírody pre dieťa s alergickou nádchou v čase najväčšieho kvitnutia tráv, stromov a kvetov. Ako som spomínala na začiatku, dôležité je vhodné oblečenie a obuv. Niektoré úrazy sú špecificky viazané na ročné obdobie. Pri nesprávnom odevu môže dôjsť k podchladeniu alebo v letných mesiacoch naopak k prehriatiu organizmu. Pokiaľ dieťa nemá správnu obuv, v nerovnom teréne často dochádza k podvrtnutiu členka, eventuálne rôznym zbytočným pádom. Takisto je veľmi dôležitá pokrývka hlavy.

Aké úrazy hrozia návštevníkom lesa?

Najčastejšie úrazy, ktoré sa stávajú v lese, sú poranenia kože a slizníc rôzneho rozsahu. Od drobných oderkov kože, poškrabanie kože, cez drobné rany, až k rozsiahlym trzným, rezným, sečným, či bodným ranám. V ojedinelých prípadoch môže dôjsť k poraneniu, spôsobenému živočíchom. Podľa hĺbky rany ich môžeme rozdeliť na plytké, čiže povrchové, hlboké, siahajúce niekedy až na kosť, a na prenikajúce, ktoré zasahujú až vnútorné ústroje tela. Rana ohrozuje telo krvácaním, poraním vnútorných orgánov, následnou infekciou. Pokiaľ dôjde k povrchovému poškodeniu kože a drobnému krvácaniu, nie je dôvod na

paniku. Významné sú krvácania veľkých ciev, následkom čoho môže dôjsť nie len k hemoragickému šoku, ale v extrémnych prípadoch môže nastať aj úmrtie. Takýto katastrofický scenár môže mať aj poranenie vnútorných orgánov tela. Najčastejšou komplikáciou rany je infekcia, ktorá vzniká pri zanedbaní alebo pri nedostatočnom či nesprávnom poskytnutí prvej pomoci. Osobitne nebezpečná je infekcia bacilmi tetanu, ktorá hrozí pri znečistení rany zemou. Našťastie celá naša detská a pevne verím, že aj dospelá populácia je proti tomuto bacilu pravidelne preočkovaná. Nebezpečná je infekcia besnoty po pohryzení besným zvieratom, ktorá má presne stanovený model liečby. Podľa toho, ktorý orgán bol poranený, hovoríme o poranení kože, končatín, hlavy, atď'. Venujme pozornosť poraniam hlavy.

Okrem natrhnutia kože, častí uší, pier, nosa, môže dôjsť pri celkom nevinne vyzerajúcej hre k závažnému poraneniu hlavy, poraneniu očí, otrasu mozgu či k vnútornému krvácaniu, ktoré môže mať veľmi neblahé následky. Poranenia hrudníka, brucha, či iných brušných orgánov sú často závažné, no v prípade organizovaných výletov zriedkavé. Spomeniem ich preto len okrajovo. Jedná sa o poranenia hrudníka - silný náraz, stlačenie s následným zlomením rebier, poškodenie pľúc vniknutím vzduchu do pľúc, tzv. pneumothorax, krvácaniu z pľúc - poranenie zlomeným rebrom. Poranenia brucha môžu byť otvorené alebo zatvorené. Pri oboch hrozí poškodenie orgánov s následným krvácaním, čo je veľmi nebezpečné. Nakoniec spomeniem poranenia končatín, ako pomliaždenie, vykĺbenie členka, kolena, a zlomeniny.

Zlomenina môže byť otvorená, alebo zatvorená. Pri zlomenine dlhej kosti, napríklad stehennej, môže dôjsť súčasne k poraneniu cievy s možným následným krvácaním. Často sú tieto poranenia spôsobené cudzími predmetmi.

Ďalšími nástrahami, ktoré nás v lese môžu stretnúť, sú zápaly očných spojiviek - pri veternom počasí, ďalej slnečný úpal, tepelný úpal - prehriatie, omrznutie, rôzne otravy neznámymi plodinami alebo hubami. Veľmi časté sú poranenia spôsobené živočíchmi, ako je bodnutie hmyzom. Oveľa nebezpečnejšie je uhrzyutie vretenicou. Pri uhrzyutí inými zvieratami ranu ošetrujeme ako pri bežnom poranení, samozrejme treba myslieť na nebezpečenstvo nakazenia sa besnotou. Každý súdny človek vie, že je výhodnejšie poraniam predchádzať, ako ich následne riešiť. ■

ČO BY NEMALO CHÝBAŤ V LEKÁRNIČKE LESNÉHO PEDAGÓGA?

K základnému vybaveniu vychádzkovej lekárničky by mali patriť tieto prostriedky prvej pomoci:

- náplaste rôznej veľkosti, rýchloobväz, eventuálne postrekový rýchloobväz (Akutol spray)
- sterilné ovínadlové obvazy rozličnej veľkosti, dezinfekčný roztok
- tabletky proti alergii, napr. Dithiaden, Calcium
- gél na alergiu, pri poštipaní hmyzom
- tabletky proti bolesti a horúčke, napr. Brufen
- živočíšne uhlie ● očné kvapky ● nožničky

Návšteva u SLONa

Peter FEDOR

V období pred vianočnými sviatkami sme navštívili detský domov SLON z Šarišských Michalov. Cieľom našej návštevy bolo doručiť deťom vianočné stromčeky a prezentovať niečo z lesnej pedagogiky.

Privítala nás pani riaditeľka Eva Džodlová. Naš prešovský závod reprezentoval Ing. Ján Liška, riaditeľ OZ, Ing. Ladislav

Dochán, lesný pedagóg a referent BOZP, František Cvaniga, technik z LS Sabinov a ja, Peter Fedor - čerstvo vyškolený lesný pedagóg a zároveň referent TPV. Po vyložení stromčekov sme si zahrli niekoľko zážitkových hier priamo v detskom domove. Deti boli komunikatívne, so záujmom rozprávali, aké zvieratká poznajú, čo už v lese videli, a zažili, ako sa v lese správať a podobne. V rámci hier sme im vysvetlili, že aj v lese je potrebné robiť zásahy do prírody, týkajúci sa výrubu stromov, vzhľadom na ich životný priestor a veľkosť, ako aj vplyv nepriaznivých činiteľov ako je vietor, sneh a dážď. Formou hry sme všetky škodlivé činitele aj napodobňovali a postupne vyberali nežadúce stromy, aby ostali len zdatné

jedince. V ďalšej hre sme si hovorili o lesných zvieratkách a potrebe chovu a správneho lovu, čiže niečo z poľovníctva, prečo sa aj zver musí strieľať, samozrejme citlivým spôsobom, s ohľadom na menšie deti. Atmosféra bola výborná, taká predvianočná. Bolo zaujímavé pracovať so skupinou detí, ktorých veková štruktúra je tak veľmi rôznorodá (v tomto prípade išlo o deti od 4 do 15 rokov).

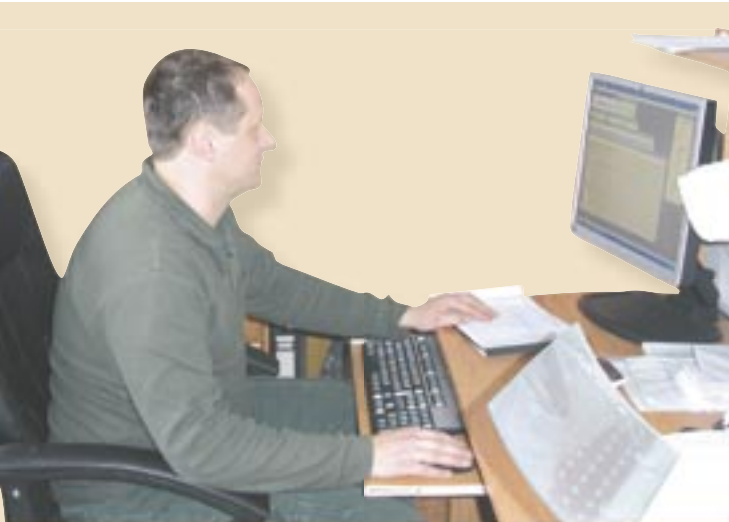
Návšteva sa deťom aj pani riaditeľke veľmi páčila a vyjadrili vôľu si ju zopakovať. V jarnom období pripravíme ďalšie aktivity pre deti z detského domova SLON. Tentokrát sa s nimi vyberieme do lesa. ■

Ing. Peter Fedor je referent technickej prípravy výroby, OZ Prešov

Nečakajú na príkazy. Sami hľadajú nové riešenia

Jozef MARKO

Život prináša všelijaké situácie. Aj také, akú zažívam po vstupe do zrekonštruovanej budovy OZ Revúca, ktorá bola postavená ešte v roku 1947. Práve totiž dochádza k striedaniu stráží. Po výmenách na postoch riaditeľov OZ sa v riaditeľskej kancelárii revúckeho závodu stretávajú hneď dvaja riaditelia – odvolaný Ing. Igor Vizslai a novovymenovaný Ing. Jozef Bystriansky, ktorý doteraz šéfoval krivánskemu OZ. Ten bez problémov súhlasí s tým, že počas môjho reportážneho dňa ma bude sprevádzať doterajší riaditeľ. Poteší ma aj informácia, že Ing. Vizslai ostane naďalej na ústredí OZ Revúca na pozícii vedúceho lesnickej výroby. Je to totiž človek, ktorého si vážim. Deň strávený s ním na reportážnej ceste ukazuje prečo. Veď výsledky, ktoré dosiahli revúcki lesníci pod jeho vedením, hovoria sami za seba.

Ťažbár LS Ratková Jozef Revíľak

PRVENSTVÁ REVÚCKEHO OZ

Na ich konte je niekoľko prvenstiev. OZ Revúca bol prvým závodom, ktorý zrušil DHS-u a začal tak šetriť 1,5 mil. Sk mesačne. Revúcki lesníci išli medzi prvými príkladom pre ostatných kolegov v pozornosti, ktorú roky venujú perspektívnemu a mimoriadne dôležitému projektu lesnej pedagogiky. Ako hovorí Ing. Vizslai, vždy sa snažil viesť svojich kolegov k tomu, aby nečakali len na príkazy z ústredia podniku, ale aby sa snažili sami vymýšľať

a hľadať nové, progresívne riešenia. Ďalší aktuálny príklad to iba potvrdzuje. „Práve vstupujeme do pilotného projektu sledovania pohybu osobných áut, používaných v prevádzke na služobné účely. Do konca marca pobeží skúšobná prevádzka systému namontovaného do áut, s ktorých majiteľmi máme podpísanú zmluvu o vyplácaní náhrad. Potom už pôjdeme naostro. Vychádzame z toho, že doteraz správcovia nemali možnosť si po podpise záznamov o prevádzke vozidiel raz do mesiaca overiť, či zodpovedajú realite. Takto budú mať už na druhý deň prehľad o tom, kde sa dané auto pohybovalo deň predtým. Systém sme testovali na dvoch služobných autách a je funkčný aj pri pohybe áut v lesných porastoch. Takisto dokáže vďaka prepínaču rozlišovať medzi súkromnými a pracovnými cestami. Vďaka používaniu ortofotomáp s vyznačenými odvoznými miestami budeme schopní presne identifikovať reálny pohyb každého auta s týmto systémom,“ konštatuje Ing. Vizslai.

A bude to stáť určite za to, pretože za rok 2006 OZ Revúca vyplatil na náhradách za používanie súkromných osobných automobilov na služobné účely 1,7 mil. Sk. „Ak ušetríme vďaka používaniu tohto systému iba 10 percent, to je 170 000 korún! Prepočítajte si to za celý podnik a znamená to úsporu miliónov. Pritom náklady na montáž nie sú vysoké a na jedno auto predstavujú 20 000 korún. Mesačná prevádzka jedného zariadenia stojí iba 100 korún. Na našom závode bude namontovaný do 29 áut,“ dodáva na túto tému Ing. Vizslai a ja mu sľubujem, že po pár mesiacoch ostrej prevádzky sa Lesník bude podrobnejšie zaujímať o to, aké sú prvé skúsenosti, postrehy a názory na jeho používanie v praxi.

Kolegovia na OZ Revúca však ďalej hľadajú aj iné možnosti, ako ušetriť štátne peniaze. Veľkú príležitosť vidia vo využívaní financií z eurofondov, z ktorých je už možné čerpať prostriedky aj na rekonštrukcie lesných ciest na štátnych pozemkoch, na prvé zalesňovanie, na opatrenia v imisných a kalamitných porastoch. Revúčania pripravujú podklady pre Národné lesnícke centrum, ktoré má spracovať projekt na rekonštrukciu

12-kilometrovej lesnej cesty a dúfajú, že táto prvá lastovička úspešne doletí nielen do Bruselu, ale vráti sa aj späť s potrebným balíkom peňazí. Držíme palce.

SLOVÁ, KTORÉ SI TREBA ZAPAMÄTAŤ

Je to pre Ing. Vizslai určite zvláštna chvíľa, končiť na pozícii riaditeľa závodu, ktorý jednoznačne pozdvihol na vyššiu úroveň, ako jeho predchodcovia. Stačí sa pozrieť na porovnanie plánovaných a dosiahnutých hospodárskych výsledkov závodu od roku 2003 a za roky predtým. Ale život nie je iba o číslach a Ing. Vizslai to veľmi dobre vie: „**Chcel by som poďakovať podniku za to, že mi dal príležitosť ukázať, či mám schopnosti riadiť závod a kolegom na závode za to, že sa mi s nimi dobre spolupracovalo. Myslím, že som odovzdal svojmu nástupcovi životaschopný a perspektívny závod, o zrušení ktorého dnes už nikto neuvažuje. Na OZ Revúca dnes pracuje partia ľudí, ktorá chce a vie robiť. Možno aj preto, že vždy som sa držal v komunikácii s podriadenými jednoduchého, ale efektívneho postupu. A v ňom platilo: Ak nevieš – poradím ti. Ak nemôžeš a máš argument, prečo ti to nejde a povieš mi ho včas – pomôžem ti a nájdeme riešenie. Keď ale nechceš – radšej odíď!**“ Myslím, že určite stojí za to zapamätať si tieto slová a riadiť sa nimi.

Sadáme do auta a okolo magnezitky v Lubeníku, ktorá vypúšťa oxidy síry a dusíka, pochovávané akékoľvek snahy lesníkov revitalizovať živoriace porasty v jej bezprostrednom okolí, smerujeme krásnym prostredím Gemera na Lesnú správu Ratková. Ratkovskí lesníci totiž naplno využili možnosť, ktorú dalo všetkým lesným správam vedenie závodu, aby využili financie získané na aukciách dreva okrem údržby lesných ciest aj na rekonštrukciu priestorov, v ktorých pracujú. A tie to

teda potrebovali ako soľ, veď niekoľkokentimetrovými špárami im dnu poriadne prefukovalo. Víta ma ťažbár Jozef Revíľak a technikka Oľga Virusová. Ale kde ma vítajú! V skutočne veľmi vkusne zariadených priestoroch s nábytkom, aký nemajú ani na ústredí závodu. Prečo nie?, hovorím si v duchu, veď aj naši kolegovia na správach si zaslúžia pracovať v dôstojných podmienkach.

Pokračujeme smerom na Tornaľu cez obce Rybník, Gemerská Ves a milo znejúci Otročok do bývalej bažantnice Stránska, kde nás už očakáva vedúci Lesnej správy Tornaľa Ing. Milan Karell. Prečo práve tu? Pretože revúcky OZ patrí medzi priekopníkov aj v pestovaní energetických porastov. Práve v tejto lokalite, zatiaľ na ploche šiestich hektárov, vysadili minulú jeseň 18 500 sadeníc agáta, vysokých 100 až 140 centimetrov, dovezených po administratívnej tortúre z Maďarska. Náš sprievodca sa ale nechce vracat k tomu, čo bolo. Ing. Karell radšej hovorí o tom, čo bude: **„Rátame ešte s vysadením topofa v páse ponechanom popri potoku. Agát a topolť tu chceme pestovať na ploche 17 hektárov. Za celý závod sa plánujeme dopracovať k rozlohe energetických porastov minimálne 200 hektárov, pretože pri takejto ploche je ich pestovanie ekonomicky efektívne. Ako máte možnosť vidieť, už pri zalesňovaní sme mysleli na rozčleňovacie linky pre mechanizmy. Máme pripravené aj skusné plochy s rôznym rozstupom sadeníc a spôsobom ich ošetrovania tak, aby sme aj v spolupráci s pedagógmi a študentmi Lesníckej fakulty TU vo Zvolene dokázali po meraní a vyhodnotení zistiť, ktoré postupy sú pre tieto porasty optimálne.“** Už vyhodnotenie troch pôdných sond na Lesníckom výskumnom ústave ukázalo, že podmienky na pestovanie rýchlorastúcich drevín sú tuná optimálne. Ak teda všetko dobre pôjde, Revúčania budú zbierať ovocie svojej práce každé tri až päť rokov. Pri čoraz väčšej pozornosti, ktorá je na Slovensku venovaná problematike výroby energie z obnoviteľných zdrojov, je to určite nasledoviahodný príklad. Zvlášť, keď podľa odhadov Slovenského pozemkového fondu je u nás viac ako 200 tisíc hektárov nevyužitej pôdy...

REVÚCKE KONE BODOVALI AJ V PARDUBICIACH

Takmer každý OZ má niečo, čím sa rád

pochváli. Niekde je to výborne vybavená strelnica, inde paradná poľovnícka chata, alebo lesnícky náučný chodník

v prekrásnom prostredí. Revúčania majú kvalitné kone a sú na ne právom hrdí. Prechádzame mestečkom Dobšiná a na jednom jeho konci pristavujeme auto v areáli dvora, ktorý je súčasťou Strediska chovu koní. V kancelárii administratívnej budovy debatujeme s vedúcim strediska Ing. Vladimírom Šmelkom a jeho pravou rukou Ing. Annou Krivanskou, ktorí riadia 19 kmeňových zamestnancov a spolu s nimi sa starajú o 190 koní. Noriky muránskeho typu už poznajú aj v zahraničí a minulý rok na medzinárodnej prehliadke v mekke jazdeckého športu v Pardubiciach zaznamenali Dobšínčania na ich kone veľmi dobré reakcie. **„Záujem je vyšší ako môžeme uspokojiť. V tomto roku máme v pláne predat 10 až 11 valachov a 5 až 6 kobýl, ktoré sú už slúbené konkrétnym kupcom. Potrebovali by sme však ešte troch – štyroch skúsených pracovníkov do výcviku koní. Vďaka podpore vedenia závodu sa snažíme každý rok zainvestovať do vybavenia jednotlivých dvorov. V minulom roku tu v Dobšinej pribudla nová vlečka a balíkováčka na senáž, vo Dvore Veľká Lúka zasa spevnený výbeh, plánujeme tam dokončiť v tomto roku hnojisko,“** hovorí Ing. Šmelko.

Cestou do Revúcej sa s Ing. Vizslaiom na Veľkej Lúke zastavujeme a pozorujeme stádo takmer osemdesiatich spokojných zrebčiek a kobýliek, ale aj mladých zrebčev a valachov, ktoré, keď príde ich čas, budú zaradené do výcviku na prácu v lese. Zvečeriava sa. Podľa kalendára je síce zima, ale vonku je skôr jesenné počasie a tak ostávajú koníky vonku aj na noc. Sú dostatočne odolné a pretože po väčšinu roka na voľnej pastve denne prekonávajú za vodou a pastvou veľké vzdialenosti v členitom teréne, majú tie najlepšie predpoklady vďaka výbornej kondícii a vytrvalosti zvládnuť náročnú prácu pri ťahaní dreva. Už je takmer tma a my schádzame z Muránskej planiny do obce Muráň po 9-kilometrovej čerstvo zrekonštruovanej lesnej ceste. V duchu si želim, aby takto vyzerala drvivá väčšina lesných ciest na všetkých OZ. Zároveň mi je ľúto, že som nestihol do reportáže, venovanej OZ Revúca, zachytiť toho viac. Revúcki štátni lesníci by si to bezpochyby zaslúžili. ■

Kobyľa Hrdá a hrdý Ing. Vladimír Šmelko (vľavo)

Ukážka plemennej knihy

Lesná technika

S riaditeľom OZLT
Ing. Miroslavom SLOTTOM
o moderných technológiách

Rozhodujúce je nasadenie v optimálnych podmienkach

Jozef MARKO

Pred dvoma rokmi začal špecializovaný Odštepny závod lesnej techniky (OZLT) so sídlom v Banskej Bystrici naplňovať v praxi ideí a zámery pôvodného strategického obchodného poľa v transformačnom a reštrukturalizačnom projekte š.p. LESY SR, zameraného na efektívne využívanie lesnej techniky, so štandardným sledovaním nákladov a výnosov. Postupne bolo v rámci závodu zriadených päť regionálnych stredísk v Banskej Bystrici, Margecnoch, Ružomberku, Bánovciach nad Bebravou a Vranove nad Topľou a Stredisko strojárskych výroby. O skúsenostiach a poznatkoch z tohto obdobia, ako aj o ďalšom smerovaní a perspektíve OZLT sme hovorili s riaditeľom OZLT Ing. Miroslavom SLOTTOM.

Ing. Miroslav Slotta

OZLT bol vytvorený aj s tým cieľom, že bude garantovať pre odštepne závody (OZ) stabilitu výkonov v ťažbe, približovaní a odvoze dreva, v údržbe lesnej cestnej siete (LCS), na úrovni 20 až 25 percent. Podarilo sa za uplynulé dva roky naplniť tento cieľ?

- Treba povedať, že prvý polrok 2005 bol poznamenaný organizačnými zmenami a tak sme mohli naše predstavy začať rea-

lizovať až v druhom polroku. Prvým komplexne uzavretým rokom však bude pre nás rok 2006 s dostatočnou vypovedacou hodnotou z hľadiska plánovania jednotlivých ukazovateľov a položiek na rok 2007. Podľa predbežných výsledkov môžem už dnes povedať, že v odvoze dreva v objeme 1,5 mil. m³ sme mierne prekročili stanovený plán. Aj v ďalších činnostiach, napríklad v údržbe LCS, budú naše výkony - naplánované na rok 2006 - prekročené.

Keď už hovoríme o údržbe LCS, spomínam si na problémy, ktoré spôsobovali v realizácii tejto činnosti rozdielne predstavy OZ a možnosti OZLT. Podarilo sa vám postupne nájsť so závodmi spoločnú reč?

- Je pravda, že stret rozdielnych filozofií pri zabezpečovaní údržby LCS prebiehal trochu dlhšie. Na niektorých OZ sa nevedeli stotožniť s tým, že regionálne strediská lesnej techniky boli vytvorené v lokalitách s najväčšou koncentráciou kmeňových štátnych lesov, ktorá vytvárala najlepšie predpoklady na efektívne využitie prostriedkov. Na začiatku sme povedali, že nebudeme môcť s tou technikou, ktorou disponujeme, uspokojiť požiadavky OZ na letnú a zimnú údržbu na sto percent. Myslím si, že naši kolegovia na závodoch ale postupne pochopili, že sme skutočne limitovaní počtom a technickým stavom prostriedkov. Ukázalo sa však, že ani externé prostredie nie je pripravené ponúknuť túto službu OZ na požadovanej úrovni a obávam sa, že situácia sa v tomto smere ďalej zhoršuje.

Spomením konkrétny príklad nášho vzťahu k závodom. Pre tri OZ - Smolenice, Prešov a Revúca - sme v minulom roku nezabezpečovali žiadne služby. Zo strany prvých dvoch sme však zaznamenali dôrazné požiadavky, aby sme aspoň v niektorých častiach závodov začali realizovať odvoz dreva. Nakoniec sme sa dohodli aj na prevzatí údržby a v roku 2007 počítame s tým, že napríklad pre OZ Prešov zabezpečíme odvoz 40 000 m³. Bude to možné iba preto, že sme mohli do určitej miery vykryť tieto kapacity kvôli zníženým výkonom naplánovaným na tento rok pre OZ Košice.

Na niektorých OZ existuje obava, že o dva - tri roky sa nám zrúti súčasný systém externých dodávok služieb v ťažbe, približovaní a odvoze dreva, pretože technologicky zastarané a nevyhovujúce prostriedky spojené s cenovou politikou podniku voči živnostníkom a dodávateľským firmám spôsobia, že pre š.p. LESY SR nebude mať kto tieto služby zabezpečovať. Aký je váš názor na tieto predpovede? Nevidíte možnosť pre OZLT zažehnať takéto nebezpečenstvo, ktoré naberá na niektorých OZ postupne reálne kontúry?

- Čo sa týka ťažbovej činnosti sa podľa mojich poznatkov skutočne začína prejavovať nedostatok kapacít. Tento trend akoby prichádzal z východného Slovenska, najvypuklejší je totiž na OZ Vranov, OZ Bardejov a OZ Sobrance. Prioritou OZLT od začiatku však nie sú klasické, ale špeciálne technológie, teda lanovky a harvestory.

V súčasnosti prevádzkujeme 15 lesných lanoviek a požiadavky z OZ na ich využitie z roka na rok rastú.

Skúsme sa ešte vrátiť k otázke. Je možné podľa vás vrátiť sa späť z nastúpenej cesty zminimalizovaním podielu výkonov, zabezpečených externými dodávateľmi prác?

- Prerodzenie podielu vlastných a externých výkonov nevidím ako reálne. Môj názor je taký, že ani na OZ neexistuje zázemie pre túto myšlienku. Závody

už nedisponujú ani zodpovedajúcimi servisnými kapacitami. My na OZLT sa snažíme navyšovať kapacity v špeciálnych technológiách. Po dohode s vedením podniku sme na rok 2007 napríklad naplánovali nákup dvoch nových lesných lanoviek. Už som spomenul, že požiadavky OZ na nasadzovanie lanoviek nedokážeme zatiaľ uspokojiť a aj v tomto prípade nie je ponuka externého prostredia na očakávanej úrovni. Stáva sa, že aj keď nejaké služby ponúkne, ceny za ne sú pre závody neúmerne vysoké a nemôžu ich akceptovať.

Lesnícka prevádzka volá po využití viacerých typov harvestorov, OZLT prevádzkuje zatiaľ iba jeden. Neuvažujete o tom, že by mali byť zakúpené ďalšie harvestory a že OZLT bude koordinovať ich efektívne nasadzovanie do vhodných porastových a prírodných podmienok?

- OZLT skutočne prevádzkuje jednu takzvanú dvojčku, teda harvestor univerzálnej veľkostnej triedy, vhodný do silnejších prebiek a rubných ťažieb a vývoznú súpravu. Po komplexnom vyhodnotení nasadenia tejto technológie počas celého roka 2006 dokážeme už posúdiť, kedy je jej nasadenie skutočne efektívne. V prípade harvestora je mimoriadne dôležité, aby bol nasadený v optimálnych podmienkach.

Ale budem opäť konkrétny. Za prvých osem mesiacov minulého roka náš harvestor pracoval v porastoch, ktorých vhodnosť sme konzultovali s odborníkmi z Českej republiky. Tí majú v používaní tejto technológie pred nami desaťročný náskok. Podmienky, v ktorých videli pracovať harvestor, hodnotili ako veľmi náročné, technologicky takmer nevhodné. Za toto obdobie sme skutočne aj vykázali stratu. Od septembra však začal pracovať v optimálnych podmienkach pri odstraňovaní následkov snehovej vrchovcovej kalamity na OZ Slovenská Lupča. Pokiaľ viem, kolegovia z tohto závodu boli s kvalitou prác harvestora a jeho operátorov, i s úctovanou cenou za odvedenú prácu veľmi spokojní.

Od októbra až do konca minulého roka pracoval harvestor opäť v optimálnych podmienkach odstraňovania následkov kalamity novodobého odumierania smrečín na Kysuciach pre OZ Čadca. Za tieto štyri mesiace sa ekonomika využitia tejto technológie úplne otočila a dostala sa do plusových čísel.

Napriek týmto pozitívnym skúsenostiam, nechýbajú nám predsa len harvestory iných parametrov?

- Na uvedených lokalitách OZ Slovenská Lupča a OZ Čadca sa prejavila výhoda univerzálnosti prevádzkovaného harvestora,

„Skutočne sa začína prejavovať nedostatok kapacít“

„Ďalší harvestor zakúpime v tomto roku“

pretože zvládol jednotlivý výber stromov i plošnú kalamitu. Súhlasím ale s tým, že je potrebné zakúpiť ďalšiu, o triedu nižšiu harvesterovú technológiu, ktorá bude vhodná do predrubných ťažieb. Jej zaobstaranie máme naplánované a schválené v tomto roku.

Na závodoch občas zaznievajú hlasy nespokojnosti s tým, že lanovky prevádzkované OZLT majú priveľa a prídlhých prestojov.

- OZLT pracuje s tromi typmi lanoviek – ľahkými, strednými a ťažkými. Ich efektívne výkonové využitie závisí rovnako, ako sme o tom hovorili v súvislosti s harvestormi, od ich nasadenia do optimálnych podmienok. Počas roka 2005 a v prvom polroku minulého roka sme mali väčšinu z nich na OZ Beňuš, kde sa postupom času stávali podmienky, predovšetkým pre prácu ťažkých lanoviek, čoraz nevhodnejšie. Lanovka Mounty bola v takej pozícii, že niekedy iba dva dni mohla ťahať drevo a potom už musela byť prestavovaná. Dva až tri dni na lanovanie dreva je pri takomto type viacoperačnej lanovky skutočne málo. V týchto podmienkach jej výkon predstavoval 400 – 500 m³ mesačne. Po tom, ako sme ju nasadili do vhodnejších podmienok na OZ Čadca, stúpol jej výkon na 1000 m³ za mesiac.

Nie je však problém prestojov hlavne v pracovných skupinách, ktoré s lanovkami pracujú?

- Keď OZLT preberal od OZ spomenutých pätnásť lanoviek, mali sme k nim k dispozícii iba päť hotových pracovných skupín. Zvyšné sme museli nanovo vytvárať. Poskladat schopnú pracovnú skupinu je veľmi náročné, náročnejšie ako v prípade klasických technológií, pretože pracujú tímovo a je nevyhnutné, aby jeden člen tímu bol prirodzenou autoritou. Osobne som rád, že sa nám podarilo poskladať kvalitné kolektívy k novým lanovkám, ktoré sme získali v roku 2006. Napríklad novú lanovku Larix 3T na Regionálnom stredisku vo Vranove obsluhujú veľmi šikovní ľudia s tímovým duchom, ktorých výkony i kvalita práce je na požadovanej úrovni. Ale aby to nevyzeralo, že sa chválime sami, môžem povedať, že napríklad na OZ Sobrance, kde skupina s lanovkou pôsobila počas minulého roka, boli s jej prácou veľmi spokojní. Pritom to boli prvé skúsenosti sobranských kolegov s využitím lanovkovej technológie a pôvodne si mysleli, že nasadenie lanoviek nie je v ich podmienkach vhodné.

Pre efektívne využívanie harvesterových a lanovkových technológií je teda rozhodujúce ich nasadzovanie do optimálnych podmienok. Dokážete zabezpečiť, aby nedochádzalo k tomu, že ich chcú OZ použiť v porastoch, kde ich výkon rapídne klesá a sú stratové?

- Keď sme pripravovali plán na minulý rok, nedokázali sme pre krátkosť času fyzickým prejednením porastov vytipovať tie, ktoré sú pre tieto technológie vhodné. Pri plánovaní ich nasadenia v tomto roku naši pracovníci s kompetentnými kolegami na OZ tento postup zrealizovali, takže je tu garancia voľby optimálnych lokalít, v ktorých budú pracovať naše moderné technológie. Preto môžeme rátať napríklad v prípade využitia harvestora s nárastom výkonu v roku 2007 na 34 000 m³. Pre porovna-

nie, v roku 2006 predstavoval jeho výkon objem 22 000 m³. Vychádzame z toho, že v optimálnych podmienkach dokáže vyťažiť a vymanipulovať 2 500 až 3 000 m³ hmoty za mesiac.

Ešte pred dvoma rokmi boli OZ podrobené kritike vedenia podniku, že nedostatočne využívajú moderné technológie. Z vašich skúseností vyplýva, že situácia sa v tomto smere zmenila k lepšiemu.

- Skutočne si myslím, že vnímanie výhod nasadzovania týchto moderných ekologických technológií do lesa je na OZ na zodpovedajúcej úrovni a naši kolegovia na závodoch sa správajú ako zodpovední lesní hospodári.

Zatiaľ sme hovorili iba o lanovkách a harvestoroch, ale do modernej výbavy každého lesníckeho podniku v Európe už dávnejšie patria vývozné súpravy, prípadne ďalšie nové technológie. Ako je na tom OZLT?

- V minulom roku podnik zakúpil štyri nové kolesové vývozné súpravy. Jednu z nich prevádzkuje OZ Rimavská Sobota, ostávajúce tri OZLT. Nasadili sme ich na prácu v teréne na OZ Kriváň, OZ Námestovo a OZ Topoľčianky. Do nášho technologického parku pribudol aj nový LKT 82 so stínacou hlavicou Narva Grip, vďaka ktorej dokážeme pomerne efektívne zabezpečiť údržbu lesných ciest. Stroje bol nasadený na OZ Čadca a po počiatočnej nedôvere s ním bola predsa len veľká spokojnosť, takže keď sme ho potrebovali presunúť na prácu na OZ Levice, chlapi v Čadci tým neboli nadšení.

Do portfólia činnosti OZLT patrí v úvode spomenutá strojárka výroba. O nej nejakú zvlášť nepočuť...

- A predsa, môže sa pochváliť tým, že v druhom polroku 2006 prešla úspešne certifikáciou. Záverečný audit prebiehal v decembri, realizovala do certifikačnej spoločnosti SGS Slovakia a od 2. januára 2007 až do 1. januára 2010 je OZLT Banská Bystrica držiteľom certifikátu ISO 9001 pre nasledovné činnosti: vývoj a výrobu strojov a zariadení pre lesné hospodárstvo, nadstavby na odvoz dreva, drapáky na čelné nakladače, adaptéry na univerzálne kolesové traktory, stroje do lesných škôlok a manipulačné linky.

Mňa osobne teší ešte jeden úspech z minulého roka, ktorý chcem spomenúť. V septembri sa v Zvolene uskutočnila medzinárodná konferencia, organizovaná Katedrou lesnej ťažby a mechanizácie na Lesníckej fakulte TU pod názvom Perspektívy vývoja ťažobno – výrobného procesu. V rámci programu druhého dňa, zameraného na ukážky v teréne, OZLT prezentovali ukážky činnosti lanoviek Mounty a Larix pred odborníkmi z celej Európy.

Na záver už len jediná otázka. Aký bude pre OZLT rok 2007?

- Myslím, že dobrý, pretože už pri tvorbe plánu na tento rok vedenie š.p. LESY SR jednoznačne a dôrazne prízvukovalo OZ, že pri plánovaní musia byť prednostne naplnené vlastné kapacity OZLT. Vážim si tento prístup vedenia a zároveň ho považujem za úplne prirodzený, pretože ak podnik raz zainvestoval do drahých a výkonných technológií, musí trvať na tom, aby boli maximálne využité. ■

Sonda do fungovania RSLT vo Vranove nad Topľou

Koľko stojí kubík dreva

Jozef MARKO

O vranovskom Regionálnom stredisku lesnej techniky (RSLT) a o kolektíve pracovníkov pod vedením Jaroslava Uchala som počul pred príchodom do okresného mesta na východnom Slovensku z viacerých úst veľa pozitívneho. Teraz sedím v jeho kancelárii, pijem rannú kávu a pozorne načúvam skúsenostiam človeka, ktorý môže ako bývalý zamestnanec OZ porovnávať, ako fungovalo zabezpečovanie služieb v ťažbe, približovaní a odvoze dreva, v servise a opravách pred vytvorením OZLT, aké problémy museli a musia kolegovia na RSLT vo Vranove postupom času prekonávať, ako sa im darí a ako v súčasnosti fungujú vzťahy s bývalými kolegami na OZ. Počúvam, pýtam sa, zapisujem a v duchu si hovorím, že je to vskutku zaujímavé stretnutie.

MOTIVÁCIA SMERUJÚCA K ZNIŽOVANIU NÁKLADOV

K 1. januáru tohto roka pracovalo na vranovskom RSLT 59 zamestnancov, pred rokom ich bolo ešte 67, ale po racionalizačných opatreniach a to najmä v ťažbovej činnosti sa ich stav znížil. Viacerí prešli do externého dodávateľského prostredia, viacerí v ňom však kvôli nízkym cenám za služby nedokážu prežiť. „**Myslím si, že už na začiatku vytvárania externého dodávateľského prostredia pre náš podnik mali byť nastavené parametre na dodávateľské firmy, a nie na prenájmy LKT jednotlivým živnostníkom, čo by určite vyriešilo mnoho problémov v ťažbovej činnosti na OZ. Aj v rámci nášho RSLT sme museli v tejto oblasti pristúpiť k už spomínaným racionalizačným opatreniam a to najmä s pohľadu nákladovosti na tomto výkone. Pozrite sa, v našich náročných terénnych podmienkach na flyši jazdiť LKT prakticky celý rok s reťazami. Dochádza k veľkému opotrebovaniu prostriedku, ktorému ani zďaleka nezodpovedá určená 10-percentná prirážka k základnému normočas. Veľmi často sú na nás kladené požiadavky ako na externého dodávateľa. Mnohí nechcú vziať do úvahy, že sa musíme riadiť okrem zákonníka práce aj kolektívnu zmluvou a vnútropodnikovými smernicami. Že musíme rešpektovať určitú hierarchiu riadenia,**“ konštatuje J. Uchal a pokračuje: „**Tiež je pravdou, že za viac ako 1,5 ročné obdobie fungovania v tejto organizačnej štruktúre, nie všetci kolegovia na OZ a LS nie celkom pochopili filozofiu vytvorenia OZLT a v denodennej komunikácii vychádzajú zo starého vnímania v období bývalých DHS-iek. Ešte sa nás niektorí nenaučí-**

„Kolegovia na OZ sa správajú ako zodpovední lesní hospodári“

li chápať ako klasického obchodného partnera, ktorý sa takisto musí riadiť určitými pravidlami a štandardným postupom v obchodnom styku. Na druhej strane je viacej tých kolegov, ktorí sú na vysokej odbornej a morálnej úrovni a s ktorými sa spolupracuje veľmi dobre. Medzi objednávateľom (OZ) a nami musí platiť zásada spokojnosti oboch zúčastnených. A to v podobe kvality, množstva a primeranej odmeny. Je to o vzájomnej komunikácii, prístupe a tolerancii medzi nami. Aj tak sa niekedy ťažko vysvetľuje, že je to aj kvôli tomu, že tie autá, ktoré sme prevzali, sú o dva roky staršie...“

Na úvahy o tom, či bolo správne zriaďiť OZLT aj za podmienok, že ceny za služby, ktoré poskytuje sú pevne stanovené, J. Uchal nepochybuje, že to bol správny krok, ktorý motivuje pracovníkov regionálnych stredísk hľadať rezervy v nákladoch a spôsoboch ich znížovania. Domnieva sa tiež, že rozhodujúcim kritériom hodnotenia efektivity hospodárenia z celopodnikového hľadiska sa stáva odpoveď na otázku, koľko nás stojí každý vyťažený a doprav-

robia doslova na kolene, väčšinou bez rešpektovania prísnych ustanovení zákona o ochrane životného prostredia. Kto z nich má kalovú jamu, olejové hospodárstvo, alebo sklady na nebezpečné odpady? Pre nás sú tieto veci samozrejmosťou. Zároveň však treba povedať, že sa nám premietajú do nákladov a preto sa niekedy ťažko porovnáva neporovnateľné. Ďalšou našou veľkou prednosťou je operatívnosť vďaka vybaveniu komunikačnou technikou. Sme takisto efektívnejší pri zvládaní porúch vďaka profesionálnej (technickej a personálnej) vybavenosti na OZLT Banská Bystrica. Zvýšili sme hospodárnosť pri nákupe náhradných dielov a pohonných hmôt. Napríklad za rok naše stredisko ušetrilo 30 636 litrov benzínov a nafty oproti normovanej spotrebe. Máme totiž k dispozícii nový program, denne vyhodnocujúci spotrebu PHM,“ hovorí s úsmevom J. Uchal, ale zároveň upozorňuje aj na širšie súvislosti, ktoré negatívne ovplyvňujú hospodársky výsledok OZLT. Má na mysli stav lesnej cestnej siete, úroveň technologickej prípravy pracovísk, prípravu drevnej hmoty na OM. Tu sú určité rezervy, ktoré by OZ mali postupne dostávať na vyššiu kvalitatívnu úroveň. S efektívnosťou technologickej prípravy pracovísk súvisí predovšetkým využívanie moderných, výkonných strojov, ktoré na východnom Slovensku absentujú (najmä ľahší typ dózera) a to aj v extermom prostredí, čo sa prejavuje vysokými prevádzkovými nákladmi, nízkymi výkonmi týchto zastaraných strojov a tým v konečnom dôsledku aj zvýšenými nákladmi na údržby na jednotlivých OZ.

MODERNÉ TECHNOLOGIE SI V TERÉNE CHVÁLIA

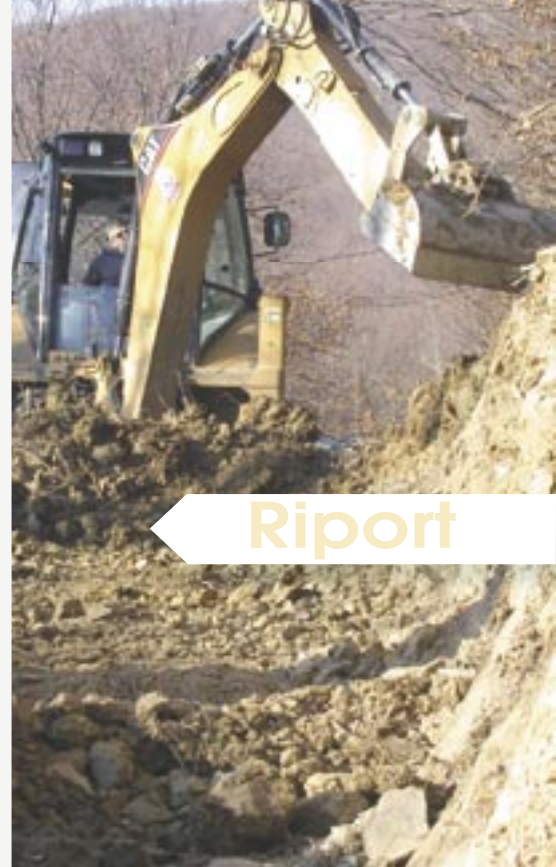
Iste, námetov a podnetov je oveľa viac, ale ja som neprišiel iba vysedať vo vykúrenej kancelárii. Vranovčania majú čo ukázať aj v teréne. Pridáva sa k nám Michal Lukačín, koordinátor prác troch lanovkárskejších partií a spoločne sa vydávame Ladou Nivou za tou z nich, ktorá je najpríjemnejším prekvapením. Novozložená skupina pod vedením hlavného operátora Jána Virbu začala pracovať s ľahkou larixkou minulý rok v máji na LS Strážske v rámci OZ Sobrance a od septembra pracuje na OZ Vranov. Stačilo jej doslova pár týždňov, aby sa zladila tak, že už v poslednom štvrťroku 2006 sa Michal Tabaka, Štefan Mital a Michal Buda pod vedením spomenutého J. Virbu nielen vyrovnali starším, zabehaným partiám, ale dokonca niektoré výkony a kvalitou prác prekonal. V poraste na LS Udavské, kde „Virbovci“ práve pracujú sa pýtam šéfa skupiny, ktorý má mimochodom za sebou skúsenosti z práce so štiepkovačom v Nemecku, čo je najdôležitejšie v ich práci. „Zohratosť partie. Každý musí vedieť, čo má robiť. Najväčší dôraz však kladieme na bezpečnosť. Dokážeme sa vždy dohodnúť na tom, kedy sa na jednotlivých miestach vystriedame. Závisí to od náročnosti podmienok, v ktorých pracujeme.“ Pozerám na plynulú prácu pilčíkov v poraste, na zručnosť J. Virbu pri ovládaní lanovky. Práca im ide skutočne od ruky. Akoby sa maximálne snažili využiť doslova ideálne klimatické podmienky, na začiatok januára netradične prívětivé. Nadobúdam dojem, že okrem už

Moderné rýpadlo ovládané strojníkom J. Lojanom

ný kubík dreva a nie polemika, či platný cenník reálne zohľadňuje konečnú cenu. Čo znamenajú jeho slová v podmienkach vranovského RSLT? Pozrime sa na výkony v odvoze dreva. V roku 2003, keď vranovský OZ vozil 16-timi autami 160 000 m³ dreva, predstavovali náklady na kubík odvezeného dreva 189 Sk. V roku 2006 RSLT odviezlo pre OZ Vranov 140 520m³ 9-timi autami a náklady na kubík odvezeného dreva znížilo na 167 Sk. Spolu odvoz bol za minulý rok 188 000 m³. V tomto roku majú zabezpečiť výkony v odvoze dreva vo výške 218 000 m³. – 12 autami.

J. Uchal vidí aj ďalšie pozitíva fungovania regionálnych stredísk vo vzťahu k OZ v porovnaní s extermým prostredím. „Dokážeme veľmi promptne reagovať na vzniknuté problémy súvisiace s plnením výrobných úloh v rámci všetkých našich pracovísk. Tak napr. na pracovisku LS Malčov (OZ Bardejov), kde máme dve lanovkárske partie nám vypadla kvôli vážnej poruche LKT a pretože máme rezervnú, dokázali sme v priebehu niekoľkých hodín zareagovať a plniť ďalej dohodnuté objemy úloh. Alebo opravy mechanizačných prostriedkov. Živnostníci si ich

Riport

Svahovacia lyžica v teréne

legendárnej partie „Rodákovcov“ tu vznikla ďalšia výborná lanovkárska štvorica, ktorá robí s fortieľom a nasadením.

O pár desiatok kilometrov ďalej na lesnej ceste Jablonovec pri Domaši zasa robí divy s modernou technikou strojník Jaroslav Lojan. Konkrétne s novým kolesovým rýpadlom CAT-432 E a svahovacou lyžicou rýpe priekopu. „Toto je skutočne stroj na túto dobu,“ pochvaluje si, keď ho na chvíľu vyrušíme: „S belorusom, s ktorým som robil predtým, sa to nedá ani porovnať. Denne robím deväť až desať motohodín. Vďaka digitálnemu načítavaču motohodín dokážem presne vykázať, koľko práce som urobil a nikto ma neupodozrieva z ulievania sa. Na stroji pracujem od augusta minulého roka a kdekoľvek som s ním pracoval, či to bolo v Hanušovciach, na Sobranciach alebo Svinici, kolegovia lesníci si ma najskôr nedôverčivo testovali, ale potom ma nechceli pustiť.“

Skúsenosti vranovských kolegov dokazujú, že sa skutočne oplatí investovať do nových, moderných technológií, ktoré sú oveľa výkonnejšie a efektívnejšie ako zastarané stroje. A že máme dost kvalitných ľudí, ktorí dokážu ich potenciál dostatočne využiť. ■

Zľava M. Lukačín, J. Uchal a J. Virba napäto pozorujú prácu lanovky

Pohľad zvonku. Užitočné porovnania a skúsenosti

Voláme ich olejníčky

Jana KRENN

Trochu netypický názov článku, keď si po jeho prečítaní uvedomíte, že vlastne nejde ani tak o staré technológie. Nejde o staručké traktory a lanovky, ktoré majú z posledného a krvopotne sa snažia za každú cenu si ukrojiť z koláča, ktorý im vlastníci štátnych i súkromných lesov ponúkajú. Nie, naopak. Chceli by sme vám čosi porozprávať o nových, výkonnejších, ekologickejších a v konečnom dôsledku aj bezpečnejších strojoch, ktorých je v našich porastoch dodnes žalostne málo. Zainteresovaní určite veľmi dobre vedia, prečo je tomu tak. A kto je to vlastne „my“? Som vaša bývalá kolegyňa a môj manžel Markus Krenn je ten, ktorý mal odvahu prísť k nám. Neprišiel sám, ale s modernými lanovkovými technológiami, ktoré našli na Slovensku dobré uplatnenie. No a do tretice tí, ktorí prekonali počiatočné obavy a strach z neznámeho - partia pilčíkov a operátorov lanoviek, združená okolo Petra Hraška, spolumajiteľa firmy LESNÉ PRÁCE, s.r.o.

Všetko sa to začalo v novembri 2004, keď Slovensko postihla jedna z najväčších veterných kalamít v histórii. A skončilo takmer o dva roky neskôr, keď chlapi vytiahli posledný kmeň. Spolu takmer 60 000 m³ spracovaného kalamitného dreva, 107 000 litrov nafty a veľa úsilia, ktoré prispelo k priemernému výkonu 6,5 m³ / hod. Na prvý pohľad možno nič zvláštne, v podstate jednoduché... A ako spomína na toto obdobie Markus Krenn?

Každý začiatok býva ťažký a toto nebola tá svetlá výnimka, o ktorej sa zvykne hovoriť. Postupné spoznávanie mentality slovenského národa, spôsobu práce v lesnom hospodárstve a zaužívaných postupov, nedôvera v očiach ľudí, s ktorými som mal nasledujúce mesiace úzko spolupracovať – asi tak sa dajú opísať prvé dni či týždne, ktoré som strávil v obci Polomka, ktorej lesné porasty spadajú pod správu OZ Beňuš. Napriek

snahe pracovníkov tohto OZ vyjsť mi vo všetkom

v ústrety, prvé problémy nedali na seba dlho čakať. Spočiatku ma asi museli považovať za blázna, keď som sa tunajším lesníkom pokúšal vysvetliť, koľko dreva bude treba odviezť od jednej lanovky. Postupne sa ale sami presvedčili o tom, že to nie je žiadna chiméra, ale fakt, s ktorým sa musia vysporiadať. A teda zabezpečiť plynulý odvoz dreva, aby sme sa vyhli zbytočným prestojom. Čas sú totiž peniaze...

Tento problém sa nám postupne podarilo eliminovať, no v jarnom období sa objavil opäť, a s väčšou intenzitou. Darmo som upozorňoval na to, že odvozné cesty je treba v časovom predstihu spevniť, aby vydržali nápor, ktorý pri optimálnych podmienkach denne predstavoval aj 300 m³ dreva, ktoré bolo potrebné odviezť. Daná situácia sa začala riešiť až vtedy, keď už nám ľudovo povedané „horelo pod zadkom“. Čo tým chcem povedať? Len to, že som si všimol, že často čakáte do poslednej chvíle namiesto toho, aby ste sa pokúsili problémy riešiť už v zárodku.

Aby to v lese fungovalo tak, aby bol každý spokojný, je dôležitá vzájomná spolupráca medzi dodávateľmi prác v ťažbovej činnosti, tými, ktorí drevo odvážajú a samozrejme lesníkmi. Títo by mali byť rovnocennými partnermi. Len tak možno dosiahnuť optimálne výsledky. Ja som však bohužiaľ mal niekedy pocit, že lesníci sa považujú za niečo viac. Za tú dobu, čo som na Slovensku, sme pracovali na viacerých odštepných závodoch, a tak som mal možnosť porovnať ľudský prístup na rôznych pracoviskách. Našťastie som stretol viac tých druhých, ktorí sa mi v každej situácii snažili pomôcť a týmto sa im chcem im všetkým úprimne poďakovať.

Keď už sme pri ľudskom faktore, rád by som sa pri ňom pozastavil. Môžete mať akúkoľvek špičkovú techniku, to najlepšie, čo na trhu existuje, nebude vám to nič platné, ak nemáte na svojej strane tých správnych ľudí. Ľudí, ktorí sú schopní sa navzájom podporiť, akceptovať, využiť všetky svoje silné stránky, eliminovať tie slabé, ktorí

„Spočiatku ma asi považovali za blázna“

„Mal som niekedy pocit, že lesníci sa považujú za niečo viac“

„V porovnaní s Rakúskom ste pozadu o približne 15 rokov“

skrátka ťahajú za jeden koniec. Dať ich dohromady vôbec nie je ľahké. V súčasnosti je v Rakúsku prakticky nemožné nájsť skutočne kvalifikovaných pracovníkov, na ktorých by ste sa mohli spoľahnúť a ktorí by vôbec boli pre vás ochotní robiť. Tu na Slovensku som však mal šťastie a podarilo sa nám dať dokopy tím šikovných mladých ľudí, ktorí majú záujem naučiť sa niečo nové a posunúť rozvoj slovenského lesníctva smerom dopredu. Viem, je to len kvapka v mori, ale niekto predsa musí byť prvý a začať... Mojou snahou je pokúsiť sa na Slovensku zaviesť pracovné postupy zaužívané u nás, hlavne čo sa týka čistoty a kvality spracovania dreva. U nás som sa často stretol so značným poškodením stromov, ktoré mali ostať po ťažbe v poraste.

Zostať síce zostali, ale o dobrom speňažení v budúcnosti možno len snívať.

Všetko toto má samozrejme vnútornú súvislosť s technickým stavom lesnej techniky na Slovensku a ohodnotením ľudí. Dá sa povedať, že v porovnaní s Rakúskom ste pozadu o približne 15 rokov. Je to taký začarovaný kruh. Väčšina súkromníkov si pri súčasných cenách za dodávateľské práce jednoducho nákup nových technológií nemôže dovoliť. Šťastí sú si na vine sami, keď vidíte, ako sa v rámci výberových konaní navzájom podliezajú s cenami. Funguje to preto, že konkurencia je stále ešte relatívne veľká. Ale to nebude trvať donekonečna, o pár rokov bude väčšina z nich nútená jednoducho ukončiť svoju činnosť. Myslím, že keby ste ich v tejto situácii podržali a ponúkli im viac, vyhli by ste sa situácii, ktorá sa v budúcnosti zdá byť nevyhnutnou. Totiž nástupu niekoľkých silných firiem, ktoré si svojím spôsobom budú môcť diktovať ceny.

To sa už koleso začne točiť opačne. Vlastne sa už pomaly začalo.....

Neoplatí sa teda už teraz dať šancu novým technológiám, ktoré sú výkonnejšie, ekologickejšie a bezpečnejšie? Nie je rýchle a kvalitné spracovanie drevnej hmoty, používanie šetrnejších ťažbových postupov to, o čo by sme sa mali všetci usilovať? Technický rozvoj ide milovými krokmi dopredu a vy by ste nemali zmeškať tento vlak. Jedným z príkladov, že je to naozaj tak, je HIGHLANDER, prototyp stroja, ktorý sme minulý rok testovali práve na Slovensku. Dá sa použiť ako normálny harvester, no v lanovkových terénoch, kde kvôli nesprístupneniu porastov nie je možné lanovky nasadiť. A keďže nie som z tých, ktorí vodu kážu, a víno pijú, rozhodol som sa pri novom MOUNTY 4000+ vyskúšať umelé koťvené laná. Pri porovnateľnej záťaži, rovnako hrubé ako oceľové (22 mm), váži 1 meter namiesto 1,2 kg len 240 g, čo umožňuje oveľa

Pri spracovaní kalamity na Polomke

Lanovka MOUNTY 4000+

ľahšiu manipuláciu. Život ma naučil, že len tí, ktorí stále hľadajú dopredu, a neostávajú stáť na tom istom mieste, majú šancu byť úspešní. Niečo dosiahnuť, niečo na tomto svete zmeniť – o to by sa mal usilovať každý z nás...

Tak to bol jeden pohľad na danú problematiku. Dajme teraz ale priestor tým, ktorí sami na vlastnej koži zažili, čo to nová technológia vlastne je. Oslovila som dvoch z nich.

Tomáš Košťal: „Nová technológia sa s tou starou skutočne nedá porovnať, je to úplne o niečo inom. Zoberme si len takú montáž. Pri starej lanovke sme potrebovali celý deň, kým sme ju postavili. A teraz? Pokiaľ ide o kratšie trasy - okolo tých 100 m, za 2 hodiny nemáme čo robiť. Prestože kvôli technickým problémom sú tiež minimálne. Predtým sme museli rátať s tým, že v priemere jeden deň v týždni budeme musieť venovať opravám a údržbe. Pravdupovediac, tie naše staré mašinky, voláme ich aj olejničky, sa ani po ekologickej stránke veľmi nemajú s čím chváliť.

A to už nehovoriac o tom, ako sa práca pilčíka stala menej namáhavou a bezpečnejšou. Vtedy potreboval približne 10 minút, kým strom odrezal a odvetvil. No a teraz stačia 2 minúty a je so svojou prácou hotový. Tým, že už stromy nemusíme odvetvovať (robí to harvesterová hlavica, ktorá je súčasťou lanovky), ušetříme čas a porasty po nás ostávajú čisté. Ešte by som sa chcel pristiaviť pri spôsobe komunikácie. Kým predtým ten, ktorý obsluhoval lanovku, stál pri traktore a teda nemal možnosť vidieť, čo sa robí so stromom priamo v poraste, či sa niekde nezachytil, alebo či neohrozuje ostatných, teraz je to iné. Pracovník, ktorý diaľkovo ovláda vozík slúžiaci na približovanie dreva, stojí priamo v poraste, a tak má možnosť okamžite zareagovať na možné prekážky. Je to zase o tom istom – o vyššej bezpečnosti a produktivite práce. Možno by vás zaujímalo, čo je tento stroj schopný denne vyprodukovať. Rád by som uviedol aspoň 2 príklady. Naším rekordom bolo 220 kubíkov, ktoré sa nám podarilo vyťažiť za deň (dvojmenná prevádzka, cca 14 hodín) pri lanovaní smerom nahor, keď sme spracúvali kalamitu na OZ Beňuš. Čo sa týka obnovnej ťažby, v snehu po kolená sme za 8 hodín na LS Liptovská Teplička (OZ Liptovský Hrádok) vyťažili smerom nadol 175 m³. Myslím, že sa nemáme za čo hanbiť ani keď ide o kvalitu našej práce. Markus vždy trvá na tom, že musí byť prvotriedna.“

Peter Hraško: „Kým sme nezistili, aké výhody poskytuje lanovkový systém MOUNTY 4000+ mali sme skúsenosti len so staršou technikou. Za veľké plus tejto veľkokapacitnej lanovky považujem výrobu hotových sortimentov, ktoré môžu byť priamo dodávané odberateľom. Nezanedbateľným aspektom je podľa môjho názoru nielen výrazné uľahčenie práce pilčíkov, ktorí už nie sú nútení strom odvetviť v poraste, ale najmä jej vyššia bezpečnosť. Počas dvoch rokov sme sa podieľali na spracovaní kalamity na OZ Beňuš a čiastočne sme vykonávali aj obnovné úmyselné ťažby na iných OZ. Momentálne pracujeme v Rakúsku. Ak by som chcel porovnať ich spôsob práce s tým našim, musel by som skonštatovať, že pokiaľ u nás ide predovšetkým o kvantitu, u našich susedov sa kladie oveľa väčší dôraz na kvalitu. Tá je vždy na prvom mieste. V súčasnosti sa však s takou vyspelou krajinou ako je Rakúsko, kde sú ceny za dodávateľské práce oveľa vyššie, nemôžeme porovnávať. Neostáva nám nič iné len veriť, že to raz príde aj k nám a že moderné technológie, či už harvestory, alebo lanovky, budú samozrejmosťou a nie výnimkou.“ ■

Čo nám prezradza pamätník jednej lesnej správy

Inšpirujúci prístup našich predchodcov

František ŠTULAJTER

Čírou náhodou sa mi dostal do rúk zaujímavý dokument. Ide o pamätník lesnej správy v Sihle. Pýtate sa, čo môže byť v takom pamätníku zaujímavé? Odpovedám, že všetko. Nie je to pamätník písaný ako spomienka na minulosť. Je to úradný dokument, hodnotiaci a sumarizujúci podľa stanovenej štruktúry podstatné udalosti na lesnej správe od roku 1919 do roku 1946. Písaný je krasopísne úradným atramentom. Každý ročný zápis je uzavretý dátumom a podpisom lesného správcu. Štruktúra pre vedenie pamätníka je stanovená v Schéme na vedenie pamätníka, ktorá tvorí jeho úvodné strany. Pozostáva z 13 kapitol. Uvediem aspoň v krátkosti to najdôležitejšie a najzaujímavejšie z uvedeného pamätníka.

● Každoročne sa zápis začína uvedením **zmien v nehnuteľnom majetku** lesnej správy. Evidované je rušenie budov a stavieb, spôsob ich asanácie, vždy dražbou aj s uvedením výnosu z nej. Rovnako je zaznamenaná výstavba hájeniek, robotníckych ubikácií a polovníckych chát s uvedením staviteľa. Uvedené sú aj prostriedky vynaložené na údržbu a rekonštrukciu budov. Samozrejmosťou je vykonávanie údržby majetkových hraníc a hraničných kopcov. Dochádzalo aj k zmenám vlastníctva pozemkov. V rámci pozemkovej reformy v roku 1926 sa vyčlenilo z majetku štátu ako prvý pridel pre potreby pasienkových spoločenstiev Drábsko a Sihla viac ako 225 katastrálnych jutár lesa premenených do kultúry paša. Naopak obmedzenie osadníckeho práva obyvateľom Čierneho Balogu, začaté v roku 1943, ostalo pre ťažké hospodárske pomery otvorené ešte v roku posledného zápisu, teda v roku 1946. Premenu 5,58 ha lesnej pôdy na trvalé cestné teleso krajinskej cesty Hriňová – Brezno nad Hronom povolil Krajinský úrad v Bratislave v roku 1938. **Pri všetkých zmenách v majetku je uvedený úrad a číslo výnosu, ktorým bola zmena nariadená spolu s uvedením parceli, porastov alebo časti lesa, ktorých sa zmena dotkla.**

● Dňa 20.8.1935 došlo k začleneniu Správy štátnych lesov Sihla 3737.93 ha k Správe štátnych lesov Hronec v Štiavnicke, čím sa obvod správy zvýšil na 8134,49 ha a zaujímal celú Masarykovu (Kamenistú) dolinu.

● Ďalej nasleduje **popis dopravnej infraštruktúry**. Zaznamenaná je výstavba nových alebo prestavba a údržba existujúcich dopravných zariadení s uvedením vynaložených finančných prostriedkov. Údržby boli vykonávané vo vlastnej réžii, výstavbu nových ciest vykonával stavebný oddiel riaditeľstva štátnych lesov a statkov v Banskej Bystrici, alebo súkromné stavebné firmy na základe výberového konania.

Počiatočná sieť dopravných ciest pozostávala z hlavnej dolinovej cesty a splavného potoka, udržiavaného pre potreby plavenia dreva. Na ňu nadväzovali vedľajšie cesty udržiavané v dobrom stave, ktoré sa priležitostne používali na vývoz dreva len ako cesty

zimné v čase dostatočného množstva snehu a v mrazoch. Nimi sa zväžalo drevo na sklady dreva, odkiaľ nasledovala doprava plavením (palivo) alebo vozom dolinovou cestou. V roku 1926 napríklad odplavili 10 000 prm dreva. V nasledujúcom roku začala výstavba lesnej železnice a postupné sprístupňovanie bočných dolín.

Počas hospodárskej krízy v 30. rokoch bola povolená ministerstvom zemnedelstva dynamickjšia výstavba ciest ako núdzová práca okoliteho robotníctva v nezamestnanosti. Po zlepšení ekonomickej situácie sa začalo so sprístupňovaním odľahlejších porastov určených na ťažbu, pričom sa mokré úseky dláždili drevnými drúkmi a brvnami. V neprístupných miestach sa stavali ryzne, ktoré sa po ukončení vývozu rozoberali, trvalé šmyky sa nestavali. **Každoročne venovali naši predchodcovia veľkú pozornosť udržiavaniu ciest a vodných tokov. Samozrejmosťou bolo odstraňovanie prekážok z vodných tokov a ich uvoľňovanie po privalových dažďoch ako prevencia pred následným poškodením ciest.**

Ing. František Štulajter, CSc. je vedúcim Odboru lesníckej politiky a certifikácie lesov

(pokračovanie v Lesníku č. 3)

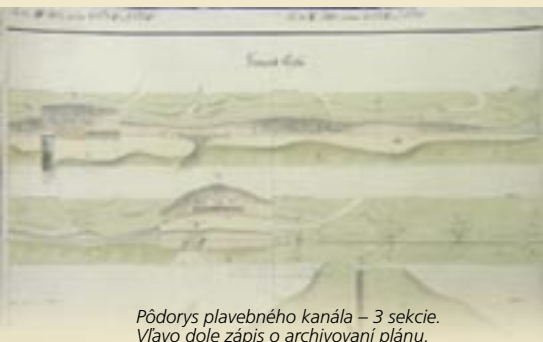
Učel	Číslo výnosu	Číslo parceli	Číslo porastu	Číslo časti lesa	Číslo výnosu
1. Náklady na...	247.000.00 Kč				
2. Náklady na...	3.050.000 Kč				
3. Náklady na...	70.700.000 Kč				
4. Náklady na...	1.570.220.75 Kč				
5. Náklady na...	11.000.000 Kč				
6. Náklady na...	11.400.000 Kč				
7. Náklady na...	32.760.000 Kč				
8. Náklady na...	629.820.000 Kč				
9. Náklady na...	77.110 Kč				
10. Náklady na...	156.707.600 Kč				
11. Náklady na...	543.- Kč				
12. Náklady na...	661.590.000 Kč				
13. Náklady na...	3.427.205.000 Kč				
14. Náklady na...	996.169.000 Kč				
15. Náklady na...	4.424.870.200 Kč				
16. Náklady na...	2.147.605.200 Kč				
17. Náklady na...	7.272.489.400 Kč				

Z múzea

Príbehy vecí alebo Pár slov o predmetoch zo zbierok Lesníckeho a drevárskeho múzea

Plány plavebného kanálu Zlatá Baňa - Solivar

Marek VANGA

Pôdorys plavebného kanála – 3 sekcie. Vľavo dole zápis o archivovaní plánu.

Pozdĺžny profil kanála s tromi časťami uloženými nad sebou, pričom prvá je jeho úplný začiatok – vyústenie z prítokovej pri Zlatej Bani.

Slovensko má dlhú tradíciu v ťažbe nerastných surovín, najmä rúd. V nerudnom baníctve zaujímala v minulosti významné miesto soľ, ktorej bohaté zásoby sa nachádzajú v Solivare na východnom Slovensku.

História ťažby soli v Solivare je bohatá. Prvá písomná zmienka o soľnom prameni je z roku 1223, keď ho kráľ Belo IV. prepožičal bratom Čipkárovcovi. Neskôr bolo panstvo známe ako *Castrum salis* (Soľný hrad) v prenájme rôznych šľachticov a duchovných. Od roku 1288 vlastnili soľonosné pozemky feudáli rodu Sóosovcov, ktorí získavali soľ z prameňa varením soľného roztoku – soľanky. V roku 1592 prechádza soľné ložisko opäť do erárneho vlastníctva. V tých časoch bola zavedená nová technológia varenia soľanky a objavené ložiská kamennej soli, čo zvýšilo nároky závodu na množstvo dreva. A keďže blízke lesy boli vyťažené, drevo na varenie a banskú prevádzku sa muselo dovážať z väčších vzdialeností.

O výstavbe prvého plavebného kanála rozhodla v druhej polovici 17. storočia komisia cisárskej dvorskej komory, ktorá bola vyslaná preskúmať zlé finančné pomery v soľnom závode. Jeho výstavbu viedol Štefan Jordan, lesmajster prizvaný z Banskej Bystrice. Plavebná trasa viedla korytom potoka Delňa až po Dulovú Ves, odkiaľ pokračovala v drevenom koryte na pilótoch. Na drevosklade v Soľnej Bani sa kanál vetvil v tvare písmena „V“. Sezónnosť prevádzky a častý nedostatok vody si vynútili dodatočnú stavbu vodnej nádrže v oblasti Sigordu, ktorej úlohou bolo akumulovať vodu a zlepšovať prítoky počas plavenia.

Zvrat vo vývoji soľného závodu spôsobila katastrofa v roku 1752, keď v noci z 21. na 22. februára náhly príval vody zaplavil ťažnú jamu Leopold. Zistenie, že takto vzniknutá soľanka je veľmi kvalitná, viedlo k zmene výrobného programu na

získavanie soli výlučne varením. Následná postupná modernizácia technologických zariadení bane otvorila otázku zefektívnenia dovtedajšieho spôsobu plavenia dreva. Dilemu, či existujúci plavebný kanál zrekonštruovať, alebo postaviť nový, rozhodol v prospech druhej varianty dvorský architekt Ján Svoboda, ktorý zároveň rozhodol postaviť aj novú prítokovú pri Zlatej Bani. Stavebné práce pod dozorom kráľovského stavebného adjunkta Jozefa Lechnera z Košíc trvali od roku 1819 do roku 1821.

Drevený kanál s dĺžkou 18,9 km a prevýšením 515 m mal lichobežníkový profil 82x45x60 cm a viedol od Zlatej Bane pozdĺž potoka Delňa do Kokošoviec, kde sa stáčal k Solivaru. Vedenie trasy si vynútilo prekonať prekážky vybudovaním zárezov, násypov a mostov, kde to bolo možné, žľab bol uložený na teréne. Na niektorých miestach bola trasa vedená akvaduktami. V priestore drevoskladu bol vybudovaný drevený stojan dlhý 300 m a vysoký 4 až 10 m. Na ňom bol uložený žľab s pozdĺžnou manipulačnou lavicou a každých 10 m aj zasúvadlo umožňujúce samovykladanie dreva na obidve strany. Po uvedení do činnosti sa kanál ihneď osvedčil, veď ročne sa ním splavilo 8 a 10 tisíc prm dreva. Po-

stupom rokov však bola jeho údržba stále nákladnejšia, až ho v roku 1917 nahradila lesná železnica Prešov – Sigord.

Projekt kanála, ktorý vlastní naše múzeum, vypracoval sám architekt Ján Svoboda. Pozostáva zo 49 listov netypizovaných rozmerov (výška je približne 50 cm, dĺžka sa pohybuje od 70 do 90 cm), z nich 16 zobrazuje pozdĺžny profil, 17 pôdorys stavby, 6 výškové zameranie, 4 priečne profily rôznych úsekov a objektov na trase a ostatné celkovú situáciu, plán drevoskladu v Solivare, plán hate na bočnom prítoku a rozsiahlu legendu (3 listy). Na niektorých listoch je zápis z roku 1822 s podpisom Jozefa Lechnera, potvrdzujúci pravdivosť plánu oproti skutočnosti. Na všetkých listoch je zápis o archivovaní Uhorským kráľovským krajinským stavebným riaditeľstvom, tiež z roku 1822.

Plány sme získali v roku 1962 darom od Slovenského národného múzea v Bratislave a dodnes patria k najvzácnejším predmetom v našich zbierkach. Sú dokladom technického pokroku, ktorý na území Slovenska v dobe konjunktúry baníctva prekvital. ■

Ing. Marek Vanga
Múzeum vo Sv. Antone - Lesnícke
a drevárske múzeum vo Zvolene

Priečne profily rôznych úsekov a stavebných objektov na trase.

Panorama Bielych Karpát

Navštívte OZ Trenčín

Róbert KIŠ

PRÍRODNÉ POMERY, OROGRAFICKÉ ČLENENIE

Odštepny závod Trenčín obhospodaruje lesy v pohoriach Malé Karpaty, Biele Karpaty, Považský Inovoc a Strážovské vrchy. Menšia časť lesov sa nachádza v Považskom podolí a Podunajskej pahorkatine. Nadmorská výška územia je od 165 m n. m. do 1 042 m n. m., pričom lesy sa nachádzajú vo všetkých polohách.

Najvyššiu nadmorskú výšku na území obhospodarovanom Odštepny závodom Trenčín dosahujú v Považskom Inovci - Inovoc – 1 042 m n. m., v Strážovských vrchoch - Rokoš – 1 010 m n. m. a v Bielych Karpatoch - Veľká Javorina – 970 m n. m. Lesné vegetačné stupne sú na území odštepneho závodu zastúpené od 1. po 5. s prevahou 3. lesného vegetačného stupňa. Najrozšírenejšou drevinou je buk so 44 % zastúpením, ktorý tvorí kvalitné porasty. Optimum jeho rozšírenia je v oblasti Bielych Karpát. Druhou najrozšírenejšou drevinou je dub s 21 % zastúpením. Podiel ihličnatej hmoty na celkovej zásobe je 18 % (8 % smrek a 7 % borovica 3 % ostatné ihl. dreviny).

VÝVOJ, HISTÓRIA A ORGANIZAČNÁ ŠTRUKTÚRA ZÁVODU

Veľká hustota feudálnych sídiel a kopaničiarske osídlenie si vyžiadali v minulosti rozsiahlejšie odlesnenie územia a tiež degradáciu pôdy. Od začiatku 20. storočia sa však začalo so zalesňovaním málo výnosných pasienkov. SPRÁVA ŽUPY TRENČIANSKEJ, vydaná v roku 1922 Jozefom BELLAJOM županom trenčianskym, charakterizovala našu župu spomedzi ostatných žúp Slovenska takto: „Ide o župu na lesy veľmi bohatú, ohraničenú zo všetkých strán vysokými, lesom porastlými horami, tvoriacimi kompaktný teritoriálny celok, ktorého prostriedkom po celej dĺžke preteká jedna z najväčších riek Slovenska, mohutný a divý Váh“.

Nová etapa v existencii odštepneho závodu začína v decembri roku 1948 schválením

zákona č. 312, ktorý stanovil vytvoriť výrobné jednotky lesného hospodárstva t.j. **Lesné závody**. Na základe týchto skutočností **bol začiatkom roka 1949 zriadený Lesný závod Trenčín** patriaci pod Krajskú správu lesov v Bratislave. Po roku 1949 prešiel Lesný závod Trenčín viacerými organizačnými zmenami, s kontinuálnym sídlom organizačných jednotiek resp. sídla samostatného podniku (1997-1999) v Trenčíne až do súčasného obdobia,

Trenčianske Teplice - kúpeľný park

Lesnícky náučný chodník

Bližšie informácie o ubytovacích možnostiach OZ Trenčín získate na adrese www.lesy.sk, na e-mailovej adrese kis@lesy.sk, alebo na tel. č. 032/7484509.

kedy OZ Trenčín organizačne zastrešuje 5 lesných správ a 3 expedičné sklady.

HISTORICKÉ, KULTÚRNE PAMIATKY, PRÍRODNÉ ZAÚJIMAVOSTI

Územie OZ Trenčín je bohaté na historické a kultúrne pamiatky. Mesto Trenčín je jedným z najvýznamnejších turistických stredísk Stredného Považia. Dominantou mesta je Trenčiansky hrad so stálou historickou expozíciou a známou „Studňou lásky“. Trenčiansky hrad stojí na mieste pôvodného rímskeho osídlenia „Laugaricio“, s najstaršou písomnou zmienkou o najsevernejšom trvalom výskyte rímskeho osídlenia na našom území.

Milovníci histórie môžu navštíviť súbor

Karpát a Považského Inovca.

UBYTOVACIE MOŽNOSTI OZ

Na území OZ Trenčín sa nachádza luxusný Poľovnícky zámok Antonstál, vybudovaný v prekrásnom prostredí Bielych Karpát (celková kapacita 43 lôžok). Ďalšie ubytovacie možnosti sú poskytované v rámci rekreačnej chaty Trenčianske Teplice (oblasť kúpeľného areálu Trenčianske Teplice) a v poľovníckych chatách: Omastiná, Čierny Vrch, Striebornica (Strážovské Vrchy), Ponikleč, Čerešienky, Kolesová (Biele Karpaty), Kočovce, Helbuš (Považský Inovoc). ■

Ing. Róbert Kiš je referent poľovníctva a lesoturistiky, OZ Trenčín

Trenčiansky hrad

Rusi „kopú“ za nás

Ján MIČOVSKÝ

Biomasa. Slovo, ktoré inžinier Farkaš svojou profesionálnou vytrvalosťou presníval do podnikovej reality. Slovo, ktoré má viac rozmerov. Obchodníci v ňom „čítajú“ aj sortimenty, ktoré by vedeli predať bez štiepkovania a - lepšie. Lesníci si pod ním vybavujú zásoby, ktoré im dlhodobo blokujú horné sklady. „Farkašovci“ im však pripomenú tenčinu, ktorú by inak nepredali. Tému biomasy už v minulom čísle výstižne zmapoval Jozef Marko. Trocha prekvapivo sa jeho závery medzitým rozhodla podporiť aj jedna zo svetových mocností!

Zatvorenie ropných kohútikov vzbudilo všeobecné európske obavy. Ropa už prúdi, obavy ostali. Právom. Hrozné gesto surovínovej hegemonie Ruska súvisí na prvý pohľad s našim podnikom len veľmi okrajovo. Ale naozaj len na prvý pohľad. Zdá sa, že slovenským politikom bude v blízkej budúcnosti dopriate opustiť obľúbené prekáračky a riešiť vec prvoradej naliehavosti: energetickú bezpečnosť krajiny. Nech už bude toto riešenie akékoľvek, jedno je isté - nebude lacné. Napriek tomu sa mu nevyhneme. Výraz „domáce obnoviteľné zdroje energie“ získa ešte viac na naliehavosti. Ponechajme teraz bokom, koľko percent energie-

tickej spotreby by sme dokázali štiepkou pokryť, iste to však nebude málo. Lesy sa tak vďaka ruskej snahe ukázať, komu patrí v Európe skutočná moc, môžu stať nádejou i čiastočným riešením. Naše dnešné starosti s výrobou štiepky môžu byť už v blízkej budúcnosti vykúpené mimoriadnym profitom. Ekonomickým i spoločenským. Spolu so stovkami hektárov energetických porastov, ktoré nám na čim založiť, získa tak naša lesnícka práca ďalší rozmer.

Myslím, že by sme tým Rusom mali byť vlastne vďační. ■

Myslím, že by sme tým Rusom mali byť vlastne vďační. ■

Reč čísel a fámy zo zdroja JPP

Jozef MARKO

Všetci veľmi dobre poznáme starú ľudovú múdrosť o tom, že reči sa hovoria a chlieb sa je. Napriek tomu niekedy viac hovoríme ako robíme, viac načúvame rôznym rečiam, ako si overujeme, či sú pravdivé. Pozorne načúvame a niekedy priam bažíme po „zaručene pravdivých správach“ z takzvaných dobre informovaných zdrojov. Šírieme ich ďalej bez toho, aby sme si overili ich pravdivosť priamo pri prameni. Česť tým, ktorých sa to netýka. Šuškanďy, fámy, domnienky povýšené na väčšinovú mienku tak získavajú navrch nad argumentmi, faktami a objektívnymi číslami.

O Odštepnom závode lesnej techniky š.p. LESY SR (OZLT) sa už zo zdroja JPP (Jedna pani povedala) rozšírili medzi niektorými kolegami na odštepných závodoch a možno aj v externom prostredí reči o tom, že OZLT nemá opodstatnenie, pretože nedosahuje požadované výkony, neohospodári efektívne a nie je konkurencieschopný v porovnaní napríklad so súkromnými prepravcami dreva. Kto si dá tú námahu a pátra po objektívnych faktoch, zistí niečo úplne iné. Zoberme si len taký odvoz dreva a porovnajme OZLT so zahraničnými subjektmi, ktoré túto službu zabezpečujú.

Ing. Jiří Prchal, riaditeľ Dopravného závodu spoločnosti LESS & Forest nedávno pre český odborný časopis Lesnícká práce povedal, že za rok 2005 odviezli 60-timi vozidlami vyše 600 000 m³ dreva, čo predstavuje ročný priemer viac ako 10 000 m³ na jedno vozidlo. Za rok 2006 očakával navýšenie celkového objemu odvezeného dreva o 100 000 m³, čo by znamenalo priemer na jedno nákladné auto alebo odvoznú súpravu takmer 12 000 m³ za rok. Ing. Luboš Fúšik v tom istom vydaní časopisu uviedol, že spoločnosť CE WOOD dosahuje svojou stovkou odvozných súprav mesačné výkony v odvoze dreva na úrovni 100 000 až 110 000 m³. Berme do úvahy to vyššie číslo a zistíme, že priemer na auto a rok je 13 200 m³ odvezeného dreva.

Riaditeľ OZLT Ing. Miroslav Slotta má k dispozícii aktuálne čísla za ním riadený závod. Priemer na jedno auto prevádzkované OZLT za rok 2006 v odvoze dreva dosahuje objem 15 700 – 16 000 m³. Pre zaujímavosť, keď prevádzkovali odvozné prostriedky odštepne závody, dosahoval tento ukazovateľ hodnotu 11 700 m³. Myslím, že tieto čísla nepotrebnú ďalší komentár a predsa si jeden krátky neodpusť. Nečakám, že sa všetci tí čitatelia, ktorých sa výhrady v článku týkajú, zamyslia nad tým, ako dokázu škodiť a krivdiť šírením neoverených informácií. Ak to však urobí aspoň jeden z nich, tak tieto riadky splnili svoj účel. ■

Les je pre mňa predovšetkým moja spomienka z detstva. Pochádzam z Hornej Oravy, konkrétne z Tvrdošína – čo je len pár kilometrov od Poľských hraníc. Vždy, keď prídem na návštevu svojho rodného kraja a pozerám sa na všetky tie stromy, v myslí sa vraciam do čias, keď som bola malým dievčaťom.

S prírodou a lesom sa mi v spomienkach spája hlavne môj ujo, ktorý bol náruživý hubár. Od mojich štyroch rokov až do obdobia puberty ma brával pravidelne na hriby. Každé leto, každý deň a za každého počasia sme chodili do lesa - a nenašli sme nikdy ani jeden jediný hrib. Pritom sme si za tie roky vytvorili všelijaké rituály – kľáčali sme pod stromami, modlili sme sa, hrabali sme pod ihličím... A vôbec nič. Ale ako zázrakom to nakoniec dopadlo vždy tak, že sme huby domov doniesli. Na záver takto stráveného dňa sme totiž zvykli vysiadať na kraji lesa a môj ujo mi rozprával a učil ma samé nepraktické veci – napríklad mi vysvetľoval, ako sa meria nadmorská výška na stebielkach trávy... Keď vtedy prechádzali okolo ostatní hubári s plnými košíkmi, vždy sa im nás ulútoستilo a každý nám zo dva hribiky podaroval. Takže sme neobišli naprázdno. Neskôr, keď som mala už aj deti a môj dobrý ujo už nebol medzi živými, som sa znovu viackrát vyberala zbierať hriby, ale opakovane som nenašla ani jeden jediný. Huby sú teda pre mňa asi zakliate.

Na Oravu sa snažím chodiť pravidelne aj teraz. Môj jediný brat tam totiž ostal bývať a vždy ho veľmi rada navštívim v jeho dome, ktorý je takmer uprostred lesa. Okrem Tvrdošína mi k srdcu prirástli aj Oravice. Tento kraj patrí už od čias Márie Terézie Tvrdošínu, ale zaujímavosťou je, že sú od mesta vzdialené vyše 20 km. Moji rodičia sem zvykli chodiť na dovolenky a do miestnych termálnych kúpeľov si dnes zjdem veľmi rada aj ja. Úplne najlepšie kúpanie je tu v zime, keď mrzne a teplota je takých 20 stupňov pod nulou. Z vody sa krásne parí, všade navôkol je hmla a nádherne zasnežené lesy...ako v rozprávke. ■

OLGA FELDEKOVÁ
spisovateľka a humoristka

Prečo
mám
rada
les

	puchne	detská škôlka (zastar.)	začiatok tajničky	kód rumunského leu	vyhynutý kočovník	typická pre losa	spôsobu je pocit chladu						
praním odstránilo (zried.)													
parný rušeň (zastar.)													
konzervovala si dymom													
chovateľská činnosť				domáce meno Márie bočky				liečivé byliny	značky tónov	staršie plošné miery	malý hlodavec		
častkové menové jednotky v Macau					3. časť tajničky kód Kiribati								
Pomôcky: avos, inia, dadov, Ranis	odtláčis	strelná zbraň 2. časť tajničky				ostrovy v Atlant. oceáne vnaďil							
ofúkal dymom							okreš limited (skr.)						
dolné časti vlnoviek					stredo-európske pohorie výzva					postupne poleje	4. časť tajničky		
temnota				obrazy nahých postáv tiež					EČV Popradu dievčič (zried.)				
rímska dvojka			a podobne (skr.) zachce sa (iron.)					skratka poručíka zamažú					
robím osnovu							vypi po jedle chod						
skratka nárečového slova				ázijský štát grécka nymfa									
štátna pokladnica					cestovali lietadlom nie je								
obyvatel Šace						zhŕňa turecké mužské meno							
	základná škola (skr.)	delfi-novec nech, po česky						úprava vlasov apendektómia					
odosiela										domáce meno Ivana			
koniec tajničky										rúbal			

Sedí horár v krčme, podchvíľou sa postaví od pohárika, príde k oknu a na plné hrdlo zakričí smerom k lesu:

- Zeleným navrch, zeleným navrch! Keď to už zopakuje asi desaťkrát, pyta sa ho krčmár:
- Môžeš mi povedať, prečo stále voláš do lesa zeleným navrch?
- Mám totiž v lese na brigáde na zalesňovaní policajtov.

Nudné popoludnie na zámku lorda Charlesa Nortona. Lord Charles sa obracia na svojho sluhu Jamesa.

- James, prichystaj guľovnicu, pôjdeme k rieke na ryby.
- Vaše lordstvo, nebolo by lepšie zobrať na ryby namiesto guľovnice nejaké udice?
- Si ty ale idiot James... Ty si skutočne myslíš, že keď na nejakého rybára namierim udicu, že mi dá rybu?

Príde medveď do krčmy a objedná si sendvič a pivo. Krčmár pozerá... a vraví:

- Ale vy ste medveď!?
- Dobre vidíte. - na to medveď.
- A hovoriaci!
- Aj počujete... a už mi môžete dať ten sendvič a pivo?
- Jasne, jasne... len je to také nezvyklé, normálne sem medvede nechodia. Čo robíte v týchto končinách?
- Pracujem na stavbe, tam naproti. - odpovie medveď. Zje sendvič, vypije pivo, zaplatí a odíde.

Takto tam chodí nejaké dva týždne. Jedného dňa príde do mesta cirkus. Princípál tiež zavíta do krčmy a krčmár mu rozpovie o hovoriacom medveďovi.

- Neuveriteľné! Pošlite ho ku mne! Na druhý deň, keď medveď znovu príde do krčmy, krčmár vraví:
- Hej, pán medveď! Mám pre vás dobrú robotu, kde zarobíte skvelé prachy!
- Áno? A čo je to zač?
- V cirkuse!
- V cirkuse???
- Tak.
- V cirkuse? To myslíte ten veľký stan? Čo sú tam tie všetky zvieratá? Čo tam majú natiahnuté to veľké plátno s dierou uprostred?
- Tam, presne tam! Medveď zmätené pozerá a potom sa opýta:
- ... a načo by tam potrebovali fasádnika???

Drvorubač príde do lesa, oprie pilu o strom a hovorí:

- Ty si píla, ja som nepil.
- A naleyje si ...

Biologický paradox: krčma je jediné miesto na svete, kde sa z cicavcov stávajú plazy!

Tajnička krížovky z januárového čísla Lesníka znie: **„Ale drahá, z krivých nôh nebudeš platiť rovnú daň“**. Z úspešných lúštitelov sme tentokrát vyžrebovali **Emila Indra** z Hriňovej. Víťazovi posielame knihu z produkcie vydavateľstva IKAR. K výhre mu blahoželáme a prajeme príjemné chvíle pri čítaní.

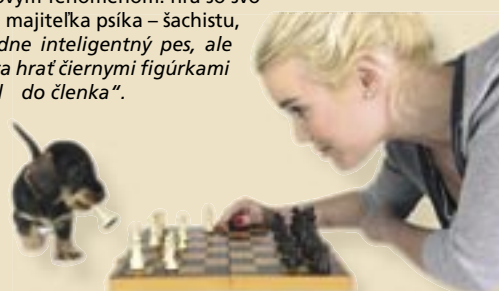
redakcia

Mimoriadne schopnosti psa sú už od praveku využívané človekom. Spolahlivý strážca ľudských obydli i pasúcich sa stád, pomocník poľovníkov, stopár i durič, pomocník pri hľadaní – pes za tisícročia spoložitia s človekom nespočetnými spôsobmi osvedčil svoje bystré zmysly aj intelekt pre blaho človeka.

Jazvečík, ktorý počúva na meno Kasparov, je svetovým fenoménom: hrá so svojou majiteľkou šach. Šarmantná blondýna Veronika Š., majiteľka písa – šachistu, si však naň sťažuje: *„Je pravda, že Kaspi je mimoriadne inteligentný pes, ale na druhej strane je veľmi zanovitý a popudlivý: odmieta hrať čiernymi figúrkami a minule, keď som mu dala mat, ma bolestivo uhryzol do členka“*.

Veronika Š. prihlásila svojho psa za člena Svetovej šachovej federácie FIDE. Podľa prezidenta tejto organizácie Kirsana Iljumžinova je členstvo jazvečíka Kasparova vo FIDE nereálne: *„Pravidlá šachovej hry, schválené na 75. kongrese FIDE v Calvii na Mallorke v októbri roku 2004, hovoria v článku 4 o vykonaní ťahu jednoznačne: Každý ťah sa vykonáva len jednou rukou.“* ■

Rubriku pripravuje Ferko Tárjako

Uveríte?

Filatelistika

Lesnícke kongresy a výročia

Dvanásť svetových lesníckych kongresov, ktoré sa konali v rokoch 1926-2003 (Taliansko, Maďarsko, Fínsko, India, USA, Španielsko, Argentína, Indonézia, Mexico, Francúzsko, Turecko a Kanada) je pekne dokumentovaných známkami ale aj obálkami prvého dňa. Aj keď pri príležitosti prvých dvoch (Taliansko a Maďarsko) a posledného kongresu (Kanada) nevyšli známky, všetky ostatné patria medzi obľúbené filatelistické doklady propagujúce postavenie lesov vo svete. Pri príležitosti konania 5. svetového lesníckeho kongresu v Seattli (USA) vydalo príležitostné známky 6 poštových správ, medzi iným aj Sovietsky zväz, na ktorej je ocelorytina známeho Šiškinovho obrazu borovicového lesa.

Popri svetových lesníckych kongresoch sa konali kongresy IUFRO (Medzinárodnej únie lesníckych výskumných organizácií). Príležitostné známky vydali Kanada, Fínsko, Malajzia a pred dvomi rokmi aj Austrália. Na jednej z piatich austrálskych známok zobrazujúcich pôvodné dreviny je aj Wolemia nobilis, ktorá bola objavená v roku 1995. Mezi moje najvzácnejšie doklady patrí obálka prvého dňa z kongresu v Tampere (vľavo dolu) s podpismi šiestich bývalých prezidentov IUFRO, ktorých som na kongrese osobne stretol.

Thajsko

Trinidad a Tobago

RUBRIKU PRIPRAVUJE
PROF. ING. LADISLAV
PAULE, PhD.

Poľovnícky receptár

Prepelica plnená mozarelou

Suroviny:

8 očistených prepelíc, 2 guľky mozarely, 5 polievkových lyžíc olúpaných slnečnicových semiačok, 2 polievkové lyžice majoránky, 2 vajcia, 6 dkg masla, 2 dl masového vývaru z bujónu.

K prílohe: 4 zemiaky, 4 jablká, 3 vajcia, 5 dl mlieka, 10 dkg syra, maslo na vymazanie formy.

Postup:

Prepelice dobre umyjeme, osušíme a zvonka aj zvnútra ich natrieme soľou a čiernym korením. Mozarely necháme odkvapkať a pokrájame ich na menšie kúsky. Opražíme 4 polievkové lyžice slnečnicových semiačok, pridáme mozarelu, majoránku, 2 vajcia a všetko dobre zmiešame tak, aby vznikla homogénna masa. Masu ochutíme soľou, čiernym korením a naplníme ňou prepelice. Otvor uzavrieme špáradlom. Prepelice poukladáme na pekáč prsíami nahor, posypeme kúskami masla. V predhriatej rúre pečieme po dobu 50 minút, ale po 10 minútach ich podlejeme masovým vývarom. Po 30 minútach na ne nasypeme za 1 polievkovú lyžicu slnečnicových semiačok a mäso dopečieme.

Ako prílohu pripravíme zemiaky prekladané s jablkom: zemiaky ošúpeme a pokrájame na tenké kolieska, aj očistené jablká (ošúpeme, odstránime jaderníky) pokrájame na kolieska. Menšiu ohňovzdornú misu vymažeme maslom a striedavo, škrídlovite do nej vrstváme zemiaky a jablká. Zalejeme vajcami rozšľahanými v mlieku, posypeme syrom. Po vytiahnutí prepelíc vložíme do vyhriatej rúry a pečieme asi 25 minút. ■

1. Hádanka

Tento živočích patrí medzi vtáky. Pôvodne dával prednosť listnatým lesom, ale dnes žije aj v parkoch a záhradách a veľmi dobre sa naučil využívať vo svoj prospech blízkosť ľudí. Je pomerne výrazne sfarbený. Má žlté bruško s pozdĺžnym čiernym pruhom, čiernu čiapku a čierne lemované biele líca. Má veľmi rozmanité hlasové prejavy a je pomerne dobrý imitátor hlasov iných druhov. V lete sa živí hmyzom, ale v zime musí prejsť na semená s vysokým obsahom tuku, ktoré často nachádza v krmidlách (najlepšie slnečnice) a je ochotný si pre ne priletieť až na ľudskú ruku. Ďalej konzumuje rôzne živočíšne tuky (napr. hovädzí loj) a v Anglicku sú známe tým, že sa naučili predobať hliníkové uzávery fliaš s mliekom a vyzobať smotanú pod ním.

U nás je tento vtáčik zákonom chránený.

Ako sa volá? Skús ho nakresliť!

**Ahoj kamaráti,
pošlite mi správne
odpovede. Jedného
riešiteľa odmením
darčekom.**

2. Vystrihni, poskladaj a vyfarbi obrázok

Za správne vyriešené úlohy a pekný obrázok mačky divej posielam odmenu môjmu kamarátovi Vojtkovi Ilčíkovi zo Sihly.

Ahoj a dovidenia nabudúce!

Vaša veverička Ryška

Blahoželáme

V piatok 12. januára 2007 sa na pôde Technickej univerzity vo Zvolene uskutočnil seminár Od génov po genofond, od stromov po les. Hlavnou postavou tohto podujatia bol

prof. Ing. Ladislav Paule, PhD.,

ktorý takto v kruhu kolegov na pôde Alma mater oslávil svoje 60. narodeniny a zároveň 37 rokov strávených za katedrou.

Ku gratulantom sa pripája, pevné zdravie, veľa šťastia a ešte mnoho rokov plodnej spolupráce želá

redakčný kolektív časopisu *Lesník*

Životné jubileá

Február 2007

50 rokov

Ing. Hrušecký Ján, nar. 24. 2. 1957, pestovateľ, LS Šaštín – OZ Šaštín
Guzmický Ján, nar. 21. 2. 1957, referent správy LP a reprivatizácie – OZ Palárikovo

Ing. Mošat Dušan, nar. 7. 2. 1957, ťažbár, LS Partizánske – OZ Prievidza

Kultánová Anna, nar. 19. 2. 1957, ST – ekonóm, LS Rajecké Teplice – OZ Žilina

Ing. Potanovič Stanislav, nar. 21. 2. 1957, pestovateľ OZ – OZ Bardejov

Ing. Kozár Viliam, nar. 3. 2. 1957, vedúci ŠS Sobranecké Kúpele – OZ Semenoles L. Hrádok

60 rokov

Dobiaš Milan, nar. 23. 2. 1947, technik, LS Topoľčianky – OZ Topoľčianky

Erney Karol, nar. 16. 2. 1947, lesník, LS Bojnice – OZ Prievidza

Žiak Jozef, nar. 15. 2. 1947, pestovateľ OZ – OZ Liptovský Hrádok

Krahulec Michal, nar. 10. 2. 1947, OLH, LS Poľana – OZ Kriváň

Odchod do starobného dôchodku

Ing. Engler Miroslav, nar. 8. 8. 1945 – OZ Čierny Balog

Ing. Helena Turská

V nedeľu 4. februára sa v dobrom zdraví dožil sedemdesiatky lesník vo výslužbe

Ludovít Šurina.

Oslávencovi k okrúhlemu jubileu prajeme pevné zdravie, veľa šťastia a úspechov v práci lesného pedagóga i pri písaní ďalších pútavých lesníckych a poľovníckych poviedok.

Za lesných pedagógov

Peter Gogola

Objektívom dopisovateľov

Autor fotografií **Ing. Daniel Olejár**

Inzercia

Predáme trojročné voľnokorenné sadenice borovice lesnej (*Pinus sylvestris*), výška 50 cm, semenárska oblasť 4-šarišsko-spišská, výšková zóna 4 - od 601 do 800 m nm. Cena: 1,90 Sk bez DPH.

Kontakt: **Ing. Žec**, č.t.: 0534699741, kl. 2, e-mail: zec@lml.sk

Európski lesníci - lyžiari „bojovali“ v Taliansku

Aj keď Európu do posledných januárových dní „trápil“ nedostatok snehu a mierne zima, v Talianskom Brusson, v regióne Aosta asi 80 km severne od Turína sa v dňoch 27. januára až 3. februára 2007 uskutočnil už 39. ročník EFNS – európske preteky lesníkov v bežeckom lyžovaní. Kraj Aosta a vlastné miesto pretekov Brusson na južnej strane Álp pod bájnu Monte Rossou a slávnym Monte Cervinio (Matterhorn) prekrásnym slnečným a jarným počasím privítalo okolo 850 účastníkov pretekov z celej Európy.

Už pravidelným účastníkom týchto pretekov sú aj zástupcovia lesníckeho stavu Slovenska a medzi nimi aj zamestnanci š.p. LESY SR. V zatiaľ najpočetnejšej výprave Slovenska (32 účastníkov) mali zastúpenie aj LESY SR. Podnik a Slovensko reprezentovalo 8 zamestnancov – **Jozefína Kučeriková** a **Luboš Lonský** z OZ Námestovo, **Dušan Gerek** z OZ Liptovský Hrádok, **Dušan Zacharovský** ako dôchodca stále reprezentuje OZ Žilina, **Pavol Kret** z OZ Kriváň, **Lubomír Machyniak**, **Marián Jagerčík** a **Peter Slobodník** z ústredia podniku.

Lyžiarske podujatie má už svoj zabehnutý scenár, v ktorom okrem vlastných pretekov je priestor aj na exkurzie rôzneho zamerania (odborné lesnícke, miestne zaujímavosti a zvláštnosti krajiny a prírody a pod.). Vlastné preteky v behu na lyžiach muži 12 km, ženy 6 km so strelbou z malokalibrovky najprv klasickou technikou, potom voľnou technikou a štafetových behov.

Scenár celého podujatia je podobný podujatiu najvyššieho svetového „rangu“. Pri nástupe účastníckych krajín a ich defilé v rámci otvorenia podujatia sa slovenská výprava už nestráca medzi početne silnými výpravami alpských a severných krajín. Podobne tomu bolo aj vo vlastných pretekoch, kde sa zaskvela Jozefína Kučeriková 3. miestom vo voľnej technike a 8. miestom v klasickej technike. Za úspešné je možné pokladať ďalšie umiestnenia. V bodovanej tridsiatke pretekárov medzi lesníkmi so silnými lyžiarskymi tradíciami (severania, alpské krajiny), pri širokom štartovnom poli - viac ako 100 (150) štartujúcich hlavne v mužských v kategóriách sa umiestnili aj ďalší naši pretekári.

Slovenská výprava, ktorej účastníkom bol po prvýkrát aj zástupca MP SR v osobe generálneho riaditeľa Sekcie lesníckej Ing. M. Ondrejčáka a zástupcovia podniku sa plne podieľali aj pri prezentácii Slovenska, usporiadateľa tohto podujatia v roku 2009 na Donovaloch.

Reprezentácia podniku a lesníckeho stavu Slovenska na tomto podujatí je výsledkom osobného prístupu pretekárov k príprave na preteky a taktiež porozumenia a podpory vedenia podniku a závodov, za čo v mene účastníkov 39. EFNS tlmočím ich poďakovanie.

Ing. Peter Slobodník je vedúci referátu BTS a PO, GR LSR

